

VĚSTNÍK

Nejvyššího kontrolního úřadu
4/2009

OBSAH

Část A: PLÁN KONTROLNÍ ČINNOSTI

7.	Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2008 (VII)
(08/37)	str. 339
8.	Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2009 (IV)
(09/20, 09/12, 09/24, 09/26)	str. 341
9.	Plán kontrolní činnosti na rok 2010	str. 343

Část B: KONTROLNÍ ZÁVĚRY Z KONTROLNÍCH AKCÍ

08/25	Finanční prostředky určené na realizaci opatření LEADER+ a LEADER	str. 355
08/37	Finanční prostředky vynakládané na poradenské služby ústředními orgány státní správy	str. 369
09/02	Peněžní prostředky určené na financování vybraných programů v působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí	str. 377
09/03	Dotace ze státního rozpočtu poskytované prostřednictvím rozpočtů krajů poskytovatelům sociálních služeb regionálního charakteru	str. 387
09/04	Majetek státu a peněžní prostředky určené na činnost veterinárních správ a ústavů	str. 393
09/07	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu <i>Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy</i> za rok 2008	str. 405
09/08	Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu <i>Ministerstvo zemědělství</i> za rok 2008	str. 415
09/10	Majetek státu a peněžní prostředky určené na činnost okresních soudů a soudů s působností okresních soudů	str. 425

Část A

Plán kontrolní činnosti

7. Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2008 (VII)

Číslo kontrolní akce: 08/37

Předmět kontroly:

Finanční prostředky vynakládané na poradenské služby ústředními orgány státní správy

Změna v položce:

Časový plán:

- předložení kontrolního závěru ke schválení: 11/09,
(původní údaj: 09/09).

Změny schválilo Kolegium NKÚ usnesením 4/XVII/2009 na svém XVII. zasedání dne 19. 10. 2009.

8. Změny plánu kontrolní činnosti NKÚ na rok 2009 (IV)

Číslo kontrolní akce: 09/20

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky vynaložené na protipovodňová opatření a na podporu prevence v územích ohrožených nepříznivými klimatickými vlivy

Změna v položce:

Kontrolovaná osoba:

– *upřesňuje se:*

Česká geologická služba, Praha 1, Klárov č. 131/3;
Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, veřejná výzkumná instituce, Praha 6, Podbabská 30/2582;
statutární město Ústí nad Labem;
město Český Krumlov;
město Vsetín;
obec Dolní Lutyně;
obec Soběšovice;
obec Větrný;
Severočeské sdružení obcí, Ústí nad Labem, Velká hradební 48;

– *vypouští se:*

Státní fond životního prostředí České republiky;
statutární město Frýdek-Místek;
město Luhačovice;
obec Dalovice.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 4/XVI/2009 na svém XVI. zasedání dne 5. 10. 2009.

Číslo kontrolní akce: 09/12

Předmět kontroly:

Podpora rybářství v České republice podle operačních programů v letech 2004–2008

Změna v položce:

Kontrolovaná osoba:

– *doplňuje se:*

Rybářství Třeboň a.s., Třeboň, Rybářská 801.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 5/XVII/2009 na svém XVII. zasedání dne 19. 10. 2009.

Číslo kontrolní akce: 09/24**Předmět kontroly:**

Peněžní prostředky určené na podporu bydlení

Změna v položce:

Kontrolovaná osoba:

– upřesňuje se:

hlavní město Praha;
statutární město České Budějovice;
statutární město Jihlava;
městys Okříšky;
město Bohumín;
město Broumov, okres Náchod;
město Hanušovice;
město Chrudim;
město Kaplice;
město Klatovy;
město Police nad Metují;
město Stříbro;
město Tachov, okres Tachov;
město Úvaly;
město Velké Meziříčí;
obec Božanov;
obec Dolní Lomná;
obec Horní Dubenky;
obec Píšť, okres Opava;
obec Plav;
obec Víkýřovice.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 3/XIX/2009 na svém XIX. zasedání dne 30. 11. 2009.

Číslo kontrolní akce: 09/26**Předmět kontroly:**

Peněžní prostředky určené v rámci regionálních operačních programů na projekty dopravní infrastruktury

Změna v položce:

Kontrolovaná osoba:

– upřesňuje se:

Ústecký kraj;
obec Mirošovice.

Změnu schválilo Kolegium NKÚ usnesením č. 4/XX/2009 na svém XX. zasedání dne 14. 12. 2009.

9. Plán kontrolní činnosti NKÚ na rok 2010

schválený Kolegiem NKÚ usnesením 7/XVII/2009 na XVII. zasedání, konaném dne 19. 10. 2009

Číslo kontrolní akce: 10/01

Předmět kontroly:

Peněžní prostředky určené k úhradě nákladů intervencí na trhu a vývozních subvencí v rámci společné organizace trhu

Cíle kontroly:

Provéřít, zda peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie určené k úhradě nákladů intervencí na trhu a vývozních subvencí v rámci společné zemědělské politiky byly poskytnuty v souladu se stanovenými podmínkami a hospodárně

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo zemědělství; Státní zemědělský intervenční fond; vybraní příjemci peněžních prostředků*)

Časový plán:

- zahájení kontroly: 01/10
- předložení KZ ke schválení: 10/10

Kontrolní závěr vypracovává: JUDr. Ing. Jiří Kalivoda

Kontrolní závěr schvaluje: Kolegium NKÚ

Číslo kontrolní akce: 10/02

Předmět kontroly:

Majetek státu, s nímž mají právo hospodařit státní podniky v působnosti Ministerstva průmyslu a obchodu

Cíle kontroly:

Provéřít hospodaření s majetkem státu, s nímž mají právo hospodařit státní podniky v působnosti Ministerstva průmyslu a obchodu

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo průmyslu a obchodu; Elektrotechnický zkušební ústav, s.p., Praha 8 - Troja, Pod Lisem 129; FYZIKÁLNĚ TECHNICKÝ ZKUŠEBNÍ ÚSTAV, státní podnik, Ostrava-Radvanice, Pikartská 7; Strojírenský zkušební ústav, s.p., Brno, Hudcova 56b; Technický a zkušební ústav stavební Praha, s.p.; Textilní zkušební ústav, s.p., Brno, Václavská 6; Výzkumný a vývojový ústav dřevařský, Praha, s.p., Praha 1, Na Florenci 7–9, č.p. 1685-1686

Časový plán:

- zahájení kontroly: 01/10
- předložení KZ ke schválení: 09/10

Kontrolní závěr vypracovává: Ing. Antonín Macháček

Kontrolní závěr schvaluje: Kolegium NKÚ

Pozn.: *) Označení kontrolovaných osob bude upřesněno změnou plánu kontrolní činnosti.

Číslo kontrolní akce: 10/03**Předmět kontroly:**

Peněžní prostředky státu určené na podporu a integraci občanů se zdravotním postižením

Cíle kontroly:

Provéřít hospodaření s peněžními prostředky vynakládanými na realizaci *Národního plánu podpory a integrace občanů se zdravotním postižením na období 2006–2009*

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo práce a sociálních věcí; vybraní příjemci podpory*)

Časový plán:

- zahájení kontroly: 01/10
- předložení KZ ke schválení: 10/10

Kontrolní závěr vypracovává: JUDr. Eliška Kadaňová

Kontrolní závěr schvaluje: Kolegium NKÚ

Číslo kontrolní akce: 10/04**Předmět kontroly:**

Majetek státu a prostředky státního rozpočtu určené pro zabezpečení úkolů Správy státních hmotných rezerv

Cíle kontroly:

Provéřít hospodaření s prostředky státního rozpočtu a majetkem státu, se kterým je příslušná hospodařit Správa státních hmotných rezerv, včetně prověření splnění nápravných opatření přijatých na základě kontrolní akce č. 06/04

Kontrolovaná osoba:

Správa státních hmotných rezerv

Časový plán:

- zahájení kontroly: 01/10
- předložení KZ ke schválení: 10/10

Kontrolní závěr vypracovává: Mgr. Marie Hošková

Kontrolní závěr schvaluje: Kolegium NKÚ

Číslo kontrolní akce: 10/05**Předmět kontroly:**

Majetek státu, se kterým je příslušné hospodařit Ministerstvo spravedlnosti

Cíle kontroly:

Provéřít hospodaření s nemovitým majetkem u Ministerstva spravedlnosti, včetně souvisejících peněžních prostředků a finančních transakcí

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo spravedlnosti

Časový plán:

- zahájení kontroly: 03/10
- předložení KZ ke schválení: 10/10

Kontrolní závěr vypracovává: Ing. Karel Sehoř**Kontrolní závěr schvaluje:** Kolegium NKÚ**Číslo kontrolní akce: 10/06****Předmět kontroly:**

Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo práce a sociálních věcí za rok 2009

Cíle kontroly:

Provéřit spolehlivost údajů účetní závěrky k 31. 12. 2009 předkládané Ministerstvem práce a sociálních věcí a Úřadem práce hlavního města Prahy jako podklad pro závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo práce a sociálních věcí; prověřit, zda Ministerstvo práce a sociálních věcí postupovalo při sestavování závěrečného účtu kapitoly za rok 2009 v souladu s příslušnými právními předpisy

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo práce a sociálních věcí; Úřad práce hl. m. Prahy

Časový plán:

- zahájení kontroly: 03/10
- předložení KZ ke schválení: 10/10

Kontrolní závěr vypracovává: Ing. Jan Vedral**Kontrolní závěr schvaluje:** Kolegium NKÚ**Číslo kontrolní akce: 10/07****Předmět kontroly:**

Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo zemědělství za rok 2009

Cíle kontroly:

Provéřit spolehlivost údajů účetní závěrky k 31. 12. 2009 předkládané Ministerstvem zemědělství jako podklad pro závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo zemědělství; prověřit, zda Ministerstvo zemědělství postupovalo při sestavování závěrečného účtu kapitoly za rok 2009 v souladu s příslušnými právními předpisy

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo zemědělství

Časový plán:

- zahájení kontroly: 03/10
- předložení KZ ke schválení: 12/10

Kontrolní závěr vypracovává: Ing. Jaromíra Steidlová**Kontrolní závěr schvaluje:** Kolegium NKÚ

Číslo kontrolní akce: 10/08**Předmět kontroly:**

Správa odvodů za porušení rozpočtové kázně

Cíle kontroly:

Provéřít postup finančních orgánů při vybírání a správě odvodů za porušení rozpočtové kázně, včetně vymáhání a promíjení stanoveného odvodu a jeho příslušenství

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo financí; vybrané finanční úřady*)

Časový plán:

- zahájení kontroly: 04/10
- předložení KZ ke schválení: 01/11

Kontrolní závěr vypracovává: Mgr. Zdeňka Profeldová

Kontrolní závěr schvaluje: Kolegium NKÚ

Číslo kontrolní akce: 10/09**Předmět kontroly:**

Prostředky státního rozpočtu poskytnuté Garančnímu fondu obchodníků s cennými papíry a příspěvky vybírané od obchodníků s cennými papíry

Cíle kontroly:

Provéřít hospodaření s prostředky státního rozpočtu poskytnutými Garančnímu fondu obchodníků s cennými papíry a činnost Ministerstva financí jako poskytovatele těchto prostředků. Provéřít soulad výběru a použití příspěvků placených obchodníky s cennými papíry do Garančního fondu s právními předpisy.

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo financí; Garanční fond obchodníků s cennými papíry

Časový plán:

- zahájení kontroly: 05/10
- předložení KZ ke schválení: 02/11

Kontrolní závěr vypracovává: Ing. Antonín Macháček

Kontrolní závěr schvaluje: Kolegium NKÚ

Číslo kontrolní akce: 10/10**Předmět kontroly:**

Peněžní prostředky určené na pořizování vybrané techniky Armády České republiky

Cíle kontroly:

Provéřít poskytování, čerpání a použití peněžních prostředků určených na pořizování vybrané techniky Armády České republiky

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo obrany

Časový plán:

- zahájení kontroly: 05/10
- předložení KZ ke schválení: 03/11

Kontrolní závěr vypracovává: MVDr. Rudolf Němeček**Kontrolní závěr schvaluje:** Kolegium NKÚ**Číslo kontrolní akce: 10/11****Předmět kontroly:**

Financující operace a prostředky státního rozpočtu zahrnuté do rozpočtové kapitoly Státní dluh

Cíle kontroly:

Provéřit postupy Ministerstva financí při sestavování a provádění změn rozpočtu kapitoly Státní dluh, při plnění příjmů a čerpání výdajů této kapitoly a při provádění peněžních operací v souvislosti s financováním schodku státního rozpočtu a s obsluhou a umořováním státního dluhu. Ověřit stav aktiv a pasiv vztahujících se ke kapitole Státní dluh.

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo financí

Časový plán:

- zahájení kontroly: 05/10
- předložení KZ ke schválení: 03/11

Kontrolní závěr vypracovává: JUDr. Eliška Kadaňová**Kontrolní závěr schvaluje:** Kolegium NKÚ**Číslo kontrolní akce: 10/12****Předmět kontroly:**

Peněžní prostředky poskytované na zlepšování stavu přírody a krajiny

Cíle kontroly:

Provéřit poskytování, čerpání a použití peněžních prostředků určených na zlepšování stavu přírody a krajiny, včetně systému hodnocení očekávaných a dosahovaných výsledků programů

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo životního prostředí; Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky; Státní fond životního prostředí České republiky; vybraní příjemci dotací*)

Časový plán:

- zahájení kontroly: 05/10
- předložení KZ ke schválení: 03/11

Kontrolní závěr vypracovává: Ing. Zdeněk Brandt**Kontrolní závěr schvaluje:** Kolegium NKÚ

Číslo kontrolní akce: 10/13**Předmět kontroly:**

Majetek státu, se kterým jsou příslušné hospodařit vybrané organizační složky státu Ministerstva vnitra zabývající se archivnictvím

Cíle kontroly:

Provéřit hospodaření s majetkem státu, se kterým jsou příslušné hospodařit vybrané organizační složky státu Ministerstva vnitra zabývající se archivnictvím

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo vnitra; Moravský zemský archiv v Brně; Národní archiv; Státní oblastní archiv v Litoměřicích; Státní oblastní archiv v Plzni; Státní oblastní archiv v Praze; Státní oblastní archiv v Třeboni; Státní oblastní archiv v Zámrsku; Zemský archiv v Opavě

Časový plán:

- zahájení kontroly: 06/10
- předložení KZ ke schválení: 03/11

Kontrolní závěr vypracovává: Ing. Rudolf Kufa

Kontrolní závěr schvaluje: Kolegium NKÚ

Číslo kontrolní akce: 10/14**Předmět kontroly:**

Peněžní prostředky určené na realizaci opatření v oblasti nakládání s odpady

Cíle kontroly:

Provéřit poskytování, čerpání a použití peněžních prostředků určených na realizaci opatření v oblasti nakládání s odpady

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo životního prostředí; Státní fond životního prostředí České republiky; vybraní příjemci peněžních prostředků*)

Časový plán:

- zahájení kontroly: 06/10
- předložení KZ ke schválení: 04/11

Kontrolní závěr vypracovává: Ing. Zdeněk Brandt

Kontrolní závěr schvaluje: Kolegium NKÚ

Číslo kontrolní akce: 10/15**Předmět kontroly:**

Peněžní prostředky určené na pořízení dálnice D 3

Cíle kontroly:

Provéřit poskytování, čerpání a použití peněžních prostředků určených na pořízení dálnice D 3 včetně projektu partnerství veřejného a soukromého sektoru

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo dopravy; Ředitelství silnic a dálnic ČR; Státní fond dopravní infrastruktury

Časový plán:

- zahájení kontroly: 06/10
- předložení KZ ke schválení: 05/11

Kontrolní závěr vypracovává: Ing. Jiří Adámek**Kontrolní závěr schvaluje:** Kolegium NKÚ**Číslo kontrolní akce: 10/16****Předmět kontroly:**

Majetek státu, se kterým jsou příslušná hospodařit vybraná muzea

Cíle kontroly:

Provéřit hospodaření s majetkem státu, se kterým jsou příslušná hospodařit vybraná muzea

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo kultury; Husitské muzeum v Táboře; Moravské zemské muzeum; Muzeum Jana Amose Komenského v Uherském Brodě; Muzeum loutkářských kultur v Chrudimi; Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou; Muzeum umění Olomouc, státní příspěvková organizace; Národní technické muzeum; Slezské zemské muzeum; Technické muzeum v Brně; Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm

Časový plán:

- zahájení kontroly: 06/10
- předložení KZ ke schválení: 04/11

Kontrolní závěr vypracovává: Mgr. Zdeňka Profeldová**Kontrolní závěr schvaluje:** senát NKÚ

- *předseda:* Mgr. Zdeňka Profeldová
- *členové:* Ing. Jiří Adámek; Ing. Jaromíra Steidllová; Ing. Jan Vedral

Číslo kontrolní akce: 10/17**Předmět kontroly:**

Pohledávky spravované Vězeňskou službou České republiky

Cíle kontroly:

Provéřit systém evidence, vymáhání a odpisů pohledávek za dlužníky z výkonu trestu odnětí svobody a ostatních pohledávek

Kontrolovaná osoba:

Vězeňská služba České republiky; vybrané věznice*)

Časový plán:

- zahájení kontroly: 08/10
- předložení KZ ke schválení: 05/11

Kontrolní závěr vypracovává: MVDr. Rudolf Němeček**Kontrolní závěr schvaluje:** Kolegium NKÚ

Číslo kontrolní akce: 10/18**Předmět kontroly:**

Majetek státu, s nímž má právo hospodařit DIAMO, státní podnik

Cíle kontroly:

Provéřít hospodaření s majetkem státu, s nímž má právo hospodařit DIAMO, státní podnik

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo průmyslu a obchodu; DIAMO, státní podnik, Stráž pod Ralskem

Časový plán:

- zahájení kontroly: 08/10
- předložení KZ ke schválení: 06/11

Kontrolní závěr vypracovává: MVDr. Rudolf Němeček

Kontrolní závěr schvaluje: Kolegium NKÚ

Číslo kontrolní akce: 10/19**Pedmět kontroly:**

Roční účetní a finanční výkazy České správy sociálního zabezpečení za rok 2010

Cíle kontroly:

Provéřít spolehlivost údajů ročních účetních a finančních výkazů sestavených k 31. 12. 2010 předkládaných Českou správou sociálního zabezpečení jako podklad pro závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo práce a sociálních věcí

Kontrolovaná osoba:

Česká správa sociálního zabezpečení

Časový plán:

- zahájení kontroly: 09/10
- předložení KZ ke schválení: 06/11

Kontrolní závěr vypracovává: Ing. Jan Vedral

Kontrolní závěr schvaluje: Kolegium NKÚ

Číslo kontrolní akce: 10/20**Předmět kontroly:**

Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy za rok 2010

Cíle kontroly:

Provéřít spolehlivost údajů ročních účetních a finančních výkazů sestavených k 31. 12. 2010 předkládaných Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy jako podklad pro závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy; prověřit, zda Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy postupovalo při sestavování závěrečného účtu kapitoly za rok 2010 v souladu s příslušnými právními předpisy

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Časový plán:

- zahájení kontroly: 10/10
- předložení KZ ke schválení: 06/11

Kontrolní závěr vypracovává: Ing. Jaromíra Steidlová**Kontrolní závěr schvaluje:** Kolegium NKÚ**Číslo kontrolní akce: 10/21****Předmět kontroly:**

Peněžní prostředky poskytované Ministerstvem zemědělství z národních zdrojů na podporu zemědělských aktivit dle zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství

Cíle kontroly:

Provéřit poskytování, čerpání a použití peněžních prostředků poskytnutých z národních zdrojů z kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo zemědělství určených na podporu vybraných zemědělských aktivit

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo zemědělství; vybraní příjemci dotací*)

Časový plán:

- zahájení kontroly: 10/10
- předložení KZ ke schválení: 07/11

Kontrolní závěr vypracovává: Mgr. Zdeňka Profeldová**Kontrolní závěr schvaluje:** Kolegium NKÚ**Číslo kontrolní akce: 10/22****Předmět kontroly:**

Majetek státu, se kterým je příslušné hospodařit Ministerstvo pro místní rozvoj

Cíle kontroly:

Provéřit hospodaření s majetkem státu, se kterým je příslušné hospodařit Ministerstvo pro místní rozvoj, nabývání majetku a plnění základních povinností při hospodaření s majetkem státu

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo pro místní rozvoj

Časový plán:

- zahájení kontroly: 10/10
- předložení KZ ke schválení: 07/11

Kontrolní závěr vypracovává: Ing. Antonín Macháček**Kontrolní závěr schvaluje:** Kolegium NKÚ

Číslo kontrolní akce: 10/23**Předmět kontroly:**

Peněžní prostředky poskytované České republice v rámci finančních mechanismů Evropského hospodářského prostoru a Norska

Cíle kontroly:

Provéřít hospodaření s peněžními prostředky poskytnutými České republice z finančních mechanismů Evropského hospodářského prostoru a Norska z hlediska souladu jejich administrace s právními předpisy a stanovenými podmínkami pro jejich užití

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo financí; Jihočeský kraj; kraj Vysočina; Královéhradecký kraj; Zlínský kraj; Nadace rozvoje občanské společnosti, Praha 1, Jelení 196/5; Národní vzdělávací fond, o.p.s., Praha 1, Opletalova 25; vybraní realizátoři individuálních projektů*)

Časový plán:

- zahájení kontroly: 11/10
- předložení KZ ke schválení: 09/11

Kontrolní závěr vypracovává: Mgr. Marie Hošková

Kontrolní závěr schvaluje: Kolegium NKÚ

Číslo kontrolní akce: 10/24**Předmět kontroly:**

Peněžní prostředky určené na pořízení a obnovu železničních kolejových vozidel

Cíle kontroly:

Provéřít poskytování, čerpání a použití peněžních prostředků určených na pořízení a obnovu železničních kolejových vozidel

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo dopravy; České dráhy, a.s.

Časový plán:

- zahájení kontroly: 11/10
- předložení KZ ke schválení: 05/11

Kontrolní závěr vypracovává: Ing. Jiří Adámek

Kontrolní závěr schvaluje: senát NKÚ

- *předseda:* Ing. Jiří Adámek
- *členové:* Mgr. Marie Hošková; JUDr. Eliška Kadaňová; Ing. Karel Sehoř

Číslo kontrolní akce: 10/25**Předmět kontroly:**

Hospodaření s peněžními prostředky státního rozpočtu určenými na *Program podpory úprav bývalých vojenských areálů k obecnímu využití*

Cíle kontroly:

Provéřít poskytování, čerpání a použití peněžních prostředků státního rozpočtu určených na *Program podpory úprav bývalých vojenských areálů k obecnímu využití*

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo pro místní rozvoj; vybrané obce / svazky obcí*)

Časový plán:

- zahájení kontroly: 11/10
- předložení KZ ke schválení: 07/11

Kontrolní závěr vypracovává: Mgr. Marie Hošková

Kontrolní závěr schvaluje: senát NKÚ

- *předseda:* Mgr. Marie Hošková
- *členové:* Ing. Jiří Adámek; Ing. Zdeněk Brandt; JUDr. Ing. Jiří Kalivoda

Číslo kontrolní akce: 10/26**Předmět kontroly:**

Majetek státu a peněžní prostředky poskytnuté státnímu podniku Lesy České republiky

Cíle kontroly:

Provéřít hospodaření státního podniku s majetkem státu a s poskytnutými peněžními prostředky

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo zemědělství; Lesy České republiky, s.p.

Časový plán:

- zahájení kontroly: 11/10
- předložení KZ ke schválení: 09/11

Kontrolní závěr vypracovává: JUDr. Ing. Jiří Kalivoda

Kontrolní závěr schvaluje: Kolegium NKÚ

Číslo kontrolní akce: 10/27**Předmět kontroly:**

Projekt partnerství veřejného a soukromého sektoru „*Ubytovna personálu ÚVN, ubytovna hotelového typu a parkoviště*“

Cíle kontroly:

Provéřít postup Ústřední vojenské nemocnice a Ministerstva obrany při realizaci projektu partnerství veřejného a soukromého sektoru „*Ubytovna personálu ÚVN, ubytovna hotelového typu a parkoviště*“

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo obrany; Ústřední vojenská nemocnice Praha

Časový plán:

- zahájení kontroly: 11/10
- předložení KZ ke schválení: 07/11

Kontrolní závěr vypracovává: Ing. Jiří Adámek

Kontrolní závěr schvaluje: Kolegium NKÚ

Číslo kontrolní akce: 10/28**Předmět kontroly:**

Peněžní prostředky určené na zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví podle *Programu rozvoje venkova*

Cíle kontroly:

Provéřít, zda peněžní prostředky státního rozpočtu a Evropské unie určené na zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví České republiky (OSA I *Programu rozvoje venkova na léta 2007–2013*) byly poskytnuty a použity v souladu se stanovenými podmínkami

Kontrolovaná osoba:

Ministerstvo zemědělství; Státní zemědělský intervenční fond; vybraní příjemci peněžních prostředků*)

Časový plán:

- zahájení kontroly: 12/10
- předložení KZ ke schválení: 10/11

Kontrolní závěr vypracovává: JUDr. Ing. Jiří Kalivoda

Kontrolní závěr schvaluje: Kolegium NKÚ

Část B

Kontrolní závěry z kontrolních akcí

08/25

Finanční prostředky určené na realizaci opatření LEADER+ a LEADER

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2008 pod číslem 08/25. Kontrolní akci řídila členka NKÚ Ing. Ludmila Brynychová a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ JUDr. Ing. Jiří Kalivoda¹.

Cílem kontroly bylo prověřit, zda byly prostředky státního rozpočtu a Evropské unie v rámci opatření LEADER+ a LEADER poskytnuty a použity v souladu se stanovenými pravidly a podmínkami.

Kontrolováno bylo období od 1. května 2004 do 30. června 2008, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Kontrola byla prováděna od srpna 2008 do března 2009 u těchto kontrolovaných osob:

- Ministerstvo zemědělství (dále jen „MZe“);
- Státní zemědělský intervenční fond (dále jen „SZIF“) včetně regionálních odborů se sídlem v Praze, Českých Budějovicích, Brně a Opavě (dále jen „RO SZIF“);
- 26 vybraných příjemců finančních prostředků (dále také „žadatelé“ nebo „příjemci“):
 - Karel Kovář, Horní Stropnice 62, okres České Budějovice;
 - KRUŠPÁNEK, Vikoš 95, okres Hodonín;
 - Kyjovské Slovácko v pohybu, Milotice č.p. 120, okres Hodonín;
 - město Borovany, okres České Budějovice;
 - město Nové Hrady, okres České Budějovice;
 - město Týnec nad Sázavou;
 - městys Divišov;
 - městys Ledenice;
 - mikroregion Nový Dvůr, Milotice 1, okres Hodonín;
 - Miroslav Němec, Brodecká 466, Týnec nad Sázavou;
 - místní akční skupina Opavsko, Opavská 228, Hradec nad Moravicí;
 - místní akční skupina Pobeskydí – zájmové sdružení právnických osob, Třanovice č.p. 1, Třanovice;
 - místní akční skupina Sdružení Růže, občanské sdružení, Horní Stropnice č.p. 212, okres České Budějovice;
 - místní akční skupina Třeboňsko o.p.s., Dukelská 145, Třeboň;
 - obec Dolní Domaslavice, okres Frýdek-Místek;
 - obec Domanín, okres Hodonín;

¹ Členka NKÚ Ing. Ludmila Brynychová v průběhu kontrolní akce zemřela.

obec Jankov, okres Benešov;
obec Pražmo, okres Frýdek-Místek;
obec Těrlicko, okres Karviná;
obec Třanovice, okres Frýdek-Místek;
obec Žarošice, okres Hodonín;
obec Žermanice, okres Frýdek-Místek;
O.S. MAS Za humnami, Viničné Šumice 23, okres Brno-venkov;
Posázaví o.p.s., Zámek Jemniště 1, Postupice;
svazek obcí mikroregionu Podchřibí, Skalka č.p. 69, okres Hodonín;
Vyhlídky, občanské sdružení, Nebužely 92, okres Mělník.

Námítky proti kontrolnímu protokolu podané MZe, SZIF a dvěma příjemci byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících rozhodnutími o námitkách.

Odvolání proti rozhodnutí o námitkách podaná MZe a dvěma příjemci byla vypořádána usneseními Kolegia NKÚ.

Kolegium NKÚ na svém XV. zasedání, konaném dne 14. září 2009,

schválilo usnesením č. 10/XV/2009

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

Iniciativa Evropské unie (dále také „EU“) typu LEADER je významným nástrojem podpory rozvoje venkova. V programovém období 2000–2006 navazoval v EU program LEADER na programy LEADER I (období 1991–1994) a LEADER II (období 1994–1999).

V České republice byla iniciativa LEADER v programovém období 2004–2006 realizována v rámci strukturálních opatření podle operačního programu *Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství* (dále též „OP RVMZ“). V programovém období 2007–2013 je tato iniciativa součástí společné zemědělské politiky v rámci *Programu rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013* (dále též „PRV“).

1. Operační program *Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství*

OP RVMZ je programový dokument, který navazuje v některých opatřeních na podpory poskytované v rámci předstupního programu SAPARD. MZe jakožto řídicí orgán OP RVMZ vypracovalo *Programový dodatek k Operačnímu programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství* (dále jen „Programový dodatek“), který rozvádí a upřesňuje opatření, podopatření a aktivity specifikované v OP RVMZ.

OP RVMZ se skládá ze tří priorit, které jsou dále rozpracovány na sedm opatření a čtrnáct podopatření. LEADER+ je jedním z podopatření priority II. *Rozvoj venkova, rybářství a odborné vzdělávání*, konkrétně podopatření 2.1.4. *Rozvoj venkova*.

Záměrem podopatření LEADER+ je podporovat realizace strategií udržitelného rozvoje, jejichž cílem je uplatnění nových forem zhodnocení přírodního a kulturního dědictví, zlepšování kvality života, životního prostředí a posílení ekonomického prostředí.

Spolufinancování projektů realizovaných z podopatření LEADER+ je zajištěno z orientační sekce *Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu* a ze státního rozpočtu.

Přehled finančních prostředků vyplacených příjemcům z podopatření LEADER+ v rámci OP RVMZ v období od 1. ledna 2006 do 30. června 2008 je uveden v tabulce č. 1.

Tabulka č. 1 – Přehled finančních prostředků vyplacených z podopatření LEADER+

Rok	Vyplacený příspěvek z EU (v Kč)	Vyplacený příspěvek z ČR (v Kč)	Celkem vyplacené prostředky (v Kč)	Počet proplacených žádostí
2006	60 363 864	15 397 618	75 761 482	157
2007	85 083 743	22 254 158	107 337 901	223
2008*	9 329 096	2 332 287	11 661 383	29
Celkem	154 776 703	39 984 063	194 760 766	409

Zdroj: SZIF.

* K datu 30. června 2008.

V rámci podopatření LEADER+ jsou podporovány tři typy aktivit (investičních záměrů):

– **Investiční záměr a) 1. skupina – realizace strategie – MAS²**

Tato část OP RVMZ je určena pro MAS, které realizují své územní strategie rozvoje venkova (dále jen „strategie“) a rozdělují finanční pomoc jednotlivým projektům. Prostředky jsou rozděleny na část, kterou obdrží přímo MAS na krytí režijních výdajů do výše maximálně 12 % celkové přiznané finanční pomoci, a na část, která je vyplacena příjemcům (předkladatelům projektů) k realizaci jednotlivých projektů.

– **Investiční záměr b) 1. skupina – realizace strategie – předkladatel projektu**

Tato aktivita je určena pro žadatele, které vybírá MAS na základě vlastní výzvy pro realizaci své strategie schválené SZIF a MZe. Projekty musí svým obsahem odpovídat zaměření strategie a schváleným přijatelným výdajům.

– **Investiční záměr c) 2. skupina – osvojování schopností**

Tato část OP RVMZ je určena pro venkovské komunity, zejména na zakládání MAS a na vypracování strategií.

2. Program rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013

PRV je programový dokument, který navazuje na předcházející programový dokument OP RVMZ. Umožňuje čerpání finančních prostředků z *Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova* (dále také „EZFRV“).

PRV je integrální součástí společné zemědělské politiky. Je realizován prostřednictvím čtyř prioritních os, jejichž složkou je i osa IV – LEADER. Osa IV navazuje na předcházející iniciativu Společenství LEADER+. Je osou metodickou a provádí se prostřednictvím realizace cílů jednotlivých opatření os I až III, které jsou osami obsahovými. Hlavním cílem osy IV je realizovat místní rozvojové strategie (*Strategický plán Leader*) a spolupráci místních partnerství.

Dotace na realizaci opatření LEADER jsou spolufinancovány z EZFRV a ze státního rozpočtu.

Objem finančních prostředků určených na realizaci osy IV – LEADER v rámci PRV na období 2007–2013 v členění podle jednotlivých opatření v mil. EUR je uveden v tabulce č. 2. Do 30. června 2008 nebyly v rámci opatření osy IV vyplaceny žádné prostředky.

² Zkratkou MAS se rozumí místní akční skupina (dále v textu též „MAS“), kterou může být:

- obecně prospěšná společnost založená podle zákona č. 248/1995 Sb., o obecně prospěšných společnostech a o změně a doplnění některých zákonů,
- subjekt založený podle zákona č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů.

Tabulka č. 2 – Alokace finančních prostředků osy IV na období 2007–2013 (v mil. EUR)

Číslo opatření	Opatření	Celkové veřejné výdaje (EU + národní)	Celkové soukromé výdaje	Výdaje celkem
IV.1.1.	Místní akční skupina	31,674	0	31,674
IV.1.2.	Realizace místní rozvojové strategie	126,698	68,222	194,920
IV.2.1.	Realizace projektů spolupráce	17,597	0	17,597
Celkem osa IV – LEADER		175,969	68,222	244,191

Zdroj: Program rozvoje venkova na období 2007–2013.

Osa IV – LEADER se dělí na tři opatření:

– **Opatření IV.1.1. Místní akční skupina**

Podporu v rámci tohoto opatření lze poskytnout MAS na realizaci Strategického plánu Leader (dále jen „SPL“). Z přidělených finančních prostředků mohou MAS využít maximálně 20 % na podporu své činnosti související s realizací SPL (režijní výdaje MAS) a zbylé finanční prostředky jsou určeny na projekty žadatelů.

– **Opatření IV.1.2. Realizace místní rozvojové strategie**

Podporu lze poskytnout na projekty, které vybírá MAS prostřednictvím své výběrové komise a které musí být v souladu se schváleným SPL.

– **Opatření IV.2.1. Realizace projektů spolupráce**

Podpora je poskytována na projekty spolupráce. Spolupráci představuje účast MAS na společně zvoleném projektu s jinou MAS nebo se skupinou, která uplatňuje program LEADER v jiném regionu, příp. v jiném členském státu EU, nebo dokonce ve třetí zemi.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné kontrolou

1. Základní rámce realizace podopatření LEADER+ a opatření LEADER

1.1 Legislativní rámec – pravidla

Dle nařízení Komise (ES) č. 438/2001, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení Rady (ES) č. 1260/1999, pokud jde o řídicí a kontrolní systémy pro pomoc poskytovanou ze strukturálních fondů, MZe vydalo pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování finanční pomoci na projekty OP RVMZ na období 2004–2006, a to:

- Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování finanční pomoci na realizaci integrovaných územních strategií rozvoje venkova v rámci podopatření 2.1.4. Rozvoj venkova (podopatření typu LEADER+) Operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství na období 2004–2006 (dále jen „Pravidla MAS“);
- Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování finanční pomoci na projekty z podopatření 2.1.4. Rozvoj venkova (podopatření typu LEADER+) v rámci Operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství na období 2004–2006 (dále jen „Pravidla LEADER+“).

Pravidla MAS i Pravidla LEADER+ nabyla platnosti dnem podpisu ministra zemědělství ČR, tj. dnem 10. září 2004, a účinnosti vyhlášením v částce 3 věstníku Ministerstva zemědělství České republiky (dále jen „Věstník MZe“) v listopadu 2004. V průběhu kontrolovaného období došlo ke čtyřem změnám Pravidel MAS a k sedmi změnám Pravidel LEADER+. **Pro programové období 2004–2006 nebyly změny Pravidel MAS a Pravidel LEADER+ vyhlášeny ve Věstníku MZe, tudíž nebylo jednoznačně a nezpochybnitelně stanoveno datum nabytí účinnosti těchto změn. V důsledku toho existovalo riziko možného rozdílného výkladu pravidel.**

V Pravidlech LEADER+ pro investiční záměr c) MZe nedostatečně vymezilo specifické přijatelné výdaje. Obdobně to platí i pro přijatelné režijní výdaje pro investiční záměr a), které jsou v Pravidlech MAS nedostatečně popsány. Podrobnou specifikaci přijatelných výdajů uvedl SZIF v rozpisech kódů přijatelných výdajů, které jsou přílohou interního předpisu SZIF *Příručka pro kontrolory* a nejsou tedy závazné pro žadatele.

Dle nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 o podpoře rozvoje venkova z *Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova* vydalo MZe pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování finanční pomoci na opatření osy IV – LEADER v programovém období 2007–2013³. **Do těchto pravidel jsou promítnuty zkušenosti s realizací podopatření LEADER+; byly odstraněny nejasnosti ve věci účinnosti změn pravidel a nedostatečného vymezení specifických přijatelných výdajů.**

1.2 Institucionální rámec

1.2.1 Programové období 2004–2006

Řídícím orgánem OP RVMZ bylo na základě usnesení vlády ze dne 23. ledna 2002 č. 102 určeno MZe. Zodpovídá za správnost řízení a za realizaci pomoci v rámci OP RVMZ, má souhrnnou odpovědnost za provádění finanční kontroly a dodržování pravidel vnitřního kontrolního systému.

Role platební jednotky a zprostředkujícího subjektu vykonává SZIF. Činnosti týkající se implementace OP RVMZ provádí SZIF jak na úrovni centrálního pracoviště, tak na úrovni regionálních pracovišť.

Pro oblast monitoringu a řízení pomoci byl ministrem zemědělství zřízen monitorovací výbor pro OP RVMZ, jehož úkolem je především posuzovat a schvalovat kritéria pro výběr projektů a jejich hodnocení, posuzovat a schvalovat výroční zprávy o realizaci OP RVMZ, hodnotit pokrok dosažený vynaložením finančních prostředků přidělených na opatření a dále schvalovat návrhy na úpravy OP RVMZ předkládané Evropské komisi.

1.2.1.1 Delegování činností a pravomocí

MZe na základě *Dohody o delegování některých činností z odboru Řídící orgán OP na Zprostředkující subjekt při zabezpečování závazků vyplývajících pro Českou republiku při čerpání podpory ze strukturálních fondů ze dne 6. října 2003* (dále jen „Dohoda o delegování“) delegovalo některé své činnosti a pravomoci na zprostředkující subjekt, kterým je SZIF. Dohoda

³ Jedná se o:

- Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace pro místní akční skupiny v rámci Programu rozvoje venkova ČR na období 2007–2013;
- Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty v rámci opatření IV.1.2 Programu rozvoje venkova ČR na období 2007–2013;
- Pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty v rámci opatření IV.2.1 Realizace projektů spolupráce Programu rozvoje venkova ČR na období 2007–2013.

o delegování stanoví práva, povinnosti a odpovědnosti zprostředkujícího subjektu při realizaci OP RVMZ.

MZe jako řídicí orgán vydávalo rozhodnutí o poskytnutí finanční pomoci/dotace v rámci OP Zemědělství (dále jen „Rozhodnutí o poskytnutí pomoci“), jejichž nedílnou součástí jsou podmínky poskytnutí finanční pomoci/dotace v rámci OP Zemědělství (dále jen „Podmínky“). Tyto Podmínky vypracovával SZIF, přestože Dohoda o delegování nestanovila pro SZIF oprávnění Podmínky vyhotovovat. Faktické problémy s realizací implementační funkce u řídicího orgánu a zprostředkujícího subjektu však nevznikly.

1.2.2 Programové období 2007–2013

Usnesením vlády ze dne 24. května 2006 č. 603 bylo MZe určeno řídicím orgánem PRV, který dle nařízení Rady (ES) č. 1698/2005 zodpovídá za účinné a správné řízení a provádění PRV. Vykonáváním funkce platební agentury je pověřen SZIF, který provádí administraci a kontrolu žádostí o podporu v rámci opatření PRV a zajišťuje také platby příjemcům.

V souladu s nařízením Rady (ES) č. 1698/2005 MZe zřídilo monitorovací výbor pro EZFRV, který dohlíží na implementaci PRV a na plnění stanovených cílů.

2. Výsledky kontroly realizace podopatření LEADER+

2.1 Metodické řízení

SZIF má dle programového dokumentu OP RVMZ mj. zajistit metodické řízení celého procesu realizace OP RVMZ, jednotný přístup ve všech regionech a metodickou podporu a kontrolu práce RO SZIF.

V oblasti metodického řízení procesu realizace podopatření LEADER+ byl kontrolou NKÚ zjištěn následující nedostatek:

- SZIF vydal metodický pokyn⁴, ve kterém mj. stanovil, že provádění změn u podopatření 2.1.4. *Rozvoj venkova* (podopatření typu LEADER+), 1. skupina – investiční záměr b) se má od 3. října 2005 řídit směrnici SZIF⁵, v níž je však výslovně uvedeno, že neplatí pro podopatření 2.1.4. *Rozvoj venkova* (podopatření typu LEADER+), 1. skupina – tj. investiční záměr a) a investiční záměr b). **Uvedené interní předpisy si navzájem odporují a ustanovení týkající se provádění změn a vyhotovování dodatků k Podmínkám jsou v rozporu s Pravidly LEADER+** (viz násl. část 3.1.4 tohoto kontrolního závěru).

2.2 Investiční záměr c) – osvojování schopností

MZe v Programovém dodatku ani v Rozhodnutí o poskytnutí pomoci nestanovilo, aby MAS, která obdržela finanční pomoc v rámci investičního záměru c), dále uplatňovala svou strategii vypracovanou na základě „osvojených schopností“ v programech LEADER, příp. v programech obdobných. Tímto závazkem by byla zaručena větší motivace k realizaci strategií prostřednictvím projektů na rozvoj venkova.

2.3 Monitorovací indikátory

Pro hodnocení úspěšnosti programu a jeho skutečného dopadu do podporované oblasti musí řídicí orgán nastavit výchozí a cílové hodnoty monitorovacích indikátorů. Tyto indikátory jsou na základě požadavku Evropské komise stanoveny ve čtyřech různých fázích; jedná se o indikátory vstupu, výstupu, výsledku a dopadu.

Zhodnocení monitorovacích indikátorů bylo provedeno se zaměřením na jejich způsobilost a na metodiku jejich výpočtu.

⁴ Metodický pokyn č. 17/2005/P/RO_CEN „Provádění změn“.

⁵ Směrnice SZIF P0504 – Provádění změn v projektu a Podmínkách.

Pro programové období 2004–2006 jsou indikátory a jejich kvantifikace na úrovni podopatření LEADER+ uvedeny v Programovém dodatku, kde byly mj. stanoveny dva indikátory kvantifikace cílů a celkem 13 monitorovacích indikátorů, z toho pět indikátorů vstupu, sedm indikátorů výstupu a jeden indikátor výsledku.

V Programovém dodatku byl schválen pro podopatření LEADER+ pouze jeden monitorovací indikátor výsledku a nebyl stanoven žádný monitorovací indikátor dopadu.

Dále podle Programového dodatku měly být po výběru strategií a projektů v jejich rámci upřesněny dva až tři monitorovací indikátory výsledku a dva až tři monitorovací indikátory dopadu. V Programovém dodatku je dále uvedeno, že po výběru MAS budou upřesněny všechny monitorovací indikátory.

MZe neprovedlo upřesnění ani doplnění těchto monitorovacích indikátorů, jak bylo stanoveno v Programovém dodatku, a tudíž nepostupovalo v souladu s ustanovením čl. 34 odst. 1 písm. a) nařízení Rady (ES) č. 1260/1999 o obecných ustanoveních o strukturálních fondech, podle něhož MZe jako řídicí orgán odpovídá za správnost provádění pomoci, zejména za zřízení systému shromažďování spolehlivých údajů o provádění pomoci za účelem zjištění ukazatelů pro monitorování. Existuje tak riziko nedostatečného rozsahu monitorování podle čl. 36 nařízení Rady (ES) č. 1260/1999, neboť Programový dodatek neobsahuje ve smyslu ustanovení čl. 18 odst. 3 písm. a) uvedeného nařízení Rady odpovídající ukazatele monitorování.

V případě monitorovacího indikátoru výsledku „počet nově vytvořených pracovních míst“ neexistuje metodika, která by určovala způsob výpočtu, zejména s ohledem na vyloučení možné tvorby pracovních míst v mikroregionu MAS vlivem faktorů, které nesouvisí s podopatřením LEADER+ (např. vliv aktivní politiky zaměstnanosti). **Bez metodického zajištění způsobu výpočtu výsledné hodnoty tohoto indikátoru, který by měl eliminovat možné vlivy nesouvisící s podopatřením LEADER+, není hodnota indikátoru spolehlivá pro hodnocení úspěšnosti realizované pomoci.**

3. Výsledky kontroly projektů realizovaných z podopatření LEADER+

3.1 Implementace podopatření LEADER+

Implementace podopatření LEADER+ zahrnuje činnosti od vyhlášení jednotlivých kol příjmu žádostí o finanční pomoc, příjem těchto žádostí, výběr projektů, uzavírání smluv o spolupráci, vydávání Rozhodnutí o poskytnutí pomoci až po podání žádosti o proplacení výdajů. Proces implementace byl ověřován u MZe, SZIF a příjemců.

Ke kontrole bylo vybráno celkem 45 projektů / žádostí o finanční pomoc, na které bylo v období od 1. ledna 2006 do 30. června 2008 vyplaceno celkem 38 160 498 Kč (viz tabulka č. 3).

Tabulka č. 3 – Přehled o žádostech/projektech vybraných ke kontrole (od 1. ledna 2006 do 30. června 2008)

Investiční záměr	Počet kontrolovaných žádostí/projektů	Výše požadovaných prostředků (v Kč)	Výše vyplacených prostředků (v Kč)
Iz a)	4	9 917 078	9 877 477
Iz b)	37	26 961 443	26 231 188
Iz c)	4	2 161 000	2 051 833
Celkem	45	39 039 521	38 160 498

Poznámka: Vypracoval NKÚ na základě podkladů SZIF.

3.1.1 Příjem žádostí, administrativní kontrola a hodnocení přijatelnosti projektů

U kontrolovaných projektů byl zjištěn řádný příjem, evidence a administrativní kontrola žádostí, s výjimkou těchto případů:

- Jedna MAS neprovedla řádnou administrativní kontrolu žádostí o finanční pomoc a jejich příloh, neboť u tří projektů neodhalila nedostatky, které byly zjištěny až kontrolou provedenou SZIF.
- SZIF u pěti projektů stanovil v žádostech o doplnění neúplné dokumentace lhůtu pro odstranění závad v délce 14 kalendářních dnů místo 21 kalendářních dnů, což je v rozporu s ustanovením bodu 10 písm. i) části B Pravidel LEADER+.

Hodnocení přijatelnosti projektů prováděla příslušná MAS i SZIF. Všechny kontrolované projekty byly z hlediska přijatelnosti hodnoceny kladně. V procesu hodnocení projektů byly kontrolou NKÚ zjištěny tyto nedostatky:

- U jednoho projektu byla kontrolou NKÚ zjištěna řada nejasností a rozporů týkajících se především způsobu naplnění výsledků projektu (např. nákup počítačů a softwaru sloužících zejména pro potřeby výkonu samosprávy obce jde nad rámec projektu; jeden z výsledků projektu – 80% pokrytí obce signálem bezdrátového připojení k internetu – nebyl dosažen samotnou realizací tohoto projektu). Přesto příslušná MAS i SZIF vyhodnotily tento projekt jako přijatelný a doporučily ho k financování z OP RVMZ.
- SZIF nevyhotovil zprávu ze zasedání výběrové komise jedné MAS, a tím porušil ustanovení bodu 10 písm. p) Pravidel MAS.
- Jedna MAS vyhotovila z prvního kola příjmu žádostí hodnotící zprávu, k níž byly přiloženy seznamy projektů doporučených výběrovou komisí MAS k financování, které neobsahovaly veškeré náležitosti dle přílohy č. 15 Pravidel MAS. (Chyběl seznam členů výběrové komise MAS, včetně jejich podpisů.)

3.1.2 Smlouvy o spolupráci, Podmínky

3.1.2.1 Specifikace účinné verze pravidel

Ve smlouvách o spolupráci uzavíraných mezi SZIF a MAS a v Podmínkách, které vyhotovoval SZIF dle závazné osnovy určené řídicím orgánem, nebyla specifikována verze Pravidel MAS a Pravidel LEADER+ účinná v okamžiku podpisu smlouvy o spolupráci a podpisu Podmínek. Nebylo tedy jednoznačně určeno, kterou verzí pravidel se měli žadatelé řídit v průběhu realizace strategie a projektu.

Tento stav byl potvrzen průzkumem prováděným v rámci této kontrolní akce u příjemců, kdy deset z dvaceti šesti příjemců vybraných ke kontrole NKÚ sdělilo, že vzhledem k poměrně častým změnám pravidel byla orientace v nich obtížná, a proto musely být pochybnosti konzultovány s pracovníky MAS nebo RO SZIF, a to opakovaně a častěji než u jiných programů. Dále příjemci sdělili, že přehled o tom, která znění pravidel byla v určitém období účinná, byl komplikován zejména velkou nepřehledností webových stránek MZe, kde byly změny publikovány.

3.1.2.2 Časový harmonogram realizace projektu

Podmínky, které SZIF vydával dle závazné osnovy určené řídicím orgánem, neobsahovaly dostatečný časový harmonogram realizace projektu.

V Podmínkách je v bodu *Časový harmonogram realizace projektu a termíny plnění podmínek* uvedeno pouze jediné datum, a to datum předložení žádosti o proplacení výdajů projektu. Žádná další data, např. datum zahájení a ukončení realizace projektu, nejsou stanovena. Vzhledem k tomu, že Pravidla LEADER+ v bodu 4 části B stanoví, že výdaje jsou přijatelné

(způsobilé ke spolufinancování) za období realizace projektu, je žádoucí časový harmonogram realizace projektu v Podmínkách uvádět v dostatečném rozsahu, zejména je potřeba uvést datum zahájení a datum ukončení realizace projektu.

3.1.2.3 Lhůta vázanosti na účel

Minimální lhůta vázanosti na účel, tj. doba, po kterou příjemce nesmí změnit účel používání objektů pořízených v rámci investičních opatření OP RVMZ, je stanovena v Programovém dodatku a dále v Pravidlech LEADER+. V případě pořízení investic je stanovena lhůta pět let, pro výstavbu nebo nákup budov 12 let. Dle Pravidel LEADER+ je SZIF povinen tyto lhůty stanovit v Podmínkách.

SZIF nestanovil u tří projektů v Podmínkách minimální lhůtu vázanosti na účel, ačkoliv byla v jejich rámci pořízena investice. SZIF tedy jednal v rozporu s bodem 13 písm. j) části B Pravidel LEADER+ a současně nedodržel ustanovení čl. 30 odst. 4 nařízení Rady (ES) č. 1260/1999 tím, že nezajistil, aby u těchto projektů nedošlo ve lhůtě pěti let k žádné podstatné změně.

Naopak SZIF u tří projektů v Podmínkách stanovil minimální lhůtu vázanosti na účel, přestože nebyla v rámci projektů pořízena investice.

MZe v Programovém dodatku ani v Pravidlech LEADER+ nestanovilo lhůty vázanosti u pořízení drobného dlouhodobého hmotného majetku, takže není zajištěno jeho další využití v souladu s projektem.

3.1.3 Změny ve strategii, ve smlouvě o spolupráci, v projektu a v Podmínkách

3.1.3.1 Hlášení příjemce pomoci o změnách

Jedna MAS provedla změny ve fichích⁶, které jsou nedílnou součástí strategie, aniž by tyto změny předložila SZIF na předepsaném formuláři hlášení o změnách. Tento postup nebyl v souladu s ustanovením bodu 17 písm. c) Pravidel MAS. SZIF byl tento stav znám, přesto nepožadoval, aby žadatel odchylky od strategie oznámil předepsanou formou.

3.1.3.2 Schvalování změn dle Pravidel MAS a Pravidel LEADER+

SZIF postupoval v rozporu s Pravidly MAS a Pravidly LEADER+ v oblasti schvalování změn ve strategii, resp. v projektu, a změn v obsahu smlouvy o spolupráci, resp. v obsahu Podmínek, neboť neschvaloval nahlášené změny v některých případech písemnou formou a některé změny schvaloval až po stanoveném termínu.

3.1.4 Dodatky k Podmínkám

SZIF v některých případech schválené změny v Podmínkách neupravil dodatkem k Podmínkám. Nepostupoval tak v souladu s ustanovením bodu 14 písm. d) a bodu 12 písm. e) části B Pravidel LEADER+.

Nevyhotovování dodatků k Podmínkám zdůvodnil SZIF např. tím, že:

- postupoval dle svých interních předpisů, které upravují provádění změn v projektu a v Podmínkách, a stanoví tak případy, kdy dodatek musí a nemusí být vyhotoven (viz část 2.1 tohoto kontrolního závěru);
- postupoval dle ustanovení, které sám SZIF uvedl v některých případech v Podmínkách, podle něhož je možné vyhotovení dodatku k Podmínkám nahradit vyhotovením oznámení o schválení změn.

⁶ Fiche [fiše] je stručný popis záměrů stanovených MAS v souladu se strategií a podmínkami podopatření LEADER+.

Výše uvedený postup projednal SZIF s MZe jako řídicím orgánem, který navrhovaný způsob nevyhotovování dodatků k Podmínkám sice schválil, avšak Pravidla LEADER+ v tomto smyslu neupravil. Pro SZIF tedy nadále zůstala v platnosti povinnost sepisovat dodatky k Podmínkám.

3.2 Proplácení výdajů projektu, účetnictví

3.2.1 Lhůta pro vyřízení žádosti o proplacení výdajů projektu

U vybraného vzorku 52 žádostí o proplacení výdajů kontrola NKÚ sledovala lhůty týkající se administrace. Celková doba od podání žádosti o proplacení výdajů projektu do proplacení prostředků příjemcům činila v průměru 147 dní (v rozmezí od 60 do 323 dní). **MZe však v postupech pro administraci finanční pomoci⁷ nestanovilo žádnou lhůtu pro vyřízení žádosti o proplacení výdajů projektu. Ani metodika finančních toků⁸, zpracovaná Ministerstvem financí, nestanovuje lhůty pro vyřízení žádosti o proplacení výdajů projektu a nestanovuje ani povinnost pro řídicí orgány tyto lhůty stanovit v rámci své pravomoci a zajistit dostupnost informace o těchto lhůtách pro příjemce.**

3.2.2 Vedení účetnictví

V oblasti účtování o výdajích souvisejících s realizací projektů bylo kontrolou u vybraného vzorku příjemců zjištěno, že **tři příjemci postupovali v rozporu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví**. Jednalo se o:

- nesprávné zaúčtování dlouhodobého hmotného majetku (velkoprostorový stan) v celkové hodnotě 239 999 Kč;
- nesprávné zaúčtování výdaje za poradenské služby ve výši 9 000 Kč;
- nenavýšení ceny budovy o technické zhodnocení v celkové výši 84 305,50 Kč.

3.3 Realizace kontrol

3.3.1 Kontrola prováděná MZe

Kontrolní systém MZe je v oblasti kontrolované problematiky nastaven tak, že vyhovuje požadavkům na kontrolu podle předpisů EU. MZe, které je poskytovatelem prostředků OP RVMZ, delegovalo provádění kontroly opodstatněnosti přijatelných výdajů jednotlivých projektů na SZIF. MZe provádí pouze formální kontrolu své administrace, kontrolu objemu peněžních prostředků určených na podopatření LEADER+, kontrolu 5% vzorku operací a interní audity.

Kontrolou NKÚ byly zjištěny drobné nedostatky při administraci procesů odborným útvarem MZe, nedostatečné vymezení výběru 5% kontrolního vzorku v interní směrnici a neúplně provedená analýza rizik na MZe k 31. prosinci 2007.

Dále bylo zjištěno, že MZe neakceptovalo doporučení auditní mise Evropské komise z roku 2005, která mj. konstatovala, že žadatel, jehož projekt nebyl MAS vybrán, nemá možnost se proti tomuto rozhodnutí odvolat. Doporučení auditní mise směřovalo k zajištění rovnosti zacházení a zajištění odpovídající možnosti odvolání pro žadatele. Ke stejnému zjištění dospěl i mimořádný audit provedený odborem auditu a supervize MZe v roce 2006. Auditní mise byla

⁷ Jde o:

- *Postup pro administraci finančních prostředků národní spoluúčasti v rámci Operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství, č.j. 7935/2005-1100 ze dne 9. března 2005;*
- *Postup pro administraci finanční pomoci poskytované konečnému příjemci v rámci Operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství, č.j. 1141/2007-11100 ze dne 25. ledna 2007.*

⁸ *Metodika finančních toků a kontroly strukturálních fondů a Fondů soudržnosti byla vzata na vědomí usnesením vlády ČR ze dne 9. července 2003 č. 678.*

uzavřena s tím, že pro Českou republiku nebudou navrženy žádné finanční postihy, avšak pouze za podmínky realizace doporučení Komise. **MZe neakceptovalo doporučení auditní mise Evropské komise, přestože nepřijetí doporučení auditní mise představuje pro Českou republiku riziko finančního postihu.**

3.3.2 Kontrola prováděná SZIF

Ve smyslu OP RVMZ a Dohody o delegování má SZIF uskutečňovat kontroly projektů na místě v souladu s článkem 4 nařízení Komise (ES) č. 438/2001.

SZIF provedl u všech projektů kontrolu fyzické realizace projektu na místě, a to vždy před proplacením výdajů. V některých případech provedl i kontrolu ex-post nebo neplánovanou kontrolu. V případě, že SZIF zjistil při kontrole nedostatky, provedl korekce a snížil částky finanční pomoci před vyplacením příjemcům.

U jednoho projektu však kontrola NKÚ shledala nedostatky, a to nepřijatelné výdaje a nenahlášené změny v projektu, které SZIF při realizaci fyzické kontroly na místě nezjistil.

4. Výsledky kontroly realizace opatření LEADER

Vzhledem k tomu, že do 30. června 2008 proběhlo v rámci PRV pouze jedno kolo příjmu žádostí o dotace z osy IV – LEADER a byl proveden jen výběr 48 MAS, byla kontrola NKÚ zaměřena na opatření IV.1.1. – *Místní akční skupina*, a to na proces administrace žádostí o realizaci SPL a uzavírání dohod o poskytnutí dotace. Kontrole bylo dále podrobena metodické řízení procesu realizace opatření LEADER a zajištění informovanosti a publicity.

Ke kontrole bylo vybráno šest projektů/žádostí o realizaci SPL, jejichž realizace byla prověřena také u příjemců. K 30. červnu 2008 nebyly na realizaci těchto vybraných projektů vyplaceny žádné prostředky.

U kontrolovaných projektů NKÚ neshledal ve výše uvedených oblastech nedostatky.

III. Shrnutí a vyhodnocení

V kontrolovaném období od 1. května 2004 do 30. června 2008 bylo na platby realizované v rámci podopatření LEADER+ vyplaceno celkem 194 760 766 Kč. NKÚ provedl kontrolu téměř 20 % těchto výdajů.

Prostředky státního rozpočtu a Evropské unie byly v zásadě poskytnuty a použity v souladu se stanovenými pravidly a podmínkami. Systém poskytování těchto prostředků je funkční.

Všechny kontrolované proplacené projekty dosáhly svých cílů a ve všech případech byl dodržen účel projektu. Administrace prováděná SZIF a částečně i místními akčními skupinami probíhala řádně a v této oblasti nebyly zjištěny závažné nedostatky.

Do realizace osy IV – LEADER v programovém období 2007–2013 se promítly zkušenosti s prováděním podopatření LEADER+ v programovém období 2004–2006 tím, že byly odstraněny například nejasnosti týkající se účinnosti změn pravidel či nedostatečného vymezení specifických přijatelných výdajů.

Na realizaci opatření osy IV – LEADER nebyly do 30. června 2008 vyplaceny žádné finanční prostředky.

Přesto byly kontrolou NKÚ zjištěny některé nedostatky, jako např.:

- MZe neprovedlo upřesnění ani doplnění monitorovacích indikátorů, jak mu ukládá Programový dodatek.

- Ve smlouvách o spolupráci a v Podmínkách není specifikována účinná verze Pravidel MAS a Pravidel LEADER+.
- Smlouvy o spolupráci a Podmínky neobsahují dostatečný časový harmonogram realizace projektu.
- SZIF u tří projektů nestanovil v Podmínkách minimální lhůtu vázanosti na účel, přestože byla v rámci nich pořízena investice.
- SZIF ne vždy vyhotovoval dodatky k Podmínkám.
- Interní předpisy SZIF v oblasti provádění změn a vyhotovování dodatků k Podmínkám byly v rozporu s Pravidly LEADER+.
- Příjemci, kteří obdrželi finanční pomoc na tvorbu strategie v rámci investičního záměru c), nejsou zavázáni tuto strategii uplatnit v programech jako např. LEADER, příp. v programech obdobných.
- Tři příjemci pochybili při účtování o výdajích souvisejících s realizací projektu.

Na základě dalších zjištěných skutečností NKÚ doporučuje:

- stanovit lhůtu pro vyřízení žádosti o proplacení výdajů projektu, protože metodika finančních toků ani postupy pro administraci finanční pomoci tyto lhůty nestanovují;
- v případě pořízení drobného dlouhodobého hmotného majetku stanovit pro příjemce finanční pomoci lhůtu vázanosti na účel, aby bylo zajištěno další využití tohoto majetku.

Příloha

Seznam zkratk

Dohoda o delegování	<i>Dohody o delegování některých činností z odboru Řídící orgán OP na Zprostředkující subjekt při zabezpečování závazků vyplývajících pro Českou republiku při čerpání podpory ze strukturálních fondů ze dne 6. října 2003</i>
EU	Evropská unie
EZFRV	<i>Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova</i>
MAS	místní akční skupina
MZe	Ministerstvo zemědělství
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
OP	operační program
OP RVMZ	<i>operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství</i>
Podmínky	podmínky poskytnutí finanční pomoci / dotace v rámci OP <i>Zemědělství</i>
Pravidla LEADER+	pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování finanční pomoci na projekty z podopatření 2.1.4 <i>Rozvoj venkova</i> (podopatření typu LEADER+) v rámci operačního programu <i>Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství</i> na období 2004–2006
Pravidla MAS	pravidla, kterými se stanovují podmínky pro poskytování finanční pomoci na realizaci integrovaných územních strategií rozvoje venkova v rámci podopatření 2.1.4 <i>Rozvoj venkova</i> (podopatření typu LEADER+) operačního programu <i>Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství</i> na období 2004–2006
Programový dodatek	<i>Programový dodatek k Operačnímu programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství</i>
PRV	<i>Program rozvoje venkova České republiky na období 2007–2013</i>
RO SZIF	regionální odbory <i>Státního zemědělského intervenčního fondu</i> se sídlem v Praze, Českých Budějovicích, Brně a Opavě
Rozhodnutí o poskytnutí pomoci	rozhodnutí o poskytnutí finanční pomoci/dotace v rámci OP <i>Zemědělství</i>
SPL	Strategický plán LEADER
SZIF	Státní zemědělský intervenční fond
Věstník MZe	věstník Ministerstva zemědělství České republiky

08/37

Finanční prostředky vynakládané na poradenské služby ústředními orgány státní správy

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2008 pod číslem 08/37. Kontrolní akci řídila členka NKÚ Ing. Ludmila Brynychová a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Petr Skála¹.

Cílem kontrolní akce bylo prověřit postup ústředních orgánů státní správy při přípravě, zadání, řízení a využití výsledků poradenských služeb.

Kontrola byla prováděna od listopadu 2008 do října 2009.

Kontrolováno bylo období od roku 2005 do roku 2008 a v případě věcných souvislostí i období předchozí a období do ukončení kontroly.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo dopravy (dále jen „MD“);

Ministerstvo financí (dále jen „MF“);

Ministerstvo obrany (dále jen „MO“);

Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“);

Ministerstvo vnitra (dále jen „MV“);

Ministerstvo zahraničních věcí (dále jen „MZV“).

Námítky proti kontrolnímu protokolu, které podaly MF, MO, MPSV a MV, byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících rozhodnutími o námítkách. Odvolání proti rozhodnutí o námítkách, která podaly MO a MV, byla vypořádána usnesením Kolegia NKÚ.

Kolegium NKÚ na svém XVIII. zasedání, konaném dne 9. listopadu 2009,

schválilo usnesením č. 5/XVIII/2009

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

1. Zaměření kontroly

Vláda České republiky (dále jen „vláda ČR“) se v letech 2003 až 2007 opakovaně vyvinula snahu zefektivnit činnost ústředních orgánů státní správy, z tohoto důvodu byla kontrolní akce zaměřena na poradenské služby, které měly za cíl zvýšit výkonnost těchto orgánů. Jednalo se především o služby, které lze kvalifikovat jako externí nezávislé audity. U vybraných poradenských projektů² zaměřených na zefektivnění fungování státní správy bylo zjišťováno, zda byly poradenské projekty odůvodněny a řízeny správným způsobem tak, aby bylo hospodárně

¹ Členka NKÚ Ing. Ludmila Brynychová v průběhu kontrolní akce zemřela.

² Dále jsou v textu používány termíny „poradenská služba“ nebo „poradenský projekt“. Pojem poradenský projekt je synonymem pro pojem poradenská služba a je dále používán především pro poradenské služby většího rozsahu, jejichž realizace vyžadovala projektový přístup (např. nezávislé komplexní audity).

a efektivně dosaženo jejich cíle. Celkem bylo kontrolováno 18 poradenských projektů, zahrnujících 36 smluv s celkovou částkou uhrazených finančních prostředků 94 107 670 Kč (viz tabulka č. 1).

Jako druhé průřezové téma ke kontrole bylo identifikováno využívání poradenských služeb v oblasti zadávání veřejných zakázek. Bylo zjišťováno, zda využívání poradenských služeb v oblasti zadávání veřejných zakázek bylo účelné a hospodárné. Celkem bylo kontrolováno 82 poradenských smluv, na základě kterých byly uhrazeny finanční prostředky v celkové výši 142 926 881 Kč. MPSV a MZV využívaly služeb poradenských subjektů k zastupování při výkonu práv a povinností podle zákona o veřejných zakázkách. Ostatní kontrolovaná ministerstva využívala poradenství v oblasti zadávání veřejných zakázek ojedinele, a to především v případech strategických zakázek nebo v případech posouzení zadávací dokumentace nebo posouzení zákonnosti postupu podle zákona o zadávání veřejných zakázek. Největší objem vynaložených prostředků na poradenské služby v oblasti veřejných zakázek vykázalo MO u dvou strategických veřejných zakázek o předpokládaném objemu v řádu miliard korun, celková vynaložená částka na tyto služby činila cca 98 mil. Kč.

Pro potřeby této kontrolní akce NKÚ vymezil pojem „externí poradenská služba“ (dále také „EPS“) následovně: Externí poradenská služba je smluvně zajištěná a placená služba, která má orgánům státní správy pomoci řešit konkrétní, časově omezené úkoly či projekty.

2. Kroky vlády ČR směřující k zefektivnění státní správy

Kontrolovaná ministerstva odůvodňovala provedení nezávislých auditů s využitím EPS úkoly stanovenými dále uvedenými usneseními vlády ČR:

- V roce 2003 uložila vláda ČR svým usnesením ze dne 23. června 2003 č. 624³ mj. vedoucímu Úřadu vlády ČR koordinovat a metodicky zajistit provedení personálního auditu v ústředních orgánech státní správy. Podle pravidel schválených vládou⁴ měly orgány státní správy provést personální a organizační audity (dále také „POA“) vlastními silami. Informaci o výsledcích POA v ústředních správních úřadech předložil Úřad vlády ČR na jednání vlády dne 14. července 2004. Na stejném jednání vlády předložilo MF materiál, ve kterém mj. uvedlo, že jedním ze závěrů jím provedeného POA je zadání externího organizačního, funkčního, procesního a informačního auditu (dále také „OFPIA“ nebo „komplexní audit“) nezávislé auditorské instituci. Zároveň navrhlo provedení tohoto externího auditu MF formou pilotního projektu na úrovni ústředního orgánu státní správy České republiky. Předpokládalo se, že závěry a opatření z navrhovaného pilotního projektu bude možno s určitými modifikacemi využít také u ostatních ústředních orgánů státní správy, pokud o tom rozhodne vláda při jeho vyhodnocení. Závěr provést po POA i procesní audit učinil rovněž Úřad vlády ČR v informaci o výsledcích POA.
- V roce 2004 schválila vláda ČR svým usnesením ze dne 17. března 2004 č. 237⁵ postup a hlavní směry reformy a modernizace ústřední státní správy. Jedním z postupných kroků této reformy byl záměr vytvořit tzv. procesní model úřadů, jehož cílem bylo podrobně zmapovat a popsat (analyzovat) současné procesy (agendy) v rámci ústřední státní správy. Bylo předpokládáno, že procesní audity k provedení tohoto kroku bude nejspíše nutné provést za pomoci EPS. Termín pro provedení auditů byl stanoven do 31. prosince 2006.

³ Usnesení vlády České republiky ze dne 23. června 2003 č. 624 o *Rozpočtovém výhledu 2003 až 2006: Koncepci reformy veřejných rozpočtů*.

⁴ Usnesení vlády ČR ze dne 13. října 2003 č. 1010 k *návrhu Pravidel pro provedení personálního a organizačního auditu v ústředních správních úřadech, v Českém telekomunikačním úřadu a Radě pro rozhlasové a televizní vysílání*.

⁵ Usnesení vlády ČR ze dne 17. března 2004 č. 237 o *Postupu a hlavních směrech reformy a modernizace ústřední státní správy, obsahující vyřešení gesce a organizačního zabezpečení*.

- V návaznosti na toto usnesení předložil Úřad vlády ČR v dubnu roku 2005 na jednání vlády materiály *Návrh dalšího postupu realizace reformy a modernizace ústřední státní správy v letech 2005 – 2010* a rovněž *Postup a pravidla pro provedení organizačního, funkčního, procesního a informačního auditu v ústředních správních úřadech, ČTÚ a RRTV (Procesní audit)* – dále jen „Postup a pravidla OFPIA“. Projednání a schválení těchto materiálů bylo přerušeno. Přepřacované materiály byly vládě předloženy v roce 2005 ještě třikrát, a to na jednání dne 17. srpna 2005, 21. září 2005 a naposledy dne 2. listopadu 2005, kdy bylo uloženo jejich opětovné přepřacování podle zadání vlády. Vláda se na svých jednáních těmito materiály ani plněním úkolů souvisejících s realizací reformy a modernizace ústřední státní správy na základě usnesení vlády ze dne 17. března 2004 č. 237 nadále nezabývala.
- Další kroky k zefektivnění výkonu státní správy učinila vláda ČR v roce 2007. V programovém prohlášení⁶ z ledna 2007 vláda mj. deklarovala, že sníží počet zaměstnanců státní správy do roku 2010 nejméně o 3% ročně a bude vycházet ze základny k 31. prosinci 2006⁷. Dále pak deklarovala, že *Česká republika musí učinit zásadní krok ke zvýšení své konkurenceschopnosti mimo jiné zvýšením efektivity výkonu veřejné správy.*

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Poradenské služby zaměřené na zefektivnění fungování státní správy

1.1 Výstupy EPS a jejich implementace

Jednotlivá kontrolovaná ministerstva přistupovala k realizaci usnesení vlády ČR zaměřených na zefektivnění fungování státní správy dvojitým způsobem.

MF, MZV a MO realizovaly komplexní audity ústředního orgánu prostřednictvím EPS. Předmětem komplexních auditů byly audity procesní, organizační, funkční a informační. Dodavatele těchto auditů vybrala tato tři ministerstva v otevřeném řízení podle zákona o veřejných zakázkách.

MV, MD a MPSV řešily plnění vládních usnesení k zefektivnění fungování státní správy realizací dílčích auditů formou veřejných zakázek do 2 mil. Kč bez DPH a využily tak možnosti jednoduššího postupu podle zákona o veřejných zakázkách. Audity byly věcně různě zaměřeny (procesně organizační audit, ekonomický audit, právní audit, audit oblasti nákupu atd.) a zahrnovaly část organizace nebo celou organizaci příslušného ministerstva.

Cíle auditů stanovila kontrolovaná ministerstva často obecně, kritéria pro hodnocení dosažení cílů auditů nebyla nastavena. Z tohoto důvodu NKÚ posuzoval dosažení cílů auditů na základě toho, zda byla realizována opatření a doporučení, která měla zajistit naplnění cílů auditů.

Výstupem EPS měly být podle charakteru auditu především návrh nové organizační struktury, konkrétní doporučení a návrhy opatření vedoucí ke zlepšení fungování auditované oblasti. Přehled EPS a využití jejich výstupů pro dosažení stanovených cílů (implementace výsledků auditu) je uveden v následující tabulce.

⁶ Usnesení vlády ČR ze dne 17. ledna 2007 č. 44 o Programovém prohlášení vlády.

⁷ Usnesení vlády ČR ze dne 25. dubna 2007 č. 436 k návrhu na snižování počtu funkčních míst ve státní správě do roku 2010, a to nejméně o 3% ročně.

Tabulka č. 1

Poř. č.	KO	Rozsah a předmět EPS	Počet EPS	Náklady na EPS (v tis. Kč)	Rok provedení EPS				Implementace*
					05	06	07	08	
1	MF	Komplexní audit	2	19 295,969	x				●
2		Dílčí – správa zahraničních pohledávek	4	8 119,739		x			●
3	MZV	Komplexní audit	4	21 631,523	x	x	x		●
4	MO	Komplexní audit	2	7 611,240			x	x	●
5	MD	Dílčí – organizační audit	1	2 249,100	x	x			●
6		Dílčí – organizační audit	2	2 275,280		x	x		●
7		Dílčí – personální audit	1	226,100			x		●
8		Dílčí – bezpečnostní studie	1	2 378,810	x	x			●
9		Dílčí – bezpečnostní politika	1	4 820,690			x	x	●
10	MV	Dílčí – organizační audit	1	1 892,100		x			●
11		Dílčí – ekonomický audit	1	1 963,500		x			●
12		Dílčí – vyhodnocení auditů	1	60,000		x			●
13		Dílčí – příspěvkové organizace MV	5	5 766,740		x	x		●
14		Dílčí – centrální nákup	6	10 114,405			x	x	●
15	MPSV	Dílčí – organizační audit	1	1 989,680	x				●
16		Dílčí – organizační audit	1	1 416,100			x		●
17		Dílčí – návrh organizačního řádu	1	535,500				x	●
18		Dílčí – ekonomický audit	1	1 761,200			x		●
Celkem			36	94 107,670					

* Podrobnější informace viz následující text.

Legenda: ● ... Implementace podstatné části výstupů auditu
 ● ... Částečná implementace výstupů auditu
 ● ... Nezahájená nebo nedokončená implementace výstupů auditu
 ● ... Nevyhodnotitelná implementace výstupů auditu

Z údajů uvedených v tabulce vyplývá, že v době provedení kontroly NKÚ byly výstupy EPS využity k dosažení stanovených cílů v 11 případech z 18 kontrolovaných poradenských projektů. Z toho v pěti případech s celkovou vynaloženou částkou cca 24,2 mil. Kč (cca 25,8% kontrolovaných vynaložených prostředků) se podařilo realizovat převážnou část navrhovaných opatření a v dalších šesti případech s celkovou vynaloženou částkou cca 23,5 mil. Kč (cca 25%) byla navrhovaná doporučení realizována pouze částečně. Naopak u čtyř poradenských projektů s celkovou vynaloženou částkou cca 33,5 mil. Kč (cca 35,6%) nebyly výstupy auditů využity vůbec a ve třech případech s celkovou vynaloženou částkou cca 12,8 mil. Kč (cca 13,6%) nebylo možno využití výstupů auditů posoudit, protože předložené doklady nebyly dostatečné nebo z toho důvodu, že měla být implementace zahájena až po ukončení kontroly NKÚ.

1.2 Postup jednotlivých ministerstev při přípravě, zadání, řízení a využití výsledků EPS

- a) Provedení auditů směřujících k naplnění cílů vlády v oblasti zefektivnění činnosti orgánů státní správy zahájilo MF, které v roce 2005 realizovalo poradenský projekt OFPIA. V informaci

předložené vládě ČR v červenci 2005 navrhlo MF provedení tohoto auditu jako pilotní projekt, který by po jeho vyhodnocení mohl sloužit jako vzor pro ostatní orgány státní správy.

MF projekt OFPIA řídilo tak, že bylo dosaženo většiny stanovených cílů. MF po tomto projektu realizovalo navrženou organizační strukturu, úspora pracovních míst k 1. lednu 2006 činila 205 funkčních míst (snížení z 1 473 na 1 268), a realizovalo také většinu z doporučených rozvojových programů navržených auditem.

MF vyhodnotilo v říjnu 2005 a v květnu 2006 přínosy uvedeného poradenského projektu a výsledky tohoto vyhodnocení předložilo vládě ČR⁸. Roční úsporu z důvodu snížení počtu pracovních míst MF odhadlo v letech 2006 až 2008 v závislosti na průměrném platu na celkovou částku cca 237 mil. Kč. Ve vyhodnocení definovalo MF rovněž předpoklady pro úspěšné dosažení cílů auditu:

- zajištění dostatečné podpory projektu ze strany vrcholového vedení ministerstva;
- personální obsazení orgánů auditu (řídící výbor, projektový tým, pracovní týmy) pracovníky tak, aby externím auditorům byla poskytnuta potřebná součinnost. Do těchto orgánů by měli být nominováni nositelé klíčových podrobných znalostí o struktuře úřadu a jeho částech, o procesech, které v úřadu probíhají, o vztazích mezi útvary;
- nastavení procedury akceptace výstupních dokumentů auditu tak, aby před projednáním v rozhodujícím orgánu projektu (v podmínkách MF to byl řídící výbor) mohla být zvážena stanoviska náměstků, odborové organizace, případně příslušných ředitelů odborů. Je tak možné vyhnout se případům, kdy jsou po akceptaci dokumentu k němu vznášeny další připomínky;
- komunikace se zaměstnanci v průběhu celého projektu;
- vytvoření co nejpříznivějších podmínek pro zaměstnance, kterým bylo v důsledku auditu zrušeno místo (kromě zvýšeného odstupného MF připravilo program asistence na podporu jejich dalšího uplatnění ve spolupráci s externím dodavatelem).

MF rovněž zprostředkovalo svoje zkušenosti z realizace auditu na dvoustranných jednáních MZV, MD a MO.

- b)** Kromě OFPIA realizovalo MF v roce 2006 čtyři EPS v oblasti správy zahraničních pohledávek, jejichž cílem bylo umožnit transparentní a efektivní správu těchto pohledávek. Výstupy tří EPS byly využity k dosažení stanovených cílů, byl získán podrobný popis každé zahraniční pohledávky včetně návrhu řešení a byl nastaven postup řešení správy a deblokací zahraničních pohledávek. Výstupy EPS, které navrhovaly postup při správě problematických pohledávek, však byly využity pouze částečně.

Veřejnou zakázku na výběr poradenského subjektu na prověření portfolia zahraničních pohledávek a navržení nového systému správy těchto pohledávek neprovedlo MF transparentním a nediskriminačním způsobem, zakázku účelově rozdělilo na dvě zakázky malého rozsahu. Všechny zakázky malého rozsahu na EPS v oblasti správy zahraničních pohledávek zadalo MF jednomu dodavateli, který sám stanovil cenu služeb v návrhu jejich specifikace, a MF tuto cenu akceptovalo.

- c)** Komplexní audity, které provedly MO a MZV na základě usnesení vlády ze dne 17. března 2004 č. 237, již úspěšné nebyly, přestože ministerstva před jejich zadáním využila konzultace MF o provádění OFPIA. MO komplexní audit nedokončilo. MZV sice tento audit dokončilo

⁸ Zpráva *Průběh a výsledky organizačního, funkčního, procesního a informačního auditu Ministerstva financí* – č. j. 1589/05, ke které vláda ČR přijala usnesení ze dne 19. října 2005 č. 1348, a materiál *Informace o výsledcích provedeného organizačního, funkčního, procesního a informačního auditu Ministerstva financí (pro informaci členů vlády)* – č. j. 806/06, který byl předložen na jednání vlády ČR dne 31. května 2006.

a zahájilo implementaci části auditem navržených opatření, avšak nedokázalo celý proces úspěšně dokončit.

Příčinou nedosažení cílů u těchto komplexních auditů bylo především nerespektování některých doporučení a zkušeností, které MF prezentovalo v materiálech předložených na zasedání vlády a na dvoustranných jednáních:

– **MO**

- nezajistilo dostatečnou podporu vrcholového vedení pro provedení auditu, audit ukončilo předčasně bez jednoznačného zdůvodnění tohoto postupu. Dokončená část auditu nepostačovala k dosažení stanovených cílů.

– **MZV**

- při realizaci auditu nezajistilo dostatečnou součinnost kompetentních zaměstnanců s poradenským subjektem;
- ve fázi implementace výsledků komplexního auditu nevytvořilo takovou podporu projektu, která by vedla k úspěšnému dokončení alespoň 1. vlny implementace.

d) Dílčí audity, které provedly MD, MV a MPSV, byly v oblasti zefektivnění výkonu státní správy úspěšné pouze v některých případech nebo pouze částečně. V souvislosti s usnesením vlády ze dne 17. března 2004 č. 237 provedlo dílčí audit pouze MD. MPSV a MV odůvodnily potřebu provést dílčí audity programovým prohlášením vlády schváleným dne 17. ledna 2007 nebo na něj navazujícím usnesením vlády ze dne 25. dubna 2007 č. 436, případně jinými důvody:

- **MD** provedlo v rámci reformy ústřední státní správy⁴ za pomoci EPS dílčí organizační audit v roce 2004, tento audit však nemohl naplnit stanovený cíl, tj. vytvořit procesní model úřadu, neboť byl aplikován pouze na část ministerstva. Ještě před implementací výsledků tohoto auditu byl v roce 2006 opět s účastí EPS proveden další organizační audit odůvodněný potřebou nového vedení ministerstva zmapovat úroveň řízení a optimalizovat organizační strukturu. Změny organizační struktury respektovaly výsledky tohoto auditu pouze částečně. Následně provádělo MD časté změny organizační struktury, které souvisely zejména s personálním obsazením pozic vedoucích pracovníků, MD tak nerespektovalo doporučení vzešlá z organizačního auditu, a to nutnost stabilizovat svoji organizační strukturu. V roce 2007 provedlo MD personální audit k plnění úkolu snížení počtu funkčních míst o 3 % ročně⁶, který byl úspěšný pouze částečně. Na základě jeho výstupů byla odstraněna neproduktivní místa, ke snížení počtu funkčních míst o 3 % ročně však nedošlo, naopak se vznikem nových agend byl počet systemizovaných míst navýšen.
- **MV** využilo v letech 2006 až 2008 EPS k provedení auditů s cílem zefektivnit vlastní činnost a rovněž zefektivnit činnost jím zřízených příspěvkových organizací (dále též „PO“). Potřebu provedených auditů odůvodnilo návazností na programové prohlášení vlády z ledna 2007⁹:
 - V roce 2006 realizovalo MV dva audity zaměřené na zefektivnění své činnosti, a to procesně organizační audit a ekonomický audit. Projekt ekonomického auditu řídilo MV tak, že bylo dosaženo většiny stanovených cílů. Projekt procesně organizačního auditu však řídilo tak, že část auditem navržených opatření na následné doporučení externího konzultanta nerealizovalo.
 - Na základě jednoho z doporučení ekonomického auditu realizovalo MV v letech 2007 a 2008 poradenský projekt na zavedení centrálního zadávání zakázek u vybraných komodit v resortu MV (dále jen „centrální nákup“). Tento projekt MV řídilo tak, že se podařilo dosáhnout jednoho ze dvou hlavních cílů, tj. úspory, zavedením centrálního

⁹ Potřebu auditů provedených v roce 2006 MV odůvodnilo teprve **připravovaným** prohlášením vlády.

pořízení vybraných komodit v roce 2008. Do doby ukončení kontroly MV nezahájilo realizaci opatření v personální oblasti centrálního nákupu, tj. snížení počtu pracovníků.

V rámci poradenského projektu centrálního nákupu byl proveden rovněž personální audit. Bylo zjištěno, že MV neposkytlo při realizaci personálního auditu poradenskému subjektu dostatečnou součinnost, nedodalo včas potřebné údaje a převzalo a uhradilo neúplné výstupy tohoto auditu. Následně uzavřelo novou smlouvu na dokončení personálního auditu s celkovou cenou 595 tis. Kč. Tento postup MV byl kontrolou posouzen jako porušení rozpočtové kázně.

- V letech 2006 a 2007 MV realizovalo externími poradenskými službami komplexní auditu jím zřízených PO: Zařízení služeb pro Ministerstvo vnitra, Bytová správa MV, Lázeňské léčebné ústavy MV a Tiskárna MV. Implementaci auditem doporučených opatření u státních příspěvkových organizací MV nedoložilo dostatečnými doklady.
- **MPSV** využilo v kontrolovaném období EPS pro provedení následujících auditů k zefektivnění své činnosti:
 - V roce 2005 provedlo MPSV audit odboru řízení pomoci z Evropského sociálního fondu (dále jen „ESF“). Jeho potřebu odůvodnilo nutností zajistit dostatečné tempo efektivního čerpání prostředků alokovaných na programy financované z ESF. Při realizaci auditu neposkytlo MPSV jeho dodavateli dostatečnou součinnost, a proto nebyl audit dokončen včas. MPSV implementovalo pouze část auditem doporučených opatření, která se týkala nastavení nové organizační struktury odboru řízení pomoci z ESF, a to až v dubnu roku 2007, tedy více než rok a půl po ukončení auditu. V té době již probíhala příprava zadání procesně organizačního auditu MPSV, který se týkal rovněž Odboru řízení pomoci z ESF.
 - V roce 2007 provedlo MPSV dva samostatné dílčí audity – procesně organizační audit a ekonomický audit. Jejich potřebu odůvodnilo odkazem na programové prohlášení vlády z ledna 2007. Doporučení procesně organizačního auditu implementovalo MPSV částečně, v průběhu roku 2008 provedlo organizační změny ve struktuře MPSV. Implementace výstupů ekonomického auditu byla kontrolována u dvou doporučení, MPSV přijalo opatření v souladu s těmito doporučeními.

2. Využívání poradenských služeb v oblasti veřejných zakázek

Kontrolou peněžních prostředků vynaložených na externí poradenské služby v oblasti veřejného zadávání nezjistil NKÚ podstatné nedostatky. Pouze v jednom případě bylo zjištěno, že MO účelově rozdělilo zakázku na dvě zakázky malého rozsahu. Jednalo se o zakázku na odborné právní posouzení možností zákonného způsobu převodu vlastnického práva státu na jinou osobu na dvě zakázky malého rozsahu.

III. Vyhodnocení

Kontrola byla zaměřena především na využívání externích poradenských služeb, které měly za cíl zvýšit výkonnost ústředních orgánů státní správy. Úkoly v této oblasti vláda opakovaně ukládala ústředním orgánům státní správy a některým dalším úřadům v letech 2003 až 2007. Pro využívání externích poradenských služeb při plnění těchto úkolů vláda nestanovila žádná pravidla.

Výstupy externích poradenských služeb kontrolovaná ministerstva využila k dosažení stanovených cílů v 11 případech z 18, z toho v šesti případech pouze částečně. Objem vynaložených peněžních prostředků na těchto 11 poradenských služeb představoval cca 51 %

z objemu kontrolovaných finančních prostředků v této oblasti ve výši cca 94 mil. Kč. Do doby ukončení kontroly tak nebylo dosaženo stavu, který by zaručil objektivní vstupy a předpoklady pro zefektivnění ústřední státní správy.

Příčinou tohoto stavu jsou jednak systémové poruchy řízení procesu zefektivnění státní správy, jednak nedostatečná činnost kontrolovaných ministerstev:

a) Celý proces nebyl centrálně řízen a neexistovaly žádné postupy ani pravidla schválené vládou, které by zavazovaly příslušné ministry a odpovědné vedoucí pracovníky dalších ústředních orgánů státní správy k jednotnému postupu při realizaci procesu zefektivnění státní správy.

b) Kontrolovaná ministerstva při využívání externích poradenských služeb:

- nevyužila zkušeností z již provedeného komplexního auditu na MF, jehož výsledky byly z velké části využity pro dosažení stanovených cílů;
- nepreferovala komplexní audity před dílčími, přitom komplexní audity umožňují z hlediska času i věcného zaměření efektivnější dosažení požadovaných cílů;
- nestanovovala cíle auditů tak, aby bylo možno vyhodnotit míru jejich dosažení.

NKÚ doporučuje upravit postupy při využívání externích poradenských služeb, zejména u služeb sloužících k záměru zefektivnění výkonu státní správy, závaznými pravidly. Tato pravidla by měla respektovat moderní metody řízení procesů (např. využívat principy SMART¹⁰ a zásady dobré praxe), a umožnit tak kvalitativně vyšší využití výstupů externích poradenských služeb.

¹⁰ Cíl musí být specifický (konkrétní, jednoznačně definovaný), měřitelný (umožňuje vyhodnocení dosažení cíle), akceptovatelný (musí odpovídat potřebám adresáta), reálný (s ohledem na omezené zdroje) a termínově ohraničený (aby bylo zřejmé, kdy lze očekávat naplnění cíle). Zdroj: *Procesní řízení ve veřejném i soukromém sektoru* (Monika Grasseová a kol.).

09/02

Peněžní prostředky určené na financování vybraných programů v působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2009 pod číslem 09/02. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Jiří Adámek.

Cílem kontroly bylo prověřit poskytování, čerpání a použití peněžních prostředků určených na financování programů v působnosti Ministerstva práce a sociálních věcí.

Kontrolováno bylo období od roku 2006 do roku 2008, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující. Kontrola byla prováděna od ledna 2009 do srpna 2009.

Kontrolované osoby:

A. Správce kontrolovaných programů:

Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“).

B. Účastníci programů:

Česká správa sociálního zabezpečení (dále jen „ČSSZ“); Úřad práce ve Frýdku-Místku; Úřad práce v Jihlavě; Úřad práce v Karviné; město Kroměříž; město Litoměřice; město Pelhřimov; město Trutnov; statutární město Brno; statutární město Přerov; Domov Dědina, Opočno, Nádražní 709; Domov důchodců Bystřany, příspěvková organizace, Bystřany, Pražská 236; Ústav sociální péče pro zrakově postižené v Brně-Chrlicích, Brno, Chrlické nám. 2 (dále jen „ÚSP Brno“).

Námítky proti kontrolnímu protokolu, které podaly MPSV, ČSSZ, úřady práce v Jihlavě a Karviné, město Pelhřimov, statutární město Přerov a ÚSP Brno, byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících rozhodnutími o námítkách. Odvolání proti rozhodnutí o námítkách, které podalo statutární město Přerov, bylo vypořádáno usnesením Kolegia NKÚ.

Kolegium NKÚ na svém XVIII. zasedání, konaném dne 9. listopadu 2009,

schválilo usnesením č. 6/XVIII/2009

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

Kontrola byla zaměřena na programy a jejich podprogramy, ze kterých byly financovány pořízení nebo rekonstrukce nemovitého majetku. Kontrolovány byly programy a podprogramy ev. č.:

213 110 – Rozvoj a obnova materiálně technické základny České správy sociálního zabezpečení,

– 213 112 – *Reprodukce majetku ve správě ČSSZ,*

213 210 – Rozvoj a obnova materiálně technické základny Správy služeb zaměstnanosti,

– 213 212 – *Reprodukce majetku ve správě SSZ,*

213 310 – Rozvoj a obnova materiálně technické základny sociální péče a služeb,

- 213 312 – Reprodukce majetku ústavů sociální péče přímo řízených MPSV,
- 213 314 – Podpora reprodukce majetku ústavů sociální péče zřizovaných obcemi, kraji a nestátními neziskovými organizacemi,

113 030 – Rozvoj a obnova materiálně technické základny úřadů práce,

- 113 032 – Pořízení a reprodukce majetku ve správě úřadů práce,

113 210 – Rozvoj a obnova materiálně technické základny České správy sociálního zabezpečení,

- 113 212 – Pořízení, obnova a provozování majetku ve správě ČSSZ,

113 310 – Rozvoj a obnova materiálně technické základny sociálních služeb,

- 113 313 – Podpora reprodukce majetku služeb sociální péče,
- 113 314 – Podpora výstavby domovů důchodců.

Tabulka č. 1 – Doby realizace a předpokládané finanční potřeby podprogramů

Evid. číslo	Doba realizace (roky)	Předpokládaná finanční potřeba (mil. Kč)						celkem
		do roku 2005	rok 2006	rok 2007	rok 2008	rok 2009	od roku 2010	
213 112	2003–2007	1 002,1	336,4	368,0	–	–	–	1 706,5
213 212	2003–2007	535,6	160,0	160,0	–	–	–	855,6
213 312	2003–2010	72,0	110,4	64,0	76,0	–	–	322,4
213 314	2003–2010	1 231,8	1 456,6	622,7	465,0	6,7	–	3 782,8
113 032	2008–2013	–	–	–	145,2	427,1	1 393,1	1 965,4
113 212	2008–2010	–	–	–	319,0	563,0	619,0	1 501,0
113 313	2007–2013	–	–	154,0	229,6	502,4	2 424,0	3 310,0
113 314	2008–2013	–	–	–	18,5	602,4	1 962,3	2 583,2
Celkem	x	2 841,5	2 063,4	1 368,7	1 253,3	2 101,6	6 398,4	16 026,9

Zdroj: dokumentace programů.

Zdrojem financování kontrolovaných podprogramů byly prostředky státního rozpočtu, s výjimkou podprogramů ev. č. 213 314 a 113 314, u nichž bylo v rozsahu cca 25 % předpokládáno zapojení i dalších zdrojů.

Právní předpisy vymezily program jako soubor věcných, časových a finančních podmínek konkrétních akcí na pořízení nebo technické zhodnocení dlouhodobého majetku a dále mj. upravovaly obsah dokumentace programů, postup pro financování akcí a obsah závěrečných vyhodnocení programů i akcí.

MPSV zejména odpovídalo za vypracování dokumentace programů, správnost jejich závěrečných vyhodnocení, registraci akcí do programů a zabezpečení jejich financování. Účastníci programů byli investory akcí, z nich ČSSZ, úřady práce (dále jen „ÚP“) a ÚSP Brno byly organizačními složkami státu v působnosti MPSV, Domov Dědina Opočno a Domov důchodců Bystřany byly příspěvkovými organizacemi zřízenými příslušnými městy. Ostatními kontrolovanými účastníky programů byla města.

U programů, které byly v kontrolovaném období ukončeny, byla ověřována jejich závěrečná vyhodnocení a u programů, které byly zahájeny, byla ověřována jejich dokumentace. Realizace

programů byla ověřována u 19 akcí stavebního charakteru, týkajících se budov ČSSZ, ÚP a sociálních služeb a péče.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Závěrečná vyhodnocení ukončených programů

V kontrolovaném období měly být ukončeny programy ev. č. 213 110, 213 210 a 213 310. Závěrečná vyhodnocení prvních dvou programů mělo MPSV vypracovat do června 2008. Ve skutečnosti je vypracovalo až v průběhu 1. pololetí 2009 a v době kontroly NKÚ ještě nebyla Ministerstvem financí (dále jen „MF“) schválena. U třetího programu MF v roce 2007 prodloužilo na základě požadavku MPSV realizaci do roku 2010 a navýšilo finanční potřebu z 1 339 mil. Kč na 4 443 mil. Kč, z toho účast prostředků státního rozpočtu z 1 069 mil. Kč na 3 466 mil. Kč.

Kontrola byla podrobena závěrečná vyhodnocení, vypracovaná MPSV za programy ev. č. 213 110 a 213 210, se zaměřením na jejich podprogramy uvedené v části I. tohoto kontrolního závěru. Podle § 4 vyhlášky č. 560/2006 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku, má závěrečné vyhodnocení programu obsahovat přehled o čerpání prostředků státního rozpočtu na financování programu, zprávu o plnění cílů a dosažené hodnoty parametrů.

1.1 Čerpání prostředků státního rozpočtu na financování programů

MPSV předložilo údaje o financování pouze za programy a za jejich akce; za podprogramy je nepředložilo. Průběh financování programů ev. č. 213 110 a 213 210 je uveden v tabulce č. 2.

Tabulka č. 2 – Financování programů

(v mil. Kč)

	Do roku 2005	Rok 2006	Rok 2007	Celkem
Program ev. č. 213 110:				
Fin. potřeba podle dokumentace programu	1 590,1	630,0	650,0	2 870,1
Schválený rozpočet MPSV	1 628,3	1 012,6	1 037,0	3 677,9
Upravený rozpočet MPSV	1 799,3	1 025,9	899,8	3 725,0
- z toho čerpáno na akce	832,3	483,9	841,6	2 157,8
Čerpáno na akce (z rozpočtu a rez. fondu)	986,8	781,1	944,6	2 712,5
Program ev. č. 213 210:				
Fin. potřeba podle dokumentace programu	924,8	300,0	300,0	1 524,8
Schválený rozpočet MPSV	693,0	270,6	433,0	1 396,6
Upravený rozpočet MPSV	870,0	270,7	337,1	1 477,8
- z toho čerpáno na akce	351,6	196,0	294,3	841,9
Čerpáno na akce (z rozpočtu a rez. fondu)	430,5	349,5	294,3	1 074,3

Zdroj: dokumentace programů, závěrečné účty a podklady MPSV.

Na realizaci akcí bylo v obou programech vyčerpáno o 608 mil. Kč, tj. o 14 % méně, než byla celková finanční potřeba, kterou MPSV uvedlo v jejich dokumentacích, a o 1 416 mil. Kč, tj. o 27 % méně, než byl celkový upravený rozpočet MPSV. **K těmto rozdílům MPSV neuvádělo v závěrečných vyhodnoceních programů žádná vysvětlení.**

Z tabulek je zřejmé, že MPSV uplatňovalo vůči státnímu rozpočtu vyšší objemy finančních prostředků, než byla reálná potřeba. Prostředky poskytnuté v jednotlivých letech upravenými rozpočty tak čerpalo v průměru jen z 58 %. Nevyčerpané prostředky převedlo do rezervního fondu (celkem převedlo 1 829 mil. Kč) nebo odvedlo do státního rozpočtu (celkem ze svého rozpočtu a rezervního fondu odvedlo 1 128 mil. Kč).

1.2 Plnění cílů a dosažené hodnoty parametrů

MPSV stanovilo jako základní cíl programu ev. č. 213 110 vztahující se k podprogramu ev. č. 213 112 vybudování plně vybavené materiálně technické základny a sídel orgánů ČSSZ. Obdobně stanovilo i základní cíl programu ev. č. 213 210 vztahující se k podprogramu ev. č. 213 212 s tím, že se týkal ÚP.

Nedostatky ve stanovení cílů, v jejich zdůvodněních a specifikacích, **neumožnily provést řádné hodnocení plnění cílů a technických parametrů ve vazbě na realizované akce ani objektivně vyhodnotit efektivnost vyčerpaných finančních prostředků.**

Dokumentace programu ev. č. 213 210 byla podrobena kontrole NKÚ při kontrolní akci č. 05/38 (kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 3/2006 Věstníku NKÚ). Zjištěno bylo, že z důvodu nedostatků ve stanovení výchozích parametrů nebude možné řádně provést závěrečné vyhodnocení programu, což tato kontrolní akce č. 09/02 potvrdila. MPSV přijalo na základě kontroly NKÚ č. 05/38 opatření, kterým mělo nedostatky odstranit. Opatření však MPSV z důvodu legislativních změn v oblasti financování programů nerealizovalo a s MF dohodlo, že změny proti původní dokumentaci programu specifikuje a odůvodní v rámci závěrečného vyhodnocení programu, což neprovedlo.

MPSV vyhodnotilo plnění cílů pouze formálními konstatováními, že byly splněny, a výčty akcí s uvedením celkových finančních objemů na jejich realizaci. Tato konstatování MPSV zpochybňuje nečerpání předpokládaných finančních prostředků, uvedené v předchozím bodě, i to, že ze závěrečných vyhodnocení nebyla zřejmá vazba zrealizovaných akcí na naplnění cílů. Kontrolou přitom bylo zjištěno, že část akcí, které MPSV uvedlo pro plnění cílů v dokumentacích programů, nebyla realizována.

Například:

Cíle podprogramu ev. č. 213 112 měly být mj. realizovány 49 akcemi, ze kterých bylo realizováno jen 14 akcí. Ze zbylých akcí MPSV 11 akcí převedlo do nového programu ev. č. 113 210, k 7 akcím sdělilo, že potřeby vyřešilo jiným způsobem, a realizaci 17 akcí předpokládá řešit v budoucích obdobích v závislosti na finančních zdrojích. Obdobný stav byl i u podprogramu ev. č. 213 212, kde ze 17 akcí, uvedených v dokumentaci programu, bylo realizováno 10 akcí.

MPSV uvedlo, že realizaci cílů ovlivnila řada legislativních a organizačních změn, jako například přijetí zákona o nemocenském pojištění v roce 2006, zařazení financování údržby a oprav majetku a pořízování drobného dlouhodobého hmotného majetku do programů, pozastavení financování akcí nad 20 mil. Kč, o kterém rozhodla vláda v září 2006, apod. **Konkrétní dopady uváděných změn na realizaci programů MPSV nevyhodnotilo.**

2. Dokumentace nově zahájených programů

Prověřovány byly dokumentace programů ev. č. 113 030, 113 210 a 113 310, schválené MF v letech 2007 a 2008. Prvý program s finanční potřebou 1 998 mil. Kč byl zaměřen na majetek státu, se kterým hospodaří ÚP, druhý s finanční potřebou 2 915 mil. Kč na majetek státu, se kterým hospodaří ČSSZ, a třetí s finanční potřebou 6 343 mil. Kč (z toho účast prostředků státního rozpočtu 4 730 mil. Kč) na majetek poskytovatelů sociálních služeb a péče. Finanční potřeby kontrolovaných podprogramů jsou uvedeny v tabulce č. 1.

Kontrolováno bylo především vymezení:

- cílů programů a podprogramů,
- finančních, časových a věcných podmínek,
- obsahu investičního záměru akcí, se zaměřením na kritéria pro posuzování akcí z hledisek cílů a podmínek programů i efektivnosti finančních prostředků na jejich realizaci.

2.1 Specifikace věcných cílů

Podle § 12 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb., rozpočtová pravidla, má dokumentace programu obsahovat specifikaci cílů programu a podprogramu spolu s jejich technicko-ekonomickým zdůvodněním a podle § 2 písm. c) vyhlášky č. 560/2006 Sb. má obsahovat indikátory specifikující konkrétní cíl.

MPSV specifikovalo věcné cíle a indikátory v dokumentacích programů nedostatečně.

Cíle byly formulovány pouze obecně, nebyly řádně zdůvodněny a specifikovány indikátory (v některých případech nebyly specifikovány vůbec). Nebylo tedy zřejmé, do jaké míry realizace cílů řeší potřeby v příslušné oblasti ani jakého ekonomického či jiného efektu má být dosaženo. Výchozí a cílový stav byl vymezen číselnými údaji, jejichž správnost nebylo ve většině případů možné z dokladů předložených MPSV ověřit. Obdobně tomu bylo v případě číselných hodnot indikátorů. Nebyla stanovena ani pravidla pro vyhodnocování plnění indikátorů.

Například:

MPSV stanovilo pro cíl č. 2 podprogramu ev. č. 113 032 indikátor „komplexně zrekonstruované pracoviště“ s hodnotou 645 pracovišť. Nevymezilo však rozsah prací, který by zrekonstruované pracoviště specifikoval. To neumožňovalo provést objektivní vyhodnocení plnění tohoto indikátoru. Obdobně tomu bylo u podprogramu ev. č. 113 212 v případě indikátoru „snížení energetické náročnosti – počet vyměněných oken“. U programu ev. č. 113 310 nebyla dostatečně zřejmá návaznost indikátorů na příslušné cíle.

MPSV v dokumentacích příslušných programů uvedlo některé akce, jimiž mají být naplněny cíle podprogramů ev. č. 113 032 a 113 212. Nedoložilo však žádné doklady, ze kterých by bylo možné ověřit opodstatněnost jejich výběru. Pouze sdělilo, že jde o předběžné výběry akcí, jejichž zařazení do dokumentací ještě neznamená, že budou realizovány.

2.2 Vymezení finančních, časových a věcných podmínek

Podle § 12 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb. má dokumentace programu obsahovat bilanci potřeb a zdrojů financování, vyhodnocení efektivnosti vynaložených finančních prostředků a harmonogram přípravy a realizace programu. **MPSV nepředložilo doklady, ze kterých by bylo možné ověřit objektivnost stanovených finančních potřeb programů, jejich realizačních dob a vazby na cíle a indikátory. Efektivnost vynaložených finančních prostředků nevyhodnotilo.**

Časové a finanční podmínky byly v krátké době po zahájení realizace programů měněny. To ukazuje, že MPSV při jejich stanovení nevycházelo z dostatečně ujasněných koncepčních podkladů.

Například:

MPSV již rok po zahájení realizace prodloužilo platnost programu ev. č. 113 030 o čtyři roky do roku 2013 a zvýšilo finanční potřebu více než trojnásobně na 1 998 mil. Kč. Změny zdůvodnilo potřebou zabezpečení reprodukce majetku ve správě ÚP po opuštění koncepce vytvoření Národního úřadu pro zaměstnanost a sociální správu. U programu ev. č. 113 210, který byl zahájen v lednu 2008, snížilo MPSV již v prosinci 2008 finanční potřebu o 27 % na 2 915 mil. Kč. Úpravu finančních potřeb zdůvodnilo pouze tím, že došlo ke změnám hodnot programu a přesunům mezi podprogramy.

MPSV uvedlo v dokumentaci programů i řadu věcných parametrů, jejichž dodržení stanovilo jako jednu z podmínek pro přijetí žádostí o registraci akce do programů. Parametry vyjádřilo v měrných jednotkách, například jako hodnoty maximálních jednotkových nákladů. MPSV však nepředložilo doklady, ze kterých by bylo možné ověřit opodstatněnost stanovení těchto parametrů a správnost stanovení jejich hodnot.

2.3 Vymezení obsahu investičního záměru a registrace akcí

Registraci akce do programu se rozumí příslib účasti prostředků státního rozpočtu na jejím financování při splnění stanovených podmínek. Podle § 12 odst. 5 zákona č. 218/2000 Sb. provádí registraci správce programu na základě posouzení investičního záměru obsahujícího věcné, časové a finanční určení akce, její technicko-ekonomické zdůvodnění a vyjádření efektivity vložených prostředků.

MPSV sice v dokumentacích programů stanovilo, že investiční záměr musí uvedené podmínky pro registraci akce obsahovat, avšak **nevymezilo dostatečně nebo vůbec způsob, jak mají být zdůvodnění a hodnocení efektivity finančních prostředků prováděna**. Účastníci programů tak většinou zdůvodňovali potřebnost a efektivnost akcí obecnými tvrzeními, jejichž správnost nebylo možné ověřit. MPSV i přes tyto nedostatky zaregistrovalo akce do programů. Tento přístup MPSV měl u řady akcí negativní dopady do hospodárnosti a účelnosti vynaložených prostředků státního rozpočtu na jejich financování, jak je uvedeno v bodě 3.1 tohoto kontrolního závěru a jak vyplývá i z následujícího příkladu.

Například:

MPSV zaregistrovalo v roce 2004 do podprogramu ev. č. 213 212 akci na rekonstrukci budovy ÚP v Praze 9, jejíž nezbytnost byla v investičním záměru mj. zdůvodněna havarijním stavem pláště a střechy. MPSV v souvislosti s rozhodnutím vlády ze září 2006 o pozastavení akcí nad 20 mil. Kč zastavilo po vynaložení 1,7 mil. Kč koncem roku 2006 realizaci akce. Další akci týkající se této budovy uvedlo MPSV v dokumentaci programu ev. č. 113 030 jako zásadní a v říjnu 2007 ji zaregistrovalo do podprogramu ev. č. 113 032 s náklady 57 mil. Kč a termínem realizace do září 2009. V červenci 2008 však MPSV akci před zahájením stavebních prací ukončilo, jako důvod uvedlo změny v koncepci využití budovy. V květnu 2009 pak zaregistrovalo v podprogramu ev. č. 113 032 akci na přípravné práce pro rekonstrukci této budovy s termínem do listopadu 2009 a náklady 3,0 mil. Kč.

MPSV uplatňovaný systém výběru akcí k registraci byl netransparentní. Zejména nebylo možné ověřit správnost provedených hodnocení ani úplnost seznamů akcí navržených k registraci, tj. zda obsahují všechny požadavky pro registraci akce nebo zda byly některé akce odmítnuty a proč. MPSV bez dalšího doložení uvedlo, že akce byly do programu ev. č. 113 030 vybírány na základě znalosti problematiky, a to podle dosažených bodů, a že v praxi dosud nenastal stav, kdy akce musela být ze seznamu vyřazena pro nedostatek finančních prostředků. V případě programu ev. č. 113 210 ze sdělení MPSV vyplynulo, že seznamy plánovaných akcí sestavuje účastník programu (ČSSZ) a MPSV k němu nemá podklady.

3. Realizace programů

Realizace programů byla ověřována u 19 akcí, z nichž pět se týkalo budov ČSSZ, čtyři budov ÚP, devět budov domovů důchodců a jedna budovy ÚSP Brno. Vynaložené nebo předpokládané náklady na ně byly 1 813 mil. Kč, z toho účast prostředků státního rozpočtu 1 322 mil. Kč. Ověřovány byly finanční prostředky vynaložené na práce a činnosti provedené v souvislosti s registrací do programů, zabezpečováním projektových dokumentací a stavební realizací.

3.1 Nedostatky v registraci akcí do programů, jak byly uvedeny v bodě 2.3 tohoto kontrolního závěru, vedly například v případě budov ÚP a ČSSZ k zastavení akcí, zásadním koncepčním

změnám, pořizování nezdůvodněně velkých kapacit budov, prodlužování realizačních termínů a dalším nedostatkům. **Docházelo tak k ne hospodárnému nebo neúčelnému vynakládání finančních prostředků na realizaci akcí.** Nejzávažnější nedostatky byly zjištěny u níže uvedených pěti akcí.

a) MPSV v roce 2006 ukončilo v průběhu přípravy po vynaložení 2,9 mil. Kč akci ČSSZ, týkající se výstavby centrálního archivu, kterou zaregistrovalo v roce 2003 do podprogramu ev. č. 213 112. Akci znovu zaregistrovalo v dubnu 2008 do podprogramu ev. č. 113 212 s náklady 85,8 mil. Kč, které byly o 116 % vyšší než původně předpokládané. V obou případech MPSV zaregistrovalo akce na základě nedokončených, pouze obecných zdůvodnění a bez dokladů prokazujících potřeby. ČSSZ jako hodnocení efektivnosti uvedla bez dalšího doložení, že považuje výstavbu za velmi efektivní způsob vyřešení problému uskladnění dokladů, které se z hlediska technického a ekonomického jeví jako nejvhodnější řešení. Akce má být dokončena do března 2010, tj. o více než 5 let později, než byl původní předpoklad.

ČSSZ v investičním záměru neuvedla všechny související náklady. Například náklady na přemístění a dovybavení nové budovy archivačními systémy předpokládá hradit v rámci jiné samostatné akce. Podle investičního záměru této dosud nezaregistrované akce má její finanční potřeba činit 79,8 mil. Kč.

b) ČSSZ předložila MPSV v únoru 2008 investiční záměr na akci, kterou měla být řešena výstavba dvou propojených objektů pro krajskou a okresní správu sociálního zabezpečení v Jihlavě, aniž by měla vyjasněnou organizační strukturu svých útvarů a z ní vyplývající prostorové potřeby pro činnosti zabezpečované v Jihlavě. Nezdůvodnila, proč předpokládala vystavět budovu pro počet zaměstnanců o 44 % vyšší, než byl systemizovaný stav. Provedené hodnocení efektivnosti nákladů na pořízení budovy bylo neprůkazné. MPSV přesto akci v dubnu 2008 zaregistrovalo do podprogramu ev. č. 113 212 s náklady 153,6 mil. Kč a termínem dokončení do května 2010.

ČSSZ požádala v únoru 2009, tj. po necelém roce od registrace, o úpravu věcných a ekonomických parametrů z důvodu, že výstavba prostor pro krajskou správu již není potřeba. MPSV z důvodu pochybností o nezbytnosti výstavby úpravu neprovedlo a akci zastavilo. V době kontroly NKÚ nebyla realizace akce mezi MPSV a ČSSZ dořešena. Na akci bylo vyčerpáno 4,1 mil. Kč, z toho 3,3 mil. Kč na nákup pozemků pro stavbu nové budovy.

c) MPSV v roce 2003 zrušilo zaregistrovanou akci ČSSZ na přístavbu ke stávající budově, která měla vyřešit nevyhovující stav dislokace pracovišť správy sociálního zabezpečení v Olomouci, umístěných v najatých prostorách. ČSSZ následně vypracovala jiný investiční záměr, podle kterého měla být dislokace nově řešena nákupem budovy a její rekonstrukcí. Změnu koncepce zdůvodnila jen obecně tím, že nové řešení je lépe realizovatelné a mělo by přinést vyšší zhodnocení vložených prostředků, bez doložení doklady nebo propočty. Vyhodnocení efektivnosti nákladů na nové řešení ČSSZ neprovedla. Kromě toho v investičním záměru uvedla pouze část finančních potřeb, a to jen investiční potřebu ve výši 92,0 mil. Kč. MPSV přes tyto nedostatky investiční záměr v roce 2003 zaregistrovalo do podprogramu ev. č. 213 112.

Skutečné náklady na kontrolovanou akci byly 76,6 mil. Kč. Dále ČSSZ vynaložila 2,2 mil. Kč na projektovou dokumentaci a technický dozor a v rámci jiných tří akcí registrovaných rovněž v podprogramu ev. č. 213 112 vynaložila 66,5 mil. Kč na stavební práce neinvestičního charakteru a 2,5 mil. Kč na dovybavení budovy nábytkem. Celkové náklady na řešení dislokace správy v Olomouci nákupem budovy a její rekonstrukcí tak byly 147,8 mil. Kč. S kontrolovanou akcí souvisela ještě další akce ČSSZ, týkající se pořízení prvků informačních a komunikačních technologií s náklady 9,9 mil. Kč, která byla taktéž realizována z programu ev. č. 213 110.

ČSSZ při nákupu budovy nerespektovala zaregistrované technické parametry a pořídila v roce 2004 podstatně větší budovu. Například plocha kanceláří byla o 98 % větší a obestavěny

prostor o 64 % větší. MPSV upravilo zaregistrované parametry na základě žádosti ČSSZ až v červnu 2006.

Akce byla dokončena v říjnu 2007, což bylo o více než 2,5 roku později, než mělo být podle původně zaregistrovaného parametru. Za tuto dobu vynaložila ČSSZ za nájem užívaných prostor cca 2,4 mil. Kč.

d) ÚP v Karviné získal v roce 1999 bezúplatným převodem právo hospodaření k areálu bývalé školy v Havířově, tvořeném čtyřmi budovami, za účelem vybudování Evropského centra pro trh práce a lidských zdrojů. Tento záměr nebyl realizován. MPSV ani ÚP však nevypracovaly koncepci dalšího využití areálu. ÚP přesto zahájil dílčí rekonstrukce částí některých budov a předložil MPSV v roce 2003 mj. investiční záměr na rekonstrukci budovy C, který zdůvodnil pouze obecně potřebou rozšíření prostor pro vzdělávání uchazečů o zaměstnání v rámci restrukturalizace těžkého průmyslu. MPSV investiční záměr nezaregistrovalo a rozhodlo, že v Havířově bude vytvořeno centrum dalšího vzdělávání pro celý moravskoslezský region. ÚP proto předložil MPSV v červnu 2004 nový investiční záměr. Nespecifikoval však konkrétně potřeby a nevyhodnotil efektivnost finančních prostředků na realizaci záměru. Zdůvodnění v podstatě omezil na popis technického stavu budovy.

MPSV akci rozdělilo do dvou akcí – etap. Prvou akci ÚP dokončil v roce 2005 s náklady 8,0 mil. Kč (její realizaci NKÚ kontroloval v rámci kontrolní akce č. 05/38). Kontrolní akci NKÚ č. 09/02 byla prověřena II. etapa rekonstrukce budovy C. Akci MPSV zaregistrovalo do podprogramu ev. č. 213 212 v červenci 2005 s náklady 18,9 mil. Kč a termínem realizace do konce roku 2005. Pořízeno mělo být 6 učeben a 5 dílen, včetně vybavení stroji a zařízeními. Ani v tomto případě investiční záměr předložený ÚP v Karviné neobsahoval řádné zdůvodnění a vyhodnocení efektivnosti finančních prostředků na realizaci záměru.

ÚP v Karviné v roce 2006 uhradil dodavateli stavebních prací nesprávně jako vícepráce dodání podlahové krytiny v ceně 468 tis. Kč, kterou uhradil také v rámci původní smluvní ceny, dodávku podlahové krytiny v ceně 98 tis. Kč, kterou uhradilo také MPSV z prostředků fondu PHARE, a dodávku žaluzií v ceně 219 tis. Kč, která nebyla realizována, neboť ji ÚP v rámci dohodnutých méněprací zrušil. Celkem tak uhradil 785 tis. Kč. ÚP k tomu sdělil, že s dodavatelem stavebních prací vede jednání o vrácení bezdůvodně uhrazených prostředků.

ÚP v Karviné akci dokončil o rok později v lednu 2007. V době kontroly NKÚ využíval ÚP areál pro své potřeby jen z částí.

e) MPSV zaregistrovalo do podprogramu ev. č. 213 212 akci ÚP v Jihlavě, která se týkala rekonstrukce budov pro centrum dalšího profesního vzdělávání, přestože ÚP v investičním záměru nezdůvodnil dostatečně pořizované kapacity ve vazbě na plánovaný rozsah poskytovaných služeb. Akcí měly být pořízeny učebny praktického vyučování pro pět různých oborů a dvě ubytovací jednotky. ÚP dokončil akci proti předpokladu o rok později v prosinci 2006 s náklady 25,5 mil. Kč. Kromě toho bylo vynaloženo 19,1 mil. Kč na vnitřní vybavení. Celkové náklady na vybudování areálu tak byly 44,6 mil. Kč. Využití pořízených kapacit pro potřeby ÚP bylo od doby uvedení do provozu velmi nízké (v roce 2007 činilo 26 % a v roce 2008 jen 14 %).

Centrum dalšího vzdělávání provozovala soukromá společnost na základě smlouvy uzavřené s ÚP v Jihlavě. Sjednané nájemné v roční výši 0,8 mil. Kč však bylo ve vztahu k celkovým nákladům na pořízení 44,6 mil. Kč neodpovídající a představovalo návratnost vložených prostředků přesahující 55 let. Bylo zjištěno, že ÚP při určování výše nájemného vycházel neopodstatněně z nejnižší částky, kterou Magistrát města Jihlavy používá pro stanovení vyvolávací ceny v dražbách.

3.2 V rámci kontroly realizace akcí byla prověřována také zadávací řízení na výběr dodavatelů projektových a stavebních prací. Zjištěna byla například následující porušení zákona č. 40/2004 Sb. nebo zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách:

- ČSSZ rozdělila zakázku na projektové práce do dvou zakázek v ceně 1,3 mil. Kč a 1,7 mil. Kč, které pak jako zakázky do 2 mil. Kč nemusela zadávat v zadávacím řízení podle zákona o veřejných zakázkách (porušení § 18 zákona č. 40/2004 Sb.);
- ČSSZ nevyřadila nabídku uchazeče, který nesplnil požadavek zadavatele uvedený v zadávacích podmínkách (porušení § 76 zákona č. 137/2006 Sb.);
- město Litoměřice nevyloučilo ze zadávacího řízení uchazeče, který nesplnil kvalifikaci v požadovaném rozsahu (porušení § 60 zákona č. 137/2006 Sb.);
- město Kroměříž zařadilo do losování o výběr zájemců k podání nabídky do užšího řízení i čtyři zájemce, které předtím vyloučilo ze zadávacího řízení z důvodu nesplnění kvalifikačních předpokladů (porušení § 61 zákona č. 137/2006 Sb.);
- ÚSP Brno poskytl uchazečům nedostatečně zpracovanou zadávací dokumentaci (porušení § 50 zákona č. 40/2004 Sb.);
- ÚP v Karviné neuzavřel s vybraným uchazečem smlouvu v souladu s jeho cenovou nabídkou (porušení § 66 zákona č. 40/2004 Sb.).

III. Shrnutí a vyhodnocení

Kontrolováno bylo šest programů, jejichž správcem bylo MPSV, a v rámci nich osm podprogramů, z nichž byly financovány akce týkající se pořízení a rekonstrukcí budov ČSSZ, ÚP a sociálních služeb a péče. U ukončených programů bylo především ověřováno splnění stanovených cílů a záměrů a u zahájených programů především správnost specifikace věcných cílů, indikátorů a parametrů. Realizace programů byla ověřována kontrolou 19 akcí s účastí státního rozpočtu ve výši 1 322 mil. Kč.

U akcí na výstavbu domovů důchodců činily v letech 2007 a 2008 průměrné náklady na pořízení jednoho lůžka 1,7 mil. Kč. U akcí na výstavbu administrativních budov pro zaměstnance ÚP a ČSSZ činily v tomto období průměrné náklady na pořízení pracoviště pro jednoho zaměstnance 1,2 mil. Kč.

MPSV nevymezilo průkazně a neodůvodnilo řádně cíle a věcné, časové a finanční podmínky, které uvedlo v dokumentacích programů. Cíle specifikovalo pouze v obecné rovině, nevymezilo je dostatečně indikátory, popř. parametry, a neprovedlo jejich technicko-ekonomická zdůvodnění. Nevymezilo dostatečně výchozí a cílový stav. Nebylo tedy zřejmé, jakých efektů mělo či má být realizací programů dosaženo.

Závěrečná vyhodnocení ukončených programů, která MPSV předložilo ke schválení MF, byla v podstatě jen výčtem spotřebovaných finančních prostředků a realizovaných akcí. Nebyla z nich zřejmá míra splnění stanovených cílů ani míra efektivnosti prostředků státního rozpočtu vynaložených na realizaci programů. Hodnocení nebylo možné vzhledem k nedostatkům v dokumentacích programů objektivně provést. Obdobné riziko existuje i u dosud probíhajících programů.

Hospodárnost finančních prostředků vynaložených na realizaci akcí, zejména v případě pořízování budov ČSSZ a ÚP, byla negativně ovlivněna i tím, že MPSV nemělo dostatečně

ujasněny dlouhodobé výhledy potřeb. Krátce po zahájení tak měnilo termíny realizace a finanční potřeby programů a řadu akcí do nich registrovalo v podstatě podle momentálních požadavků. V průběhu přípravy akcí proto docházelo ke koncepčním změnám nebo i několikaletému zpoždování doby výstavby. V některých případech byly pořízeny kapacity, které nebyly dostatečně využity.

Systém výběru akcí k registraci do programů uplatňovaný MPSV nebyl transparentní. MPSV registrovalo do programů akce, u kterých účastník programu řádně nezdůvodnil potřebnost a nevyhodnotil efektivnost finančních prostředků na jejich realizaci. MPSV tak nerespektovalo podmínky, které pro registraci akcí samo stanovilo v dokumentaci programů. V řadě případů zkreslovalo celkovou potřebu finančních prostředků na realizaci akcí.

Poznatky z této kontrolní akce ukázaly, že MPSV zabezpečilo přípravu a realizaci programů podle pravidel platných pro financování programů jen formálně. Ve skutečnosti nevytvořilo soubor průkazných věcných, časových a finančních podmínek, který by byl podkladem pro objektivní hodnocení plnění stanovených cílů a efektivnosti, hospodárnosti a účelnosti finančních prostředků vynaložených na realizaci programů.

09/03

Dotace ze státního rozpočtu poskytované prostřednictvím rozpočtů krajů poskytovatelům sociálních služeb regionálního charakteru

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2009 pod číslem 09/03. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Mgr. Marie Hošková.

Cílem kontroly bylo prověřit poskytování, čerpání a použití peněžních prostředků státu určených na sociální služby regionálního charakteru.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2007 a 2008, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující. Kontrola byla prováděna od ledna do srpna 2009.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo práce a sociálních věcí (dále jen „MPSV“); Jihočeský kraj; Zlínský kraj; Liberecký kraj; Ústecký kraj; Sociální služby města Kroměříže, příspěvková organizace; Centrum sociální pomoci Litoměřice, příspěvková organizace, Dlouhá čp. 75, Lovosice; Centrum sociálních služeb Jindřichův Hradec; Domov důchodců Český Dub, příspěvková organizace; Dům seniorů Liberec - Františkov, příspěvková organizace.

Námítky proti kontrolním protokolům nebyly podány.

Kolegium NKÚ na svém XVIII. zasedání, konaném dne 9. listopadu 2009,

schválilo usnesením č. 7/XVIII/2009

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

Dne 1. ledna 2007 nabyl účinnosti zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, spolu s vyhláškou č. 505/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o sociálních službách. Jedná se o první samostatnou a komplexní právní úpravu sociálních služeb, jejímž cílem je podpora procesu sociálního začleňování a sociální soudržnosti společnosti. Zákon definuje tři základní skupiny sociálních služeb s názvem sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence a 35 druhů sociálních služeb v rámci těchto skupin. Sociální služby mají formu pobytovou, ambulantní nebo terénní. Poskytovatelem služeb jsou územní samosprávné celky a jimi zřízené právnické osoby, další právnické osoby, fyzické osoby, MPSV a jím zřízené organizační složky státu. Sociální služby se poskytují uživatelům bez úhrady nákladů nebo za částečnou nebo plnou úhradu nákladů na ubytování, stravu a péči. Uživatelé sociálních služeb závislí na pomoci jiné fyzické osoby z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu mají nárok na příspěvek na péči, hrazený ze státního rozpočtu.

Financování sociálních služeb je vícezdrojové. Hlavní finanční zdroje představují úhrady od uživatelů sociálních služeb, dotace a příspěvky z veřejných rozpočtů, platby od zdravotních

pojištěn, dotace z MPSV a jiných resortů, úřadů práce, ze strukturálních fondů a sponzorské dary.

MPSV poskytuje dotace ze státního rozpočtu poskytovatelům sociálních služeb. V kontrolovaném období vyhlásilo dva programy týkající se podpor, a to:

- **Program podpory A** – podpora poskytování sociálních služeb, které mají místní či regionální charakter, poskytovaných uživatelům služeb v souladu s místními či regionálními potřebami.
- **Program podpory B**
 - **Oblast B1** – podpora sociálních služeb, které mají celostátní či nadregionální charakter.
 - **Oblast B2** – podpora činností, které mají rozvojovou povahu.

Kontrola byla zaměřena na služby sociální péče v Programu podpory A (dále jen „Program A“) na léta 2007 a 2008, které v celkovém objemu dotace ze státního rozpočtu představovaly rozhodující 83% podíl.

U MPSV byly kontrole podrobeny výdaje státního rozpočtu na realizaci Programu A, úroveň administrativního a finančního řízení, monitorování a vyhodnocování, finanční kontroly a inspekční činnosti. U krajů bylo kontrolováno dodržování zákona č. 108/2006 Sb., příjem a hodnocení žádostí poskytovatelů sociálních služeb a zpracování žádosti kraje o dotaci. U vybraných příjemců dotace bylo kontrolováno dodržování právních předpisů a pravidel MPSV při účtování o poskytnuté dotaci, jejím použití a finančním vypořádání.

Pozn.: Právní předpisy uvedené v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Ministerstvo práce a sociálních věcí

1.1 Dopady zákona č. 108/2006 Sb. na státní rozpočet

Vláda usnesením ze dne 20. října 2004 č. 997 uložila ministru práce a sociálních věcí zpracovat a předložit vládě do 31. prosince 2005 návrh zákona o sociálních službách spolu s analýzou dopadu realizace tohoto zákona na veřejné rozpočty. MPSV na základě tohoto úkolu v důvodové zprávě k návrhu zákona o sociálních službách analyzovalo a vyčíslilo předpokládané dopady tohoto zákona na státní rozpočet, a to částkou 26,6 mld. Kč v letech 2007 a 2008. Z toho 16,3 mld. Kč činil odhad výdajů u příspěvku na péči a 8,1 mld. Kč u dotace na podporu poskytování sociálních služeb na území kraje, tj. u dotace poskytnuté na základě Programu A. Ve skutečnosti bylo v letech 2007 a 2008 vynaloženo ze státního rozpočtu na příspěvek na péči o 17,1 mld. Kč a na Program A o 5,9 mld. Kč více oproti původnímu odhadu. To ukazuje, že analýza dopadu realizace zákona č. 108/2006 Sb. nebyla spolehlivým podkladem při projednávání výše uvedeného zákona.

1.2 Financování Programu A

Výdaje na financování Programu A byly pro roky 2007 a 2008 stanoveny zákonem o státním rozpočtu, a to v rámci závazného ukazatele výdajů „neinvestiční nedávkové transfery“ kapitoly 313 – *Ministerstvo práce a sociálních věcí*. Objem výdajů v tomto ukazateli byl pro oba roky stanoven stejnou částkou 7 240 440 tis. Kč. Tato částka nezahrnovala výdaje na sociální služby poskytované ve zdravotnických zařízeních ústavní péče, které byly pro rok 2007 stanoveny zákonem o státním rozpočtu v rámci závazného ukazatele výdajů „ostatní výdaje“ kapitoly 398 – *Všeobecná pokladní správa*, a to v objemu 500 000 tis. Kč.

Tabulka č. 1 – Prostředky kapitoly státního rozpočtu 313 – Ministerstvo práce a sociálních věcí určené na financování Programu A (v tis. Kč.)

	Požadavky poskytovatelů sociálních služeb	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Poskytnuto	Použito	Vratka
2007	9 467 753	6 630 476	6 999 270	6 893 748	6 802 097	91 651
2008	9 751 768	6 628 440	7 147 440	7 159 584	7 139 390	20 194
Celkem	19 219 521	13 258 916	14 146 710	14 053 332	13 941 487	111 845

Zdroj: materiály MPSV.

V Programu A na rok 2007 požádalo o dotaci 1 573 poskytovatelů sociálních služeb na zajištění 3 272 těchto služeb. MPSV objemem poskytnuté dotace pokrylo 72,8 % požadovaného objemu. V Programu A na rok 2008 požádalo o dotaci 1 691 poskytovatelů sociálních služeb na zajištění 4 151 těchto služeb. MPSV objemem poskytnuté dotace pokrylo 73,4 % požadovaného objemu.

1.3 Administrace Programu A

Podle § 101 odst. 7 zákona č. 108/2006 Sb. má prováděcí právní předpis obsahovat bližší podmínky pro stanovení výše dotace, účelu dotace, členění dotace a způsobu poskytování dotace. MPSV namísto prováděcího právního předpisu vydalo pro roky 2007 a 2008 a zveřejnilo na svých webových stránkách *Metodiku pro poskytování dotací ze státního rozpočtu poskytovatelům sociálních služeb a Zásady hodnocení žádostí poskytovatelů sociálních služeb o dotaci*. Prováděcí právní předpis do doby ukončení kontroly NKÚ, tj. do 24. srpna 2009, nebyl vydán a vyhláška č. 505/2006 Sb., která provádí některá ustanovení zákona o sociálních službách, tuto problematiku neupravuje.

Podle ustanovení § 101 odst. 4 zákona č. 108/2006 Sb. krajský úřad předkládá MPSV žádost o poskytnutí dotace na příslušné rozpočtové období. V praxi krajský úřad postupuje tak, že přijímá od poskytovatelů sociálních služeb žádosti o dotaci a provádí jejich formální a věcné hodnocení, navrhuje výši dotace u jednotlivých sociálních služeb a vypracovává a předkládá „souhrnnou“ žádost kraje o dotaci. Proces věcného hodnocení žádostí o dotaci spolu se stanovením její výše probíhal i na MPSV, a to s ohledem na nutnost výrazného krácení požadovaných objemů dotace v rámci disponibilních zdrojů kapitoly státního rozpočtu 313 – *Ministerstvo práce a sociálních věcí*. Dekoncentrace části agendy dotačního řízení Programu A na kraje nevedla prakticky ke snížení administrativní náročnosti tohoto řízení na MPSV.

Podle zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), je krajům poskytován ze státního rozpočtu příspěvek na výkon přenesené působnosti, vykonávané orgány kraje ve věcech stanovených zákonem. Příspěvky krajům jsou hrazeny z kapitoly 398 – *Všeobecná pokladní správa* ve výši stanovené zákonem o státním rozpočtu v rámci finančních vztahů k rozpočtům krajů. Podle znění přílohy č. 6 k zákonu č. 622/2006 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2007, obsahující finanční vztahy k rozpočtům krajů, byl příspěvek na výkon přenesené působnosti navýšen oproti roku 2006 mj. o dopady zákona č. 108/2006 Sb. MPSV však uzavřelo s některými kraji smlouvu o spolupráci pro zajištění dotačního řízení v oblasti sociálních služeb a v letech 2007 a 2008 jim poskytlo z rozpočtu kapitoly 313 – *Ministerstvo práce a sociálních věcí* celkem 1 490 tis. Kč. Přílohou č. 5 k zákonu č. 475/2008 Sb., o státním rozpočtu České republiky na rok 2009, která obsahuje finanční vztahy k rozpočtům krajů, byl valorizovaný příspěvek na výkon přenesené působnosti navýšen mj. za účelem dofinancování kompetencí v oblasti poskytování dotací poskytovatelům sociálních služeb dle zákona č. 108/2006 Sb.

MPSV v případě Plzeňského, Středočeského a Olomouckého kraje rozhodovalo v letech 2007 a 2008 o poskytnutí dotace na podkladě „souhrnných“ žádostí, které neobsahovaly všechny náležitosti předepsané MPSV, případně rozhodlo i bez „souhrnné“ žádosti. Tyto kraje v „souhrnných“ žádostech o dotaci nevyplnily u jednotlivých sociálních služeb navržené objemy dotace, nebo navržené objemy nezdůvodnily a k „souhrnným“ žádostem nepřiložily kopie hodnotících formulářů. Krajský úřad Olomouckého kraje nepředložil MPSV „souhrnnou“ žádost kraje o dotaci na rok 2007. U tohoto kraje rozhodovalo MPSV o poskytnutí dotace na podkladě jednotlivých žádostí poskytovatelů sociálních služeb, předkládaných krajům a souběžně v elektronické podobě i MPSV.

1.4 Monitoring Programu A

Poskytovatel sociální služby v žádosti o dotaci na příslušný rok uvádí mj. plánovaný rozpočet nákladů a finančních zdrojů této služby jako základ pro odvození výše požadované dotace, a dále uvádí skutečné finanční zdroje předchozího roku. Tak např. v žádosti na rok 2008 s termínem podání do 1. října 2007 uváděl poskytovatel sociální služby vedle plánovaného rozpočtu finančních zdrojů na rok 2008 i upravený rozpočet těchto zdrojů na rok 2007. Kontrola NKÚ prokázala na vzorku pěti druhů pobytových služeb sociální péče (týdenní stacionáře, domovy pro osoby se zdravotním postižením, domovy pro seniory, domovy se zvláštním režimem, chráněné bydlení) poskytovaných v Jihočeském, Libereckém, Zlínském a Ústeckém kraji, že velikost odchylky upraveného rozpočtu u jednotlivých finančních zdrojů sociální služby se pohybuje v řádech desítek milionů korun od jejich plánovaných hodnot uvedených v žádostech o dotaci na rok 2007. Např.:

- V případě Jihočeského kraje byl upravený rozpočet vyšší oproti plánu o 64,6 mil. Kč u plateb od zdravotních pojišťoven, o 62,9 mil. Kč u úhrad od uživatelů a o 57,8 mil. Kč u příspěvků zřizovatele a dotací z rozpočtu obcí a kraje. Ve Zlínském kraji upravený rozpočet převýšil plán o 23,3 mil Kč u příspěvků zřizovatele a dotací z rozpočtu obcí a kraje a o 20,3 mil. Kč u úhrad od uživatelů. MPSV tak rozhoduje o výši poskytnuté dotace na podkladě nedostatečných údajů.
- U stejných druhů pobytových služeb byly zjištěny výrazně rozdílné náklady na jedno lůžko za rok, a to řádově až stotisícové. Rozdíl může být ovlivněn počty zaměstnanců a s nimi spojenými osobními náklady, technickým stavem jednotlivých zařízení, ale i cílovou skupinou a věkovou strukturou uživatelů zařízení, přesto bylo např. zjištěno, že náklady na jedno lůžko za rok se pohybovaly v letech 2007 a 2008 v rozmezí:
 - u týdenních stacionářů od 105 do 756 tis. Kč,
 - u domovů pro osoby se zdravotním postižením od 120 do 498 tis. Kč,
 - u domovů pro seniory od 37 do 409 tis. Kč,
 - u domovů se zvláštním režimem od 119 do 486 tis. Kč,
 - u chráněného bydlení od 53 do 470 tis. Kč.

MPSV přitom rozdílnou nákladovost u stejných druhů pobytových služeb neanalyzuje.

Poskytovatelé sociálních služeb v rámci finančního vypořádání dotace za rok 2007 předložili MPSV dle jeho pokynu zprávu o realizaci jednotlivých sociálních služeb. Obsahovat měla mj. údaje o skutečných nákladech, zdrojích financování, kapacitách, počtech uživatelů a dalších parametrech těchto služeb a jejich odchylkách od údajů uvedených v žádostech o dotaci. Kontrola NKÚ na vzorku 284 sociálních služeb poskytnutých v Plzeňském a Jihočeském kraji ukázala, že poskytovatelé sociálních služeb ve zprávách vyčíslili skutečné náklady pouze u 17 sociálních služeb a skutečné finanční zdroje pouze u 84 sociálních služeb. Obdobně pouze u 118 sociálních služeb vyčíslili skutečné počty jejich zaměstnanců a u 108 sociálních služeb skutečné počty jejich uživatelů. Za rok 2008 již MPSV tyto zprávy nevyžadovalo, přestože nemělo do doby ukončení kontroly NKÚ zajištěn jiný způsob předkládání ucelených

informací a údajů od poskytovatelů sociálních služeb. Tyto údaje by měly sloužit k naplňování informačního systému, který na MPSV nebyl dosud vytvořen. MPSV v předkládací zprávě k návrhu novely o sociálních službách odůvodnilo posun termínu účinnosti ustanovení zákona upravujícího decentralizaci na úroveň krajů z 1. ledna 2010 na 1. leden 2012 nutností vytvořit celostátní jednotný systém sběru dat o efektivitě, hospodárnosti a účelnosti jednotlivých druhů sociálních služeb.

1.5 Finanční kontrola a inspekční činnost v rámci Programu A

Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole), ukládá MPSV jako poskytovateli dotace vykonávat veřejnosprávní kontrolu u příjemců dotace a jako orgánu veřejné správy povinnost zajišťovat interní audit. MPSV v letech 2007 a 2008 nevykonalo veřejnosprávní kontrolu na místě u příjemců dotace z Programu A a uvnitř MPSV neprovedlo interní audit procesů administrativního a finančního řízení a řídicí kontroly v rámci tohoto programu.

Zákon č. 108/2006 Sb. ukládá MPSV provádět inspekci poskytování sociálních služeb u poskytovatelů sociálních služeb, vůči nimž kraj vykonává funkci zřizovatele nebo zakladatele. V roce 2007 se jednalo o 367 a v roce 2008 o 363 těchto poskytovatelů. MPSV v uvedených letech provedlo inspekci v rámci Programu A pouze u čtyř poskytovatelů sociálních služeb.

2. Kraj Jihočeský, Zlínský, Liberecký a Ústecký

Kontrolou NKÚ nebyly zjištěny nedostatky v činnosti spojené s příjmem, hodnocením a zpracováním žádostí o dotaci poskytovatelů sociálních služeb.

Poskyvatelé sociálních služeb v žádostech o dotaci uvádějí kvantitativní a výkonové ukazatele sociální služby vyjádřené kapacitou, počtem zaměstnanců a uživatelů, výší specifikovaných nákladů a objemem jednotlivých finančních zdrojů. Z ukazatelů vykázaných u pěti druhů bytových služeb sociální péče vyplývá, že:

- MPSV stanovilo krajům pro rok 2008 jako jedno z kritérií pro posuzování žádostí o dotaci minimální průměrnou výši úhrady za ubytování, stravu a péči od jednoho uživatele za měsíc. V Jihočeském, Ústeckém a Zlínském kraji byl tento minimální limit splněn pouze u jednoho druhu sociální služby.
- V celkovém počtu uživatelů bytových sociálních služeb tvoří uživatelé bez nároku na příspěvek na péči téměř čtvrtinu. Např. v roce 2007 nebylo 37 % z celkového počtu uživatelů zařazeno do žádného stupně závislosti na pomoci jiné osoby a v roce 2008 tento podíl činil 24 %. Vytíženost lůžkových kapacit se však podle údajů uvedených v žádostech poskytovatelů sociálních služeb o dotaci pohybuje ve třech krajích od 99 do 100 % a u jednoho kraje od 94 do 100 %.

3. Vybraní příjemci dotací

Kontrola NKÚ nezjistila u vybraných příjemců dotací porušení právních předpisů a pravidel MPSV při účtování o poskytnutých dotacích, jejich použití a finančním vypořádání.

III. Shrnutí a vyhodnocení

Kontrola u MPSV byla zaměřena na poskytování peněžních prostředků a čerpání zdrojů financování, administrativní a finanční řízení, monitorování a vyhodnocování, na finanční kontrolu a inspekční činnost v Programu A. U krajů byla kontrolována činnost spojená s příjmem a hodnocením žádostí o dotaci poskytovatelů sociálních služeb. U vybraných příjemců dotací

bylo předmětem kontroly dodržování právních předpisů a pravidel stanovených MPSV pro poskytování, čerpání a použití dotace.

MPSV v důvodové zprávě k návrhu zákona č. 108/2006 Sb. předpokládalo nižší výdaje státního rozpočtu v letech 2007 a 2008 v Programu A o 5,9 mld. Kč a u příspěvků na péči předpokládalo nižší výdaje státního rozpočtu o 17,1 mld. Kč. Analýza dopadu realizace zákona č. 108/2006 Sb. nebyla spolehlivým podkladem při projednávání výše uvedeného zákona.

Krajům byl na základě obecného ustanovení § 29 odst. 2 zákona č. 129/2000 Sb. a zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2007 poskytnut příspěvek na úhradu nákladů spojených s výkonem přenesené působnosti ve věcech stanovených zákonem č. 108/2006 Sb. MPSV však část těchto nákladů hradilo krajům v letech 2007 a 2008 přímo z rozpočtu kapitoly 313 – *Ministerstvo práce a sociálních věcí*, a to na základě smlouvy o spolupráci pro zajištění dotačního řízení v oblasti sociálních služeb. Tento postup nebyl v souladu s výše uvedenými právními předpisy.

Na úroveň krajů byla zákonem o sociálních službách převedena část agendy dotačního řízení zaměřená na příjem žádostí, jejich formální a věcné hodnocení a na navržení výše dotace. Přesto tato dekoncentrace nepřinesla snížení administrativní náročnosti tohoto řízení, protože některé shodné úkony se provádějí jak na úrovni krajů, tak i na MPSV.

U stejných druhů pobytových služeb byly zjištěny výrazné rozdíly v nákladech na jedno lůžko za rok, a to řádově až stotisícové. MPSV přitom rozdílnou nákladovost u stejných druhů pobytových služeb neanalyzuje.

MPSV nevytvořilo systém sběru informací o skutečných nákladech, zdrojích financování, kapacitě, počtech zaměstnanců a uživatelů sociálních služeb. Nemá dostatečné podklady pro hodnocení výdajů státního rozpočtu v Programu A.

Kontrolou NKÚ bylo zjištěno, že MPSV v letech 2007 a 2008 neprovedlo žádnou veřejnosprávní kontrolu na místě u příjemců dotací a uvnitř MPSV neprovedlo interní audit administrativních, finančních a řídicích procesů v rámci Programu A. Zajištění finanční kontroly a inspekční činnosti MPSV v rámci Programu A hodnotí NKÚ jako nedostatečné.

09/04

Majetek státu a peněžní prostředky určené na činnost veterinárních správ a ústavů

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2009 pod číslem 09/04. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ JUDr. Ing. Jiří Kalivoda.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření s peněžními prostředky určenými na činnost veterinárních správ a ústavů, zejména výdaje v oblasti péče o zdraví zvířat, a dále prověřit hospodaření a nakládání s majetkem státu.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo zemědělství; Státní veterinární správa České republiky; Krajská veterinární správa pro Liberecký kraj; Krajská veterinární správa pro Středočeský kraj; Krajská veterinární správa pro Karlovarský kraj; Krajská veterinární správa pro Plzeňský kraj; Krajská veterinární správa pro Jihočeský kraj; Krajská veterinární správa pro Pardubický kraj; Krajská veterinární správa pro kraj Vysočina; Krajská veterinární správa pro Jihomoravský kraj; Krajská veterinární správa pro Moravskoslezský kraj; Státní veterinární ústav Praha; Státní veterinární ústav České Budějovice; Státní veterinární ústav Hradec Králové; Státní veterinární ústav Jihlava; Státní veterinární ústav Olomouc; Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv.

Kontrola byla prováděna v době od února do září 2009. Kontrolovaným obdobím byly roky 2007 a 2008, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující.

Námítky proti kontrolnímu protokolu, které podal Státní veterinární ústav Praha, byly vypořádány vedoucím skupiny kontrolujících rozhodnutím o námítkách. Odvolání proti rozhodnutí o námítkách kontrolovaná osoba nepodala.

Kolegium NKÚ na svém XX. zasedání, konaném dne 14. prosince 2009,

schválilo usnesením č. 5/XX/2009

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

1. Charakteristika kontrolovaných osob

Ministerstvo zemědělství (dále jen „MZe“) je ústřední orgán státní správy a organizační složka státu (dále jen „OSS“) zřízená zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky. MZe podle zákona č. 166/1999 Sb., o veterinární péči a o změně některých souvisejících zákonů (veterinární zákon), řídí výkon státní správy ve věcech veterinární péče. Je zřizovatelem Státní veterinární správy České republiky (dále jen „SVS“), krajských veterinárních správ a Městské veterinární správy v Praze (dále jen „KVS“), státních veterinárních ústavů (dále jen „SVÚ“) a Ústavu pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv (dále jen „ÚSKVBL“).

MZe v souladu s § 44 zákona č. 166/1999 Sb. vydává každoročně metodiku kontroly zdraví zvířat a nařízené vakcinace (dále jen „Metodika“), ve které stanovuje povinné preventivní a diagnostické úkony a dále mj. určuje, které úkony státního veterinárního dozoru (dále jen „dozor“) a v jakém rozsahu budou hrazeny z prostředků státního rozpočtu (dále jen „SR“) a které a v jakém rozsahu budou hrazeny chovatelem.

SVS je OSS, správní úřad a samostatná účetní jednotka zřízená na základě zákona č. 166/1999 Sb. Podle tohoto zákona vykonává státní správu v oblasti veterinární péče a řídí a koordinuje odbornou činnost čtrnácti KVS, pěti SVÚ a ÚSKVBL. SVS zabezpečuje činnosti nařízené v Metodice.

KVS jsou OSS, správní úřady a samostatné účetní jednotky zřízené ke dni 1. července 2003 na základě novely zákona č. 166/1999 Sb. Podle tohoto zákona vykonávají státní správu v oblasti veterinární péče v daném území. KVS vykonávají dohled nad činnostmi chovatelů a soukromých veterinárních lékařů, přičemž se řídí Metodikou.

SVÚ jsou státní příspěvkové organizace (dále jen „PO“) a samostatné účetní jednotky. SVÚ zabezpečují veterinární laboratorní diagnostiku v oblasti kontroly zdraví zvířat a zdravotní nezávadnosti potravin v souladu se zákonem č. 166/1999 Sb.

ÚSKVBL je OSS, správní úřad a samostatná účetní jednotka. Vykonává kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv v souladu se zákonem č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (zákon o léčivech).

2. Základní ekonomické údaje

Účetní stav dlouhodobého majetku veterinárních správ a ústavů je uveden v tabulce č. 1.

Tabulka č. 1 – Dlouhodobý majetek

(v tis. Kč)

Organizace	Dlouhodobý majetek	2007	2008
(OSS)	Celková pořizovací cena	883 245	946 157
SVS, KVS, ÚSKVBL	– z toho kontrolovaných OSS*	700 773	747 103
PO	Celková pořizovací cena	739 375	746 096
SVÚ**	– oprávky	- 343 922	- 357 859
	– zůstatková cena	395 453	388 237

Zdroj: rozvahy SVS, KVS, ÚSKVBL a SVÚ k 31. prosinci 2007 a k 31. prosinci 2008.

* Kontrole byly podrobeny SVS, ÚSKVBL a devět ze čtrnácti KVS.

** Kontrole bylo podrobeno všech pět SVÚ.

Přehled o hospodaření veterinárních správ a ústavů je uveden v tabulce č. 2 (pro OSS) a v tabulce č. 3 (pro PO).

Tabulka č. 2 – Rozpočet a plnění rozpočtu OSS (v tis. Kč)

(OSS) SVS, KVS, ÚSKVBL	2007			2008		
	Rozpočet		Výsledek od počátku roku**	Rozpočet		Výsledek od počátku roku**
Ukazatel	schválený	po změnách		schválený	po změnách	
Příjmy celkem	183 970	183 970	286 285	183 300	183 300	254 601
– z toho příjmy kontrolovaných osob*	135 390	135 390	229 776	134 735	136 305	217 931
Běžné výdaje celkem	1 319 300	1 053 369	1 063 711	1 323 597	1 175 498	1 167 639
– z toho běžné výdaje kontrolovaných osob*	1 089 227	803 807	817 313	1 094 376	927 694	904 628
Kapitálové výdaje celkem	43 500	56 337	59 730	43 500	54 546	66 446
– z toho kapitálové výdaje kontrolovaných osob*	43 500	51 325	57 994	43 500	45 989	57 891

Zdroj: výkazy pro hodnocení plnění rozpočtu.

* Kontrole byly podrobeny SVS, ÚSKVBL a devět ze čtrnácti KVS.

** Celkem včetně zapojení mimorozpočtových zdrojů bez převodu do rezervního fondu.

Tabulka č. 3 – Přehled o rozpočtu PO (v tis. Kč)

(PO) SVÚ*	2007			2008		
	Schválený rozpočet**	Rozpočet po změnách	Použito k 31. 12. 2007	Schválený rozpočet**	Rozpočet po změnách	Použito k 31. 12. 2008
Výnosy celkem	118 940		424 258	124 129		436 962
Příspěvek na provoz	15 000	303 429	298 929	15 000	305 587	304 233
Náklady celkem	398 940		422 715	421 129		434 520
Investiční dotace	15 000	41 000	41 000	15 000	39 030	39 030

Zdroj: – rozpis ukazatelů schváleného rozpočtu kapitoly 329 – *Ministerstvo zemědělství*,
– finanční vypořádání vztahů státních příspěvkových organizací,
– výkaz zisku a ztráty.

* Kontrole bylo podrobeno všech pět SVÚ.

** V rozpisu ukazatelů schváleného rozpočtu kapitoly 329 – *Ministerstvo zemědělství* nejsou ve výnosech PO zahrnuty finanční zdroje, které jsou SVÚ převáděny v průběhu rozpočtového roku z rozpočtu SVS do příspěvku na provoz SVÚ návazně na vykázané výkony, které SVÚ zajišťují pro SVS a KVS.

Kontrole byly podrobeny finanční prostředky státního rozpočtu ve výši 5 001 687 tis. Kč a majetek státu ve výši 1 135 340 tis. Kč.

Pozn.: Všechny právní předpisy uváděné v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Rozpočty veterinárních správ a ústavů

MZe stanovilo na příslušné roky rozpis ukazatelů schváleného rozpočtu pro ÚSKVBL a souhrnné rozpisy ukazatelů schváleného rozpočtu pro OSS (SVS a KVS) a PO (SVÚ).

MZe v souladu s ustanovením § 65 odst. 2 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), přeneslo na SVS i oprávnění stanovovat na základě rozpočtových opatření MZe pro SVS, KVS a SVÚ rozpočtové limity a upravovat tak těmto organizacím původní schválené rozpočty.

Jednalo se zejména o navyšování kapitálových výdajů a o přesun prostředků ze schváleného rozpočtu SVS do rozpočtů SVÚ jako příspěvek na provoz. Tento příspěvek určilo MZe k financování dozoru na úseku laboratorní diagnostiky, který zajišťují SVÚ pro veterinární správy. SVS navyšovala příspěvek na provoz SVÚ na základě jimi vykázaných výkonů dozoru oceněných pevnými sazbami stanovenými SVS.

Aby SVÚ dosáhly v letech 2007 a 2008 vyrovnaného výsledku hospodaření, poskytla SVS některým SVÚ příspěvky na provoz nad rámec vykázaných výkonů dozoru. Například SVS poskytla jednomu SVÚ příspěvek ve výši 8 000 tis. Kč, přestože tento veterinární ústav vykázal v roce 2007 výkony dozoru pouze ve výši 3 218 tis. Kč.

SVÚ provádí výkony dozoru hrazené ze SR a vyšetření hrazená zadavatelem. Tyto náklady nesledují odděleně, a nelze tak určit, zda SVÚ použily příspěvek na provoz pouze na krytí nákladů spojených s výkonem dozoru, nebo na krytí rozdílu objemu rozpočtovaných nákladů a výnosů hlavní činnosti.

2. Stav majetku v účetnictví

Veterinární správy a ústavy při účtování o majetku a při inventarizaci majetku a závazků v některých případech nepostupovaly v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., o účetnictví, a vyhláškou č. 505/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou územními samosprávnými celky, příspěvkovými organizacemi, státními fondy a organizačními složkami státu.

2.1 Účtování o majetku

Kontrolou stavu majetku v účetnictví bylo zjištěno, že veterinární správy a ústavy nepostupovaly v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb. a vyhláškou č. 505/2002 Sb. a v účetních závěrkách nevykázaly správně stav majetku. Například:

- jedna KVS nepostupovala v souladu s ustanovením § 8 odst. 1 a 6 a § 35 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., neboť účetnictví nevedla způsobem zaručujícím trvalost účetních záznamů

a prováděla opravy v účetních záznamech předchozího účetního období, které vedly k neprůkaznosti účetnictví;

- SVS a čtyři KVS nedodržely obsahové vymezení položek rozvahy dlouhodobého majetku a nákladů v roce 2007 v celkové výši 4 092 tis. Kč a v roce 2008 v celkové výši 3 952 tis. Kč, a to například tím, že chybně zaúčtovaly výdaje na dlouhodobý majetek na účet 420 – *Služby a náklady nevýrobní povahy*, i když se jednalo o technické zhodnocení majetku, nebo tím, že na účet 022 – *Samostatné movité věci a soubory movitých věcí* účtovaly pořízení výpočetní techniky, i když ocenění jednotlivých položek nepřevyšovalo částku 40 tis. Kč.

2.2 Inventarizace

Kontrolou inventarizací k 31. prosinci 2007 a k 31. prosinci 2008 bylo zjištěno, že veterinární správy a ústavy nepostupovaly vždy v souladu s ustanoveními § 29 a § 30 zákona č. 563/1991 Sb., neboť neověřily, zda skutečný stav majetku a závazků odpovídá stavu majetku a závazků v účetnictví. Například:

- SVS, ÚSKVBL, jeden SVÚ a jedna KVS nepostupovaly v souladu s ustanovením § 29 odst. 1 zákona o účetnictví, neboť nezjišťovaly fyzickou a dokladovou inventurou skutečné stavy majetku a závazků a v účetnictví vedly dlouhodobý majetek na analytických účtech majetkových účtů v jiných hodnotách, než vykazovaly v sestavách majetkových skupin v majetkové evidenci;
- SVS, dva SVÚ a tři KVS nepostupovaly v souladu s ustanovením § 30 zákona č. 563/1991 Sb., neboť jejich inventurní soupisy neobsahovaly všechny náležitosti nutné k tomu, aby bylo možné zjištěný majetek jednoznačně určit. Některé inventurní soupisy neobsahovaly podpisové záznamy osob odpovědných za provedení inventarizace, údaje o způsobu zjišťování skutečných stavů a údaje o okamžiku zahájení a ukončení inventury. Dále veterinární správy a ústavy nepostupovaly v souladu s ustanovením § 30 zákona o účetnictví tím, že stav majetku ke konci rozvahového dne nedoložily seznamem přírůstků a úbytků majetku za dobu od ukončení fyzické inventury do konce účetního období, nevykázaly inventarizační rozdílly a soupisy majetku včetně ocenění vyhotovily až po provedené inventarizaci.

Účetnictví veterinárních správ a ústavů za roky 2007 a 2008 nebylo v některých případech ve smyslu ustanovení § 8 odst. 2 a odst. 4 zákona č. 563/1991 Sb. správné a průkazné.

3. Hospodaření a nakládání s majetkem státu

Veterinární správy a ústavy při hospodaření s majetkem nepostupovaly vždy v souladu se zákonem č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, zejména při nakládání s nepotřebným majetkem a při správě a vymáhání pohledávek za rozpočtové příjmy.

3.1 Nájmy a pronájmy

Veterinární správy a ústavy pronajímaly zejména nemovitosti a nebytové prostory, a to organizačním složkám státu bezúplatně na základě zápisu a podnikatelským subjektům na základě uzavřených smluv o nájmu. Kontrolou bylo např. zjištěno, že:

- SVS nepostupovala v souladu s ustanovením § 19 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb., neboť pronajímala nemovitost jiným KVS bez písemného zápisu;
- jeden SVÚ porušil § 27 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb., neboť ve smlouvě nesjednal možnost ukončit užívací vztah výpovědí nebo odstoupením od smlouvy ze zákonem stanovených důvodů. Dále tento SVÚ nepostupoval v souladu s ustanovením § 14 odst. 1 uvedeného zákona, neboť v letech 2007 a 2008 nevyužil možnost zvýšit nájemné soukromoprávnímu

subjektu v souladu s inflační doložkou obsaženou ve smlouvě o nájmu, a neodůvodněně tak snížil výnosy z majetku;

- jiný SVÚ porušil ustanovení § 27 odst. 5 zákona č. 219/2000 Sb. tím, že v dodatku smlouvy o nájmu souhlasil s přenecháním majetku do podnájmu bez zřizovatelem vyhrazeného schválení;
- jedna KVS nepostupovala v souladu s ustanovením § 14 odst. 1 zákona č. 219/2000 Sb., neboť budovu nevyužívala účelně a hospodárně k výkonu plnění funkcí státu a k výkonu stanovených činností a nerozhodla písemně o nepotřebnosti tohoto majetku. V roce 2005 se KVS přestěhovala do jiné budovy ve vlastnictví státu a pouze část původní budovy využívala jako sklad a od roku 2008 budovu nevyužívala vůbec.

3.2 Správa a vymáhání pohledávek za rozpočtové příjmy

Kontrola byla podrobena správa a vymáhání pohledávek za rozpočtové příjmy, zejména pohledávek z povinných preventivních a diagnostických úkonů hrazených majitelem po lhůtě splatnosti. Kontrolou bylo zjištěno, že:

- jedna KVS nepostupovala v souladu s ustanovením § 14 odst. 5 zákona č. 219/2000 Sb., neboť nepřihlásila pohledávky v celkové výši 288 590 Kč za úpadcem v rámci konkurzního řízení. Dále tato KVS nepostupovala při nakládání s pohledávkami v souladu s ustanoveními § 17 a § 31 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb., neboť nesjednala s dlužníkem písemnou dohodu o splátkách splatného dluhu ve výši 2 692 666 Kč s podmínkou splatnosti celého dluhu pro případ nesplnění některé splátky;
- sedm KVS neuplatňovalo úroky z prodlení v souladu s ustanovením § 14 odst. 5 zákona. KVS například chybně stanovovaly počátek doby, od které úrok počítaly, při výpočtu úroků používaly nesprávné sazby a úroky z prodlení neuplatňovaly vždy, kdy na ně vznikl nárok.

4. Hospodaření s peněžními prostředky státního rozpočtu

4.1 Výdaje státního rozpočtu v oblasti péče o zdraví zvířat a zdravotní nezávadnosti potravin

V rámci kontroly bylo na vybraném vzorku prověřeno, zda veterinární správy a ústavy postupovaly v souladu s Metodikou a zda správně vykazovaly výkony dozoru. Při kontrole bylo např. zjištěno, že:

- některé KVS schválily a uhradily některé úkony a vyšetření na infekční nemoci nad rámec rozsahu a v jiných cenách, než stanovila Metodika;
- některé SVÚ vykazaly u některých úkonů vyšší jednotkové ceny za vyšetření vzorků, než byly stanoveny SVS, s odůvodněním, že skutečné náklady na vyšetření vzorků jsou vyšší než stanovené sazby. SVS přesto, že byla veterinárními správami a ústavy informována o tom, že některé položky v sazebníku laboratorních vyšetření neodráží skutečné náklady a náročnost vyšetření vzorků, neprovedla změny v položkách sazebníku.

4.2 Náklady a výnosy jiné činnosti

MZe ve zřizovací listině povolilo jednomu SVÚ provozovat ve školicím středisku ubytovací služby jako jinou činnost. Kontrolou bylo zjištěno, že:

- SVÚ nepostupoval v letech 2007 a 2008 v souladu s ustanovením § 63 odst. 1 zákona č. 218/2000 Sb., neboť v účetnictví nesledoval odděleně tržby a náklady na jinou činnost a ve výkazech zisku a ztráty nevykazoval náklady a výnosy v rámci jiné činnosti odděleně

od hlavní činnosti. V důsledku toho SVS ve výkaznictví nevykázala hospodářské činnosti za jí řízenou PO;

- SVÚ porušil ustanovení § 95 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, neboť do 15 dnů po skončení kalendářního měsíce, ve kterém jeho obrat z jiné činnosti překročil stanovený limit, nepodal přihlášku k registraci. V kontrolovaném období SVÚ překročil stanovený limit ke dni 30. září 2007. Do konce kontrolovaného období SVÚ přihlášku k registraci nepodal a byl registrován jako plátce daně z přidané hodnoty až po ukončení kontroly NKÚ.

4.3 Veřejné zakázky

Některé veterinární správy a ústavy při výběru zhotovitele nepostupovaly v souladu s ustanoveními zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách. Například:

- ÚSKVBL při posouzení nabídek nedodržel ustanovení uvedeného zákona a nevyřadil nabídky uchazečů, které neobsahovaly úplné návrhy smluv;
- jedna KVS realizovala stavební akci s odhadnutými investičními náklady ve výši 10 565 tis. Kč, kterou však neodůvodněně rozdělila a zadala jako dvě veřejné zakázky malého rozsahu. KVS dále porušila zákon tím, že nevyzvala stanovený počet uchazečů k podání nabídky a nevyžadovala prokázání splnění kvalifikace u podlimitní veřejné zakázky na nákup služeb.

5. Financování programu, činnosti MZe

MZe je správcem programu 229010 – *Rozvoj a obnova materiálně technické základny systému řízení Ministerstva zemědělství* (dále jen „Program“) zařazeného do informačního systému programového financování (dále také „ISPROFIN“). V rámci Programu MZe zřídilo mj. podprogramy 229011 – *Pořízení, obnova a provozování ICT systému řízení MZe* a 229012 – *Reprodukce majetku MZe a organizační systému řízení resortu*, z nichž byly od 1. ledna 2003 financovány kapitálové i běžné potřeby veterinárních správ a ústavů.

5.1 Dokumentace Programu

Dokumentaci Programu vypracovalo MZe podle vyhlášky č. 40/2001 Sb. a stanovilo v ní na plánované období realizace Programu 2003–2008 systémově určené výdaje SR ve výši 3 291 886 tis. Kč. Dokumentaci Programu schválilo MF v roce 2006. Přesto MZe v letech 2003–2005 uvolnilo z Programu peněžní prostředky ve výši 1 334 216 tis. Kč, z toho veterinárním správám a ústavům ve výši 92 593 tis. Kč.

MZe v dokumentaci Programu, resp. podprogramu 229011, stanovilo, že neinvestiční potřeby budou od roku 2004 financovány v rámci běžných výdajů rozpočtu kapitoly MZe mimo režim financování Programu.

MZe přesto v letech 2007 a 2008 se souhlasem MF stanovilo SVS v rámci Programu neinvestiční výdaje SR v celkové výši 61 352 tis. Kč. MZe v této souvislosti neprovedlo doplnění dokumentace Programu, a nestanovilo tak pro použití neinvestičních prostředků věcné cíle ani jejich technicko-ekonomické zdůvodnění.

Podmínky pro čerpání peněžních prostředků SR a pro ukončení akcí stanovilo MZe v příloze rozhodnutí o účasti státního rozpočtu na financování akce, rozhodnutí o poskytnutí dotace nebo stanovení výdajů na financování akcí organizační složky státu (dále jen „Rozhodnutí“), ve kterých účastníkům Programu mj. stanovilo povinnost dodržovat vyhlášku č. 40/2001 Sb., resp. č. 560/2006 Sb., pokyny MF k řízení programů a provozování informačního systému programového financování a pokyny MZe.

MZe nevydalo pravidla pro poskytování a čerpání prostředků SR z Programu, přestože v dokumentaci Programu uvedlo, že je vydá.

Dokumentaci, kterou měli účastníci Programu předložit před vystavením Rozhodnutí o registraci akce (dále jen „registrační list“) a k závěrečnému vyhodnocení akce, upřesnilo MZe až v metodickém pokynu vydaném dne 31. května 2007.

V roce 2008 požádalo MZe o prodloužení realizace Programu do roku 2010 z důvodu dokončení rozpracovaných akcí. MF souhlasilo s prodloužením Programu do roku 2009.

5.2 Poskytování prostředků státního rozpočtu z Programu

Účast SR na financování programů upravuje § 12 a § 13 zákona č. 218/2000 Sb. Správce rozpočtové kapitoly registruje akce na základě investičního záměru, obsahujícího věcné, časové a finanční určení akce, technicko-ekonomické zdůvodnění, vyjádření efektivity vložených prostředků a specifikaci požadavků na zabezpečení provozu investic. Pravidla postupu správců kapitol a investorů pro přípravu, schvalování a realizaci programů a akcí a jejich evidenci v informačním systému a pro jejich závěrečné vyhodnocování stanovilo MF vyhláškou č. 40/2001 Sb., o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku, která byla od 1. ledna 2007 nahrazena vyhláškou č. 560/2006 Sb.

MZe v letech 2003–2008 stanovilo na zajištění potřeb veterinárních správ a ústavů výdaje z Programu ve výši 412 276 tis. Kč. Organizace vykázaly čerpání ve výši 408 237 tis. Kč.

Žádosti o zařazení akcí do Programu vypracované ÚSKVBL přijímalo a schvalovalo přímo MZe. Žádosti o zařazení akcí do Programu vypracované SVS, KVS a SVÚ spolu s dokumentací soustřeďovala a v návaznosti na rozpočet kapitálových výdajů pro rozpočtový rok projednávala SVS. Schválené žádosti SVS následně předávala MZe.

Většinu požadavků SVS, KVS a SVÚ zařadilo MZe do tří tzv. agregovaných akcí, ze kterých ústavy pořizovaly laboratorní vybavení a veterinární správy realizovaly stavební akce do 6 mil. Kč a pořizovaly stroje a zařízení do 2 mil. Kč. V dokumentaci Programu, v metodickém pokynu ani v jiném dokumentu MZe nestanovilo postup SVS, KVS a SVÚ při používání prostředků SR na agregované akce.

Na základě žádostí o zařazení akcí do Programu vystavovalo MZe u samostatných i agregovaných akcí registrační listy, příslušná Rozhodnutí a změny již vydaných Rozhodnutí. Na základě Rozhodnutí a jejich změn upravovalo MZe rozpočet ÚSKVBL a SVS, která investiční a běžné prostředky z Programu následně přerozdělovala úpravou limitu rozpočtových výdajů příslušným KVS a SVÚ.

Kontrola NKÚ z předložených dokladů nezjistila, že by veterinární správy a ústavy použily peněžní prostředky SR na jiný účel, než na který jim je MZe poskytlo.

Kontrolou však bylo zjištěno, že MZe v některých případech nepostupovalo v souladu s příslušnou vyhláškou o účasti SR:

- MZe vystavilo registrační listy, příslušná Rozhodnutí a změny vydaných Rozhodnutí, přestože žádosti o zařazení akcí do Programu neobsahovaly v některých případech investiční záměr (dále také „IZ“), předložené IZ nebyly vypracovány v souladu s příslušnou vyhláškou a dokumentací Programu a neobsahovaly zejména dostatečné zdůvodnění naléhavosti a priorit investice a předpokládané parametry pro pořízení a provozování investic.

Například registrace agregovaných akcí provedlo MZe v letech 2003 a 2004, přičemž předpokládalo účast SR ve výši 13 480 tis. Kč. Zařazováním dalších investičních požadavků do těchto již registrovaných akcí a vydáváním změn Rozhodnutí uvolnilo MZe v letech 2003–2008 peněžní prostředky ve výši 181 685 tis. Kč.

- MZe nedodrželo vyhlášku tím, že nestanovilo v registračních listech a vydaných Rozhodnutích technicko-ekonomické parametry akcí a u akcí, kde doba realizace byla delší než jeden rok, nestanovilo předpokládanou výši účasti SR na zabezpečení celé akce, ale pouze její výši na první rozpočtový rok. Nelze tedy vyhodnotit dosažení hodnot parametrů akcí.
- V registračních listech a Rozhodnutích agregovaných akcí uvedlo MZe jako účastníka Programu SVS, přestože nezabezpečovala přípravu a realizaci většiny investic. Ustanovení vyhlášky uvádí, že účastníkem Programu je investor financující přípravu a realizaci akce z prostředků SR.

KVS a SVÚ, které investice realizovaly, nebyly účastníky Programu a nebylo jim vydáno Rozhodnutí, a tím ani stanoveny podmínky pro čerpání prostředků SR z Programu. Investoři v těchto případech nevěděli, do jaké registrované akce MZe jejich investiční požadavky zařadilo.

- MZe přijalo zprávy pro závěrečná vyhodnocení akcí, přestože ve většině případů neobsahovaly údaje stanovené vyhláškou, dokumentací Programu a pokynem MZe. Podle vyhlášky mělo MZe v případech, kdy zjistí závady v předložených zprávách pro závěrečná vyhodnocení akcí, na tyto nedostatky upozornit účastníka programu a určit lhůtu pro jejich odstranění.
- MZe hodnotilo zprávy pro závěrečná vyhodnocení pouze z finančního hlediska a nepřezkoumávalo dodržení závazných ukazatelů a podmínek stanovených v Rozhodnutích.

Do dne ukončení kontroly NKÚ neprovedlo MZe závěrečné vyhodnocení akce u žádné z ukončených akcí realizovaných SVS, ÚSKVBL, KVS a SVÚ v letech 2006 až 2008.

6. Financování Programu, účastníci Programu

Kontrolou 25 akcí schválených pěti účastníky Programu bylo zjištěno, že veterinární správy a ústavy nepostupovaly vždy v souladu s příslušnou vyhláškou o účasti SR.

6.1 Žádosti, investiční záměry

Účastníci Programu k některým akcím nepředložili IZ nebo předložené IZ neobsahovaly náležitosti požadované v ustanovení § 4 vyhlášky č. 40/2001 Sb. a nebyly vyhotoveny v souladu s dokumentací Programu, jak stanoví § 5 vyhlášky č. 560/2006 Sb., a v souladu s pokynem MZe. Například:

- SVS nepředložila MZe žádosti na dvě neinvestiční akce a dále nepředložila IZ na tři agregované akce. K agregovaným akcím v každém roce realizace SVS předkládala IZ na investiční požadavky zpracované veterinárními správami a ústavami. Tyto IZ však nebyly zpracovány ke všem investicím a ve většině případů nebyly zpracovány v rozsahu dle výše uvedených předpisů.
- ÚSKVBL na dvě akce nepředložil IZ vůbec a na pět akcí nevymezil v IZ vstupní data v požadovaném rozsahu a na požadovaných formulářích.

6.2 Zprávy pro závěrečná vyhodnocení akcí

Účastníci Programu k některým akcím nepředložili zprávy pro závěrečná vyhodnocení nebo jimi předložené zprávy v některých případech neobsahovaly požadované náležitosti uvedené v ustanovení § 8 vyhlášky č. 40/2001 Sb., resp. § 6 vyhlášky č. 560/2001 Sb., v dokumentaci Programu a metodickém pokynu MZe.

Například:

- SVS nepředložila MZe zprávy pro závěrečná vyhodnocení za agregovanými akcemi. K těmto akcím předkládala závěrečná vyhodnocení zpracovaná veterinárními správami a ústavy za provedenými investicemi v rozpočtovém roce. Tato vyhodnocení však nebyla zpracována ke všem investicím a ve většině případů nebyla zpracována v souladu s výše uvedenými předpisy. Vyhodnocení akcí provedla SVS až v rámci společného finančního vypořádání agregovaných a samostatných akcí. Jednotlivé akce tak bylo možné vyhodnotit až porovnáním součtu celkově čerpaných a poskytnutých prostředků SR.
- Jedna KVS nepředložila zprávu pro závěrečné vyhodnocení v rozsahu určeném výše uvedenými předpisy, ke zprávě nepředložila doklady, které účastníka Programu opravňují užívat stavbu, a ve zprávě uvedla chybné údaje o čerpaných výdajích za rok 2007.
- Jiná KVS u jedné akce a ÚSKVBL u sedmi akcí nepředložily zprávy pro závěrečné vyhodnocení v rozsahu určeném výše uvedenými předpisy a na určených formuláři; ÚSKVBL u dvou z těchto akcí nepředložil zprávu v závazných termínech.

7. Vnitřní kontrolní systém

MZe neprovedlo v kontrolovaném období u veterinárních správ a ústavů žádnou finanční kontrolu ve smyslu zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů (zákon o finanční kontrole). Audity vnitřních kontrolních systémů a kontrol u veterinárních správ a ústavů prováděla SVS prostřednictvím odboru interního auditu na základě ročních plánů.

III. Shrnutí a vyhodnocení

Kontrolou bylo podrobeno hospodaření s majetkem státu a peněžními prostředky státního rozpočtu u MZe a u vybraných veterinárních správ a ústavů. Kontrolována byla rovněž činnost MZe jako správce kapitoly státního rozpočtu a správce Programu financovaného ze státního rozpočtu.

Kontrolou NKÚ bylo zjištěno, že MZe při provádění činností správce Programu a veterinární správy a ústavy při účtování o majetku, při inventarizaci majetku a při čerpání prostředků státního rozpočtu na zajištění činnosti veterinární péče nepostupovaly vždy v souladu s platnými předpisy.

Při kontrole veterinárních správ a ústavů bylo v některých případech zjištěno, že:

- SVS poskytovala příspěvky na provoz SVÚ nad rámec vykázaných výkonů státního veterinárního dozoru, který zajišťují SVÚ pro veterinární správy, přestože MZe rozpočtovými opatřeními uvolnilo prostředky pouze na financování těchto výkonů;
- hradily z prostředků státního rozpočtu úkony v jiném rozsahu a v jiných cenách, než stanovilo MZe;
- postupovaly v rozporu se zákonem o účetnictví, neboť neúčtovaly správně o majetku, v účetních závěrkách nevykázaly správně stav majetku a při inventarizaci nezjistily, zda skutečný stav majetku odpovídá stavu majetku v účetnictví;
- postupovaly v rozporu se zákonem o majetku ČR, především při hospodaření s nepotřebným majetkem a při správě pohledávek za rozpočtové příjmy;
- postupovaly v rozporu se zákonem o veřejných zakázkách;
- nepostupovaly v souladu s příslušnou vyhláškou, neboť investiční záměry a zprávy pro závěrečné vyhodnocení nevypracovaly v požadovaném rozsahu nebo je nevypracovaly vůbec.

MZe plnilo některé povinnosti správce Programu pouze formálně, zejména:

- v letech 2007 a 2008 uvolňovalo z Programu neinvestiční prostředky, přestože měly být podle dokumentace Programu poskytnuty z běžných výdajů rozpočtu kapitoly 329 – *Ministerstvo zemědělství*. Změnu dokumentace MZe neprovedlo a pro použití těchto neinvestičních prostředků nestanovilo v dokumentaci Programu věcné cíle;
- v některých případech nepostupovalo v souladu s rozpočtovými pravidly a s příslušnou vyhláškou, neboť do Programu zařazovalo i akce, u kterých účastník Programu nepředložil investiční záměry. MZe v registračních listech ani v Rozhodnutích nestanovilo technicko-ekonomické parametry;
- akce vyhodnocovalo pouze z finančního hlediska a nevyhodnocovalo dosažení stanovených parametrů akcí.

Příloha

Seznam zkratk

dozor	státní veterinární dozor
ISPROFIN	informační systém programového financování
IZ	investiční záměr
KVS	krajská veterinární správa
Metodika	metodika kontroly zdraví zvířat a nařízené vakcinace
MZe	Ministerstvo zemědělství
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
OSS	organizační složka státu
PO	příspěvková organizace
Program	program 229010 – <i>Rozvoj a obnova materiálně technické základny systému řízení Ministerstva zemědělství</i>
registrační list	rozhodnutí o registraci akce
Rozhodnutí	rozhodnutí o účasti státního rozpočtu na financování akce, rozhodnutí o poskytnutí dotace nebo stanovení výdajů na financování akcí organizační složky státu
SR	státní rozpočet
SVS	Státní veterinární správa České republiky
SVÚ	státní veterinární ústav
ÚSKVBL	Ústav pro státní kontrolu veterinárních biopreparátů a léčiv

09/07

Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy za rok 2008

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2009 pod číslem 09/07. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Ing. Jaromíra Steidlová.

Cílem kontroly bylo prověřit spolehlivost účetní závěrky k 31. prosinci 2008 předkládané Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy jako podklad pro závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 333 – *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* a prověřit, zda Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy postupovalo při sestavování závěrečného účtu kapitoly za rok 2008 v souladu s příslušnými právními předpisy.

Kontrolovanou osobou bylo Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (dále jen „MŠMT“).

Kontrolovaným obdobím byl rok 2008, v případě věcných souvislostí i předchozí období a rok 2009.

Kontrola byla prováděna v době od března do srpna roku 2009.

Námítky proti kontrolnímu protokolu MŠMT nepodal.

Kolegium NKÚ na svém XVII. zasedání, konaném dne 19. října 2009,

schválilo usnesením č. 6/XVII/2009

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

MŠMT bylo zřízeno zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů. MŠMT je ústředním orgánem státní správy, organizační složkou státu, samostatnou účetní jednotkou a správcem rozpočtové kapitoly.

MŠMT je zřizovatelem několika organizačních složek státu a příspěvkových organizací. Údaje od těchto podřízených organizací se promítají do příjmů a výdajů kapitoly státního rozpočtu 333 – *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy* (dále také „kapitola 333 – MŠMT“).

Podíl příjmů MŠMT na celkovém souhrnu příjmů kapitoly 333 – MŠMT v roce 2008 byl 99,75 % a podíl výdajů MŠMT na celkovém souhrnu výdajů kapitoly 333 – MŠMT v roce 2008 byl 99,60 %. Podíl aktiv MŠMT na celkovém souhrnu aktiv kapitoly 333 – MŠMT v roce 2008 byl 44,84 %.

Kontroly byly podrobeny činnosti, majetek a závazky, které byly předmětem účetnictví MŠMT, měly vliv na hodnoty kontrolovaných konečných zůstatků účtů v účetní závěrce MŠMT k 31. prosinci 2008 (dále také „ÚZ“) a které sloužily jako podklad pro závěrečný účet kapitoly 333 – MŠMT za rok 2008, včetně souvisejících skutečností.

Kontrolovaný objem finančních prostředků a majetku je uveden v tabulce č. 1.

Tabulka č. 1

Ukazatel	Hodnota v Kč
Aktiva	6 139 326 128,18
Pasiva	6 139 326 128,18
Příjmy	3 322 972 150,39
Výdaje	118 902 904 302,25
Výnosy	4 201 659,08
Náklady	4 190 699,46
Podrozvahové účty	5 186 984 061,82

Zdroj: hlavní kniha MŠMT za rok 2008.

Tato kontrolní akce navazuje na kontrolní akce č. 06/21 (kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 1/2007 Věstníku NKÚ), č. 07/26 (kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 4/2007 Věstníku NKÚ) a č. 08/10 (kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 4/2008 Věstníku NKÚ), v jejichž rámci byly kontrolovány vždy činnosti, majetek a závazky, které byly předmětem účetnictví MŠMT a které měly vliv na hodnoty vykázané v účetní závěrce k 31. prosinci v letech 2005 až 2007.

Pozn.: Všechny právní předpisy uváděné v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Kontrola opatření přijatých k nápravě nedostatků zjištěných při kontrolní akci č. 08/10

V návaznosti na zjištění z kontrolní akce č. 08/10 byla provedena kontrola realizace opatření, které MŠMT přijalo k nápravě nedostatků. Převážnou část zjištěných nedostatků MŠMT odstranilo před datem sestavení ÚZ. Některé nesprávnosti se však opakovaly i v kontrolovaném období roku 2008 a jsou společně s dalšími zjištěními uvedeny v bodu 3.2 části II. tohoto kontrolního závěru.

2. Údaje vykazované v ÚZ

Tabulka č. 2 – Údaje z výkazu rozvaha organizačních složek státu, územních samosprávných celků a příspěvkových organizací (dále jen „výkaz Rozvaha“) k 31. prosinci 2008 (v tis. Kč)

Aktiva			Pasiva		
Stálá aktiva	Oběžná aktiva	Aktiva celkem	Vlastní zdroje	Cizí zdroje	Pasiva celkem
1 155 337,44	4 983 988,69	6 139 326,13	6 087 236,97	52 089,14	6 139 326,11

Zdroj: účetní závěrka MŠMT k 31. prosinci 2008.

Tabulka č. 3 – Údaje z výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu správců kapitol, jimi zřízených organizačních složek státu a státních fondů (dále jen „Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu“) k 31. prosinci 2008 (v tis. Kč)

Rozpočtové příjmy		Rozpočtové výdaje	
Rozpočet po změnách	Výsledek od počátku roku	Rozpočet po změnách	Výsledek od počátku roku
1 161 668,00	3 322 972,03	120 229 270,59	118 902 904,46

Zdroj: účetní závěrka MŠMT k 31. prosinci 2008.

Tabulka č. 4 – Údaje z výkazu zisku a ztráty organizačních složek státu (dále jen „Výkaz zisku a ztráty“) k 31. prosinci 2008 (v tis. Kč)

Náklady	Výnosy	Výsledek hospodaření po zdanění
4 190,70	4 201,66	10,96

Zdroj: účetní závěrka MŠMT k 31. prosinci 2008.

3. Nesprávnosti zjištěné v ÚZ

Tabulka č. 5 – Celková nesprávnost v ÚZ (v Kč)

Nesprávnost v jednotlivých výkazech ÚZ			Celková nesprávnost v ÚZ
Rozvaha	Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu	Výkaz zisku a ztráty	
61 865 078,27	68 210 258,83	0	130 075 337,10

Na celkové nesprávnosti se podílelo nadhodnocení, podhodnocení a neprůkaznost zůstatků jednotlivých účtů výkazu Rozvaha a dále nadhodnocení a podhodnocení jednotlivých položek Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu, a to zejména z toho důvodu, že MŠMT porušilo v roce 2008 některé právní předpisy.

3.1 Identifikace nesprávností

Nesprávnosti byly identifikovány dle jednotlivých položek ÚZ s ohledem na jejich obsahové vymezení podle ustanovení § 4 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, podle vyhlášky č. 505/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou územními samosprávnými celky, příspěvkovými organizacemi, státními fondy a organizačními složkami státu, a podle vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě.

3.2 Hlavní příčiny zjištěných nesprávností

Nesprávnosti byly identifikovány na základě zjištěných skutečností, které svědčí o tom, že MŠMT nevedlo v roce 2008 správné, úplné a průkazné účetnictví, jak o tom hovoří následující podkapitoly.

3.2.1 Správnost účetnictví a rozpočtové klasifikace

MŠMT nevedlo v roce 2008 správné účetnictví ve smyslu zákona č. 563/1991 Sb. a dalších právních předpisů, neboť v některých případech nedodržovalo obsahové vymezení položek účetní závěrky dle vyhlášky č. 505/2002 Sb. a vyhlášky č. 323/2002 Sb., například:

- MŠMT nesprávně rozpočtově klasifikovalo prostředky ve výši 67 071 503,83 Kč, určené na operační program *Rozvoj lidských zdrojů*, přijaté v roce 2008 přímo z účtu *Národního fondu*. Tyto prostředky zařadilo na rozpočtovou položku 4153 – *Neinvestiční transfery přijaté od Evropské unie*, která je určena výlučně pro prostředky přicházející přímo z Evropské unie, a nikoliv na rozpočtovou položku 4118 – *Neinvestiční převody z Národního fondu*, která je svým zaměřením pro tyto prostředky určena.

V důsledku toho MŠMT ve Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu nadhodnotilo rozpočtovou položku 4153 – *Neinvestiční transfery přijaté od Evropské unie* o 67 071 503,83 Kč a o stejnou částku podhodnotilo rozpočtovou položku 4118 – *Neinvestiční převody z Národního fondu*.

- MŠMT nesprávně rozpočtově klasifikovalo prostředky z Evropské unie ve výši 2 293 080,84 Kč určené na financování předsednictví České republiky v Radě Evropské unie, přijaté přímo na bankovní účet rezervního fondu. Tyto prostředky zařídilo na rozpočtovou položku 4152 – *Neinvestiční přijaté transfery od mezinárodních institucí*, a nikoliv na rozpočtovou položku 4153 – *Neinvestiční transfery přijaté od Evropské unie*.

V důsledku toho MŠMT ve Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu nadhodnotilo rozpočtovou položku 4152 – *Neinvestiční přijaté transfery od mezinárodních institucí* o 2 293 080,84 Kč a o stejnou částku podhodnotilo rozpočtovou položku 4153 – *Neinvestiční transfery přijaté od Evropské unie*.

- MŠMT nesprávně rozpočtově klasifikovalo prostředky z Evropské unie v celkové výši 1 389 195,91 Kč, určené na financování seminářů v rámci *Lisabonské konference* a na financování projektu OECD/PIAAC, přijaté z části přímo na bankovní účet rezervního fondu a z části přes výdajový účet MŠMT. Tyto prostředky zařídilo na rozpočtovou položku 2329 – *Ostatní nedaňové příjmy jinde nezařazené*, a nikoliv na rozpočtovou položku 4153 – *Neinvestiční transfery přijaté od Evropské unie*.

V důsledku toho MŠMT ve Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu nadhodnotilo rozpočtovou položku 2329 – *Ostatní nedaňové příjmy jinde nezařazené* o celkovou částku 1 389 195,91 Kč a o stejnou částku podhodnotilo rozpočtovou položku 4153 – *Neinvestiční transfery přijaté od Evropské unie*.

- MŠMT nesprávně rozpočtově klasifikovalo prostředky ve výši 1 099 560 Kč použité na rekonstrukci a posílení kabeláže v budově MŠMT. Přestože se jednalo o technické zhodnocení budovy, zařídilo tyto prostředky na rozpočtovou položku 6125 – *Výpočetní technika*, a nikoliv na rozpočtovou položku 6121 – *Budovy, haly a stavby*.

V důsledku toho MŠMT ve Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu nadhodnotilo rozpočtovou položku 6125 – *Výpočetní technika* o 1 099 560 Kč a o stejnou částku podhodnotilo rozpočtovou položku 6121 – *Budovy, haly a stavby*.

- MŠMT nesprávně opravilo účtování o pořízení bezpečnostních příruček (provozní dokumentace informačního systému) dle zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, a dle prováděcí vyhlášky č. 529/2006 Sb., o požadavcích na strukturu a obsah informační koncepce a provozní dokumentace a o požadavcích na řízení bezpečnosti a kvality informačních systémů veřejné správy (vyhláška o dlouhodobém řízení informačních systémů veřejné správy), v celkové

výši 176 120 Kč, neboť je zaúčtovalo chybně na účet 013 – *Software* v částce 65 450 Kč a na účet 018 – *Drobný dlouhodobý nehmotný majetek* v částce 110 670 Kč, přestože tyto výdaje nesplňovaly svým charakterem podmínky potřebné pro zařazení na zmíněné majetkové účty. Uvedeným účtováním chtělo MŠMT opravit nesprávnost zjištěnou v kontrolní akci č. 08/10.

V důsledku toho MŠMT ve výkazu Rozvaha nadhodnotilo účet 013 – *Software* o 65 450 Kč, nadhodnotilo účet 018 – *Drobný dlouhodobý nehmotný majetek* o 110 670 Kč a podhodnotilo účet 019 – *Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek* o 176 120 Kč. Správná oprava byla provedena v roce 2009.

- MŠMT nezaúčtovalo pořízení „servisní podpory“ ve výši 300 022,80 Kč (šlo o součást dodávky aktivních prvků počítačové sítě) na účet 022 – *Samostatné movité věci a soubory movitých věcí*, ale nesprávně přímo do spotřeby na účet 420 – *Služby a náklady nevýrobní povahy*. Nejednalo se však o nákup služby, ale o součást pořizovací ceny movitého majetku, neboť nákupem „servisní podpory“ se zvýšila funkčnost dodaného movitého majetku. Úhradu za nákup „servisní podpory“ zatřídilo MŠMT nesprávně na rozpočtovou položku 5169 – *Nákup ostatních služeb*, a ne na rozpočtovou položku 6125 – *Výpočetní technika*.

V důsledku toho MŠMT ve výkazu Rozvaha podhodnotilo účet 022 – *Samostatné movité věci a soubory movitých věcí* a účet 901 – *Fond dlouhodobého majetku* o 300 022,80 Kč. Současně ve Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu podhodnotilo rozpočtovou položku 6125 – *Výpočetní technika* o 300 022,80 Kč a o stejnou částku nadhodnotilo rozpočtovou položku 5169 – *Nákup ostatních služeb*.

- MŠMT nesprávně vykázalo na účtu 041 – *Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek* technickou dokumentaci k rekonstrukci serverovny ve výši 193 494 Kč, která věcně představovala nedokončený dlouhodobý hmotný majetek, a měla být proto vykázána na účtu 042 – *Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek*.

V důsledku toho MŠMT ve výkazu Rozvaha nadhodnotilo účet 041 – *Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek* o 193 494 Kč a o stejnou částku podhodnotilo účet 042 – *Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek*.

- MŠMT vykázalo na účtu 321 – *Dodavatelé* chybnou částku 7 224 320,79 Kč, tato částka byla o 118 225,03 Kč nižší než předložený soupis neuhrazených faktur. Rozdíl byl způsoben špatným zaúčtováním inkas za nákupy pohonných hmot pořízených prostřednictvím karet CCS. Tato inkasa MŠMT účtovalo na stranu „má dáti“ účtu 321 – *Dodavatelé* a souvztažně na stranu „dal“ výdajového účtu, aniž by mělo k uvedenému účetnímu zápisu zaúčtován předpis faktury. Tím MŠMT snižovalo zůstatek skutečných závazků na účtu 321 – *Dodavatelé*. Dodavatelská firma, která prováděla inkasa z bankovního účtu MŠMT, následně zasílala MŠMT faktury na příslušné inkasované částky. Faktury znějící na celkovou částku 116 738,27 Kč, které MŠMT obdrželo v lednu 2009 a které se týkaly prosincových inkas, měly být zaúčtovány do nákladů roku 2008. Inkaso částky 1 486,76 Kč nebylo do konce zpracování účetní závěrky vyfakturováno, a proto měla být tato částka v roce 2008 zaúčtována jako záloha na účet 314 – *Poskytnuté provozní zálohy*.

V důsledku toho MŠMT ve výkazu Rozvaha podhodnotilo účet 321 – *Dodavatelé* o 118 225,03 Kč, nadhodnotilo účet 964 – *Saldo výdajů a nákladů* o 116 738,27 Kč a podhodnotilo účet 314 – *Poskytnuté provozní zálohy* o 1 486,76 Kč.

- MŠMT nesprávně vykázalo na účtu 325 – *Ostatní závazky* částku 32 936 119,01 Kč, přestože se jednalo o krátkodobé závazky z obchodních vztahů dle obsahové náplně tohoto účtu. Věcně se jednalo o vratky dotací zaslané na depozitní účet v rámci finančního vypořádání vztahů se státním rozpočtem a srážky z mezd.

V důsledku toho MŠMT ve výkazu Rozvaha nadhodnotilo účet 325 – *Ostatní závazky* o 32 936 119,01 Kč a o stejnou částku podhodnotilo účet 379 – *Jiné závazky*.

- MŠMT nesprávně vykázalo na účtu 315 – *Pohledávky za rozpočtové příjmy* částku 13 196 123 Kč jako nárok na vrácení bezdůvodného obohacení na úrocích z prodlení, a to i přes tu skutečnost, že soud v roce 2008 ještě o tomto nároku MŠMT pravomocně nerozhodl.

V důsledku toho MŠMT ve výkazu Rozvaha nadhodnotilo účet 315 – *Pohledávky za rozpočtové příjmy* o 13 196 123 Kč a o stejnou částku nadhodnotilo účet 965 – *Saldo příjmů a výnosů*.

Uvedené zjištění bylo učiněno již při kontrolní akci č. 08/10.

3.2.2 Úplnost účetnictví

MŠMT nevedlo v roce 2008 úplné účetnictví ve smyslu zákona č. 563/1991 Sb. a dalších právních předpisů, neboť:

- nezaúčtovalo do účetního období roku 2008 závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění k příslušným institucím v celkové částce 7 159 569 Kč, které se vztahovaly ke mzdám roku 2008, a v důsledku toho ve výkazu Rozvaha podhodnotilo o zmíněnou částku účet 336 – *Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění* a o stejnou částku nadhodnotilo účet 964 – *Saldo výdajů a nákladů*;
- nesledovalo na podrozvahových účtech vznik nároku příjemců z titulu rozhodnutí o poskytnutí dotace obsahující prostředky od Evropské unie ve výši 1 724 840 Kč;
- nesledovalo na podrozvahových účtech cizí majetek ve výši 1 018 175,20 Kč zapůjčený na základě smlouvy se zřízenou příspěvkovou organizací Dům zahraničních služeb MŠMT.

3.2.3 Průkaznost účetnictví

MŠMT v roce 2008 nevedlo průkazné účetnictví ve smyslu zákona č. 563/1991 Sb.

V ustanovení § 8 odst. 4 zákona č. 563/1991 Sb. je stanoveno, že účetnictví účetní jednotky je průkazné, jestliže všechny účetní záznamy tohoto účetnictví jsou průkazné a účetní jednotka provedla inventarizaci.

Nedostatky v průkaznosti účetních záznamů byly zjištěny již při kontrolní akci č. 08/10. MŠMT přijalo ke zjištěným nedostatkům opatření k nápravě, přesto i za rok 2008 byly v hlavní účetní knize MŠMT zjištěny neprůkazné účetní zápisy:

- V měsíci dubnu 2008 byly v rozporu se zákonem č. 563/1991 Sb. provedeny tři účetní zápisy bez účetních dokladů, které nebyly realizovány zaměstnanci MŠMT, ale pracovníky dodavatele zpracovávajícího pro MŠMT finanční výkazy. Těmito účetními zápisy byly přeúčtovány tři částky v celkové výši 1 323 488,17 Kč na jiné analytické členění (dle kódu zdroje financování, jak ukládá vyhláška č. 16/2001 Sb., o způsobu, termínech a rozsahu údajů předkládaných pro hodnocení plnění státního rozpočtu, rozpočtů státních fondů a rozpočtů územních samosprávných celků). Jednalo se o peněžní prostředky operačního programu *Rozvoj lidských zdrojů*. K účetním zápisům nebyl připojen podpisový záznam osoby odpovědné za jejich provedení.
- V měsíci prosinci 2008 provedli pracovníci dodavatele zpracovávajícího pro MŠMT finanční výkazy opravu interně používaného analytického členění příjmů pro účely sestavení finančního výkazu na základě dokladu, který nebyl průkazným účetním záznamem, neboť

s výjimkou peněžní částky neobsahoval žádnou z povinných náležitostí dle § 11 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb.

Určité nedostatky v provádění inventarizace byly zjištěny ve všech předchozích kontrolních akcích uvedených v části I. tohoto kontrolního závěru. MŠMT vždy přijalo k těmto nedostatkům opatření k nápravě. Ani v roce 2008 však nezavedlo takový systém, který by u veškerého majetku a závazků zajistil provedení inventarizace v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb.

MŠMT v roce 2008 neprovedlo fyzickou inventuru u účtu 112 – *Materiál na skladě* v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb. Dle fyzické inventury byla hodnota materiálových zásob 6 539 426,40 Kč, v ÚZ byla na účtu 112 – *Materiál na skladě* vykázána hodnota materiálových zásob ve výši 6 860 765,95 Kč. Při inventarizaci v roce 2008 MŠMT nezjistilo skutečný stav majetku na tomto účtu, neopravilo stavy fyzické inventury o přírůstky a úbytky materiálu na skladu za dobu od ukončení fyzické inventury do konce účetního období a ani nezajistilo ochranu účetních záznamů ve formě výdejek ze skladu před ztrátou.

V důsledku toho je celková výše materiálových zásob vykázána v ÚZ na účtu 112 – *Materiál na skladě* v částce 6 860 765,95 Kč neprůkazná.

MŠMT neprovedlo dokladovou inventuru u účtu 335 – *Pohledávky za zaměstnanci* v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., a nezjistilo tak při inventarizaci v roce 2008 skutečný stav majetku vykazaného na tomto účtu v rozsahu všech vedených analytických účtů, a nevyhotovilo průkazný inventurní soupis.

V důsledku těchto skutečností je celková výše pohledávek vykázána v ÚZ na účtu 335 – *Pohledávky za zaměstnanci* v částce 345 100,13 Kč neprůkazná.

MŠMT provedlo v rozporu se zákonem č. 563/1991 Sb. dokladovou inventuru účtu 031 – *Pozemky* k datu 16. září 2008 (pomocí výpisů z katastru nemovitostí), a ne k zákonem stanovenému datu 31. prosince. MŠMT tak při inventarizaci za rok 2008 nezjistilo skutečný stav majetku vykazaného na tomto účtu. Dle výpisu z katastru nemovitostí k 31. prosinci 2008 mělo MŠMT příslušnost hospodařit s pozemky, které nebyly k 31. prosinci 2008 vykázány na účtu 031 – *Pozemky*, ve výši 45 432,06 Kč (o tuto částku MŠMT účet podhodnotilo), a naopak na účtu 031 – *Pozemky* vykázalo pozemky, ke kterým dle výpisu z katastru nemovitostí k 31. prosinci 2008 nemělo příslušnost hospodařit, ve výši 8 831,31 Kč (o tuto částku MŠMT účet nadhodnotilo).

V důsledku uvedených skutečností MŠMT ve výkazu Rozvaha výsledně podhodnotilo účet 031 – *Pozemky* i účet 901 – *Fond dlouhodobého majetku* o 36 600,75 Kč.

Toto zjištění je ovlivněno mimo jiné i skutečností, že na MŠMT stále ještě postupně přecházejí pozemky, ke kterým příslušelo právo hospodaření vysokým školám uvedeným v příloze č. 1 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách). Podle § 101 odst. 5 zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, přešla příslušnost hospodaření s příslušnými pozemky z vysokých škol na MŠMT. Protože však vysoké školy neinformovaly včas a správně MŠMT o celém rozsahu majetku, který dle výše uvedeného ustanovení přechází do příslušnosti hospodaření MŠMT, dochází k jejich postupnému přechodu i v současnosti. Jedná se většinou o pozemky, které jsou dlouhodobě majetkoprávně neřešené, které vysoké školy postupně zjišťují, specifikují a i nadále postupně převádí na MŠMT. Tento proces proto ani po 10 letech od nabytí účinnosti zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách, není ukončen.

4. Náležitosti ÚZ a úplnost jejího sestavení

Sestavená ÚZ obsahovala náležitosti vyžadované zákonem č. 563/1991 Sb., nebyla však sestavena v celém povinném rozsahu dle všech platných právních předpisů. Úplná nebyla příloha ÚZ, neboť v rozporu s vyhláškou č. 505/2002 Sb. neobsahovala údaje o:

- hodnotě závazku z titulu rozhodnutí o poskytnutí dotace obsahující prostředky Evropské unie v částce 1 724 840 Kč;
- užívaném vypůjčeném majetku v souhrnné částce 1 018 175,20 Kč.

5. Vnitřní kontrolní systém

Průběžná a následná řídicí kontrola neidentifikovala nesprávnosti v ÚZ, které zjistila skupina kontrolujících NKÚ. Pro snížení počtu nesprávností musí MŠMT znovu analyzovat (přehodnotit) rizika a určit velikost vzorku prověřovaných operací při provádění následné řídicí kontroly, a to v návaznosti na stupeň významnosti identifikovaných rizik.

V roce 2008 MŠMT nerealizovalo průběžnou a následnou řídicí kontrolu tak, aby byla splněna všechna opatření k nápravě přijatá v reakci na výsledky kontrolní akce č. 08/10. Opět byly identifikovány nedostatky v oblasti inventarizace, znovu byly zjištěny i neprůkazné účetní záznamy.

6. Závěrečný účet

Závěrečný účet kapitoly 333 – MŠMT oproti rozsahu stanovenému ve vyhlášce č. 419/2001 Sb., o rozsahu, struktuře a termínech údajů předkládaných pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu a o rozsahu a termínech sestavení návrhů závěrečných účtů kapitol státního rozpočtu, neobsahoval hodnocení hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti vynakládání výdajů této kapitoly. Současně byly zjištěny dílčí nesprávnosti ve Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu v částech „schválený rozpočet“ a „upravený rozpočet“, které však neměly vliv na celkovou hodnotu vykázaného rozpočtu.

III. Vyhodnocení

1. Spolehlivost ÚZ

V souladu s doporučením mezinárodních kontrolních standardů INTOSAI a s ohledem na skutečnost, že tato kontrolní akce byla následnou kontrolní akcí, byla nejvyšší možná míra špatné evidence, kterou uživatelé účetních výkazů mohou shledávat jako ještě přijatelnou, stanovena ve výši 1 % z hodnoty výdajů (tj. z 118 902 904,46 tis. Kč), které nejpřiměřeněji zobrazují rozsah finanční činnosti dané účetní jednotky.

Z rozsahu zjištěných celkových nesprávností v ÚZ MŠMT ve výši 130 075 337,10 Kč a z jeho porovnání se stanovenou nejvyšší možnou mírou špatné evidence (hladinou významnosti) je zřejmé, že **účetní závěrka MŠMT k 31. prosinci 2008 podává věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví** v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb. a příslušnými právními předpisy platnými v ČR pro oblast účetnictví.

Tabulka č. 6 – Hladina významnosti a celková nesprávnost

(v tis. Kč)

Způsob určení hladiny významnosti	Hladina významnosti	Celková nesprávnost
1 % z výdajů vykázaných ve výši 118 902 904,46	1 189 029,04	130 075,34

2. Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 333 – *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy*

ÚZ MŠMT byla spolehlivým podkladem pro sestavení závěrečného účtu kapitoly 333 – MŠMT za rok 2008. Všechny nesprávnosti zjištěné při této kontrolní akci byly v závěrečném účtu agregovány v číselných sestavách.

Celková nesprávnost v závěrečném účtu kapitoly 333 – MŠMT za rok 2008, zjištěná skupinou kontrolujících NKÚ, byla vyčíslena ve výši 130 075 337,10 Kč, z toho ve výkazu Rozvaha ve výši 61 865 078,27 Kč a ve Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu ve výši 68 210 258,83 Kč. Na této celkové nesprávnosti se podílelo nadhodnocení, podhodnocení a neprůkaznost na jednotlivých položkách příslušných výkazů.

Vzhledem k nesprávnostem, které byly zjištěny v ÚZ kontrolované osoby, je nezbytné, aby MŠMT ve svém účetnictví provedlo takové opravy, které by odstranily zjištěné nedostatky.

3. Vnitřní kontrolní systém

V roce 2008 MŠMT nerealizovalo průběžnou a následnou řídicí kontrolu tak, aby byla splněna všechna opatření k nápravě přijatá v reakci na výsledky kontrolní akce č. 08/10. Opět byly identifikovány nedostatky v oblasti inventarizace, znovu byly zjištěny i neprůkazné účetní záznamy.

09/08

Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu Ministerstvo zemědělství za rok 2008

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2009 pod číslem 09/08. Kontrolní akci řídila a kontrolní závěr vypracovala členka NKÚ Ing. Jaromíra Steidlová.

Cílem kontroly bylo prověřit spolehlivost účetní závěrky k 31. prosinci 2008 předkládané *Ministerstvem zemědělství* jako podklad pro závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 329 – *Ministerstvo zemědělství* a prověřit, zda Ministerstvo zemědělství postupovalo při sestavování závěrečného účtu kapitoly za rok 2008 v souladu s příslušnými právními předpisy.

Kontrolovanou osobou bylo Ministerstvo zemědělství (dále jen „MZe“).

Kontrolovaným obdobím byl rok 2008, v případě věcných souvislostí i předchozí období a část roku 2009 do ukončení kontroly.

Kontrola byla prováděna u MZe v době od března do září roku 2009.

Námítky proti kontrolnímu protokolu, které podalo MZe, byly vypořádány vedoucím skupiny kontrolujících rozhodnutím o námitkách. Odvolání proti rozhodnutí o námitkách podané MZe bylo usnesením Kolegia NKÚ č. 4/XVIII/2009 zamítnuto.

Kolegium NKÚ na svém XIX. zasedání, konaném dne 30. listopadu 2009,

schválilo usnesením č. 5/XIX/2009

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

MZe bylo zřízeno zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů. MZe je ústředním orgánem státní správy, organizační složkou státu, samostatnou účetní jednotkou a správcem rozpočtové kapitoly.

MZe je zřizovatelem 22 organizačních složek státu a devíti, resp. od 1. července 2008 osmi, příspěvkových organizací. Údaje od těchto podřízených organizací se promítají do příjmů a výdajů kapitoly státního rozpočtu 329 – *Ministerstvo zemědělství* (dále též „kapitola 329 – MZe“).

Podíl příjmů MZe na celkovém souhrnu příjmů kapitoly 329 – MZe v roce 2008 byl 98,83 % a podíl výdajů MZe na celkovém souhrnu výdajů kapitoly 329 – MZe v roce 2008 byl 92,59 %. Podíl aktiv (pasiv) MZe na celkovém souhrnu aktiv (pasiv) kapitoly 329 – MZe v roce 2008 byl 54,98 %.

Kontroly byly podrobeny činnosti, majetek a závazky, které byly předmětem účetnictví MZe, měly vliv na hodnoty kontrolovaných konečných zůstatků účtů v účetní závěrce MZe

k 31. prosinci 2008 (dále také „ÚZ“) a které sloužily jako podklad pro závěrečný účet kapitoly 329 – MZe za rok 2008, včetně souvisejících skutečností.

Kontrolovaný objem finančních prostředků a majetku je uveden v tabulce č. 1.

Tabulka č. 1

Ukazatel	Hodnota v Kč
Aktiva	23 341 510 805,11
Pasiva	23 341 510 805,11
Příjmy	29 611 861 605,63
Výdaje	42 264 685 484,16
Podrozvahové účty	50 468 603,98

Zdroj: hlavní kniha MZe za rok 2008.

Pozn.: Všechny právní předpisy uváděné v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Údaje vykazované v ÚZ

Tabulka č. 2 – Údaje z výkazu rozvaha organizačních složek státu, územních samosprávných celků a příspěvkových organizací (dále jen „výkaz Rozvaha“) k 31. prosinci 2008 (v tis. Kč)

Aktiva			Pasiva		
Stálá aktiva	Oběžná aktiva	Aktiva celkem	Vlastní zdroje	Cizí zdroje	Pasiva celkem
4 861 724,44	18 479 786,38	23 341 510,82	22 924 294,13	417 216,68	23 341 510,81

Zdroj: účetní závěrka MZe k 31. prosinci 2008.

Tabulka č. 3 – Údaje z výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu správců kapitol, jimi zřízených organizačních složek státu a státních fondů (dále jen „Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu“) k 31. prosinci 2008 (v tis. Kč)

Rozpočtové příjmy		Rozpočtové výdaje	
Rozpočet po změnách	Výsledek od počátku roku	Rozpočet po změnách	Výsledek od počátku roku
26 402 767,00	29 611 861,61	49 777 461,00	42 264 685,52

Zdroj: účetní závěrka MZe k 31. prosinci 2008.

2. Nesprávnosti zjištěné v ÚZ

2.1 Identifikace nesprávností

Nesprávnosti byly identifikovány dle jednotlivých položek ÚZ s ohledem na jejich obsahové vymezení podle ustanovení § 4 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, podle vyhlášky

č. 505/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou územními samosprávnými celky, příspěvkovými organizacemi, státními fondy a organizačními složkami státu, a podle vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě.

Tabulka č. 4 – Celková nesprávnost v ÚZ (v Kč)

Nesprávnost v jednotlivých výkazech ÚZ		Celková nesprávnost v ÚZ
Rozvaha	Výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu	
1 158 305 484,98	265 890 515,92	1 424 196 000,90

2.2 Hlavní příčiny zjištěných nesprávností

Nesprávnosti byly identifikovány na základě zjištěných skutečností, které svědčí o tom, že MZe nevedlo v roce 2008 správné a průkazné účetnictví.

2.2.1 Správnost účetnictví a rozpočtové klasifikace

MZe nevedlo v roce 2008 správné účetnictví ve smyslu zákona č. 563/1991 Sb. a dalších právních předpisů, neboť v některých případech nedodržovalo obsahové vymezení položek účetní závěrky dle vyhlášky č. 505/2002 Sb. a vyhlášky č. 323/2002 Sb., například:

- MZe nesprávně vykázalo na účtu 061 – *Majetkové účasti v osobách s rozhodujícím vlivem* účetní hodnotu majetkové účasti MZe v obchodní společnosti, ve které vlastní 100% akcií, vyšší o 499 000 000 Kč, neboť při zvýšení základního kapitálu obchodní společnosti, které bylo provedeno ze zisku obchodní společnosti z minulých let, účtovalo o zvýšení nominální hodnoty akcií. V souladu se zákonem o účetnictví se cenné papíry oceňují v pořizovací ceně, a ne v nominální hodnotě. Proto se také o změnách nominálních hodnot neúčtuje. Zvýšením základního kapitálu z vlastních zdrojů obchodní společnosti, v jehož důsledku došlo ke zvýšení nominální hodnoty jejích akcií, se nezměnila majetková situace obchodní společnosti (jednalo se o změnu struktury pasiv obchodní společnosti, kdy se část zisku transformovala na základní jmění). MZe jako jediný akcionář žádný nový majetek bezúplatně nenabýlo a výše jeho podílu v obchodní společnosti zůstala stejná jako před zvýšením základního kapitálu. MZe účtovalo o zvýšení nominální hodnoty akcií, ačkoliv se nejednalo o skutečnost, která je předmětem účetnictví. Toto kontrolní zjištění již bylo uvedeno v kontrolním závěru z kontrolní akce NKÚ č. 05/35 *Majetkové účasti státu v obchodních společnostech se sídlem v České republice* (kontrolní závěr byl zveřejněn v částce 3/2006 Věstníku NKÚ). MZe od roku 2006 neprovedlo opatření k nápravě uvedené nesprávnosti.

V důsledku toho MZe ve výkazu Rozvaha nadhodnotilo zůstatky účtů 061 – *Majetkové účasti v osobách s rozhodujícím vlivem* a 901 – *Fond dlouhodobého majetku* o 499 000 000 Kč.

- V důsledku špatného účtování o poskytnutých dotacích v průběhu účetního období MZe převedlo na konci účetního období při uzavírání účetních knih nesprávně na účet 965 – *Saldo příjmů a výnosů* i částku ve výši 389 285 509,03 Kč. Uvedené dotace však měly být při uzavírání účetních knih převedeny na účet 964 – *Saldo výdajů a nákladů*.

V důsledku toho MZe ve výkazu Rozvaha podhodnotilo zůstatek účtu 965 – *Saldo příjmů a výnosů* o 389 285 509,03 Kč a o stejnou částku nadhodnotilo zůstatek účtu 964 – *Saldo výdajů a nákladů*.

- MZe v důsledku špatného účtování o poskytnutých návratných finančních výpomocích v průběhu účetního období nesprávně vykázalo v ÚZ poskytnuté peněžní prostředky ve výši 224 469 390 Kč nejen jako návratné finanční výpomoci v aktivech, ale současně také

jako závazek na účtu 959 – *Ostatní dlouhodobé závazky*. Zdroje k poskytnuté návratné finanční výpomoci mělo MZe správně vykázat na účtu 964 – Saldo výdajů a nákladů, který je součástí vlastních zdrojů.

V důsledku toho MZe ve výkazu Rozvaha nadhodnotilo zůstatek účtu 959 – *Ostatní dlouhodobé závazky* o 224 469 390 Kč a o stejnou částku podhodnotilo zůstatek účtu 964 – *Saldo výdajů a nákladů*.

- MZe vykázalo nesprávně na účtu 274 – *Poskytnuté přechodné výpomoci podnikatelským subjektům* pohledávky z poskytnutých bezúročných návratných půjček ve výši 83 062 000 Kč. Vzhledem ke skutečnosti, že uvedené půjčky byly ještě před nabytím účinnosti zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), poskytnuty z mimorozpočtových prostředků, mělo MZe tyto pohledávky vykázat na účtu 378 – *Jiné pohledávky*.

V důsledku toho MZe ve výkazu Rozvaha nadhodnotilo zůstatek účtu 274 – *Poskytnuté přechodné výpomoci podnikatelským subjektům* o 83 062 000 Kč a o stejnou částku podhodnotilo zůstatek účtu 378 – *Jiné pohledávky*.

- MZe vykázalo nesprávně na účtu 274 – *Poskytnuté přechodné výpomoci podnikatelským subjektům* směnečné pohledávky ve výši 44 023 180 Kč a zdroje k nim vykázalo na účtu 347 – *Vypořádání přeplatků dotací a ostatních závazků se státním rozpočtem*. Směnky byly ještě před nabytím účinnosti zákona č. 218/2000 Sb. uhrazeny z mimorozpočtových prostředků. Uvedené skutečnosti MZe nemělo vykazovat jako návratné finanční výpomoci na účtu 274 – *Poskytnuté přechodné výpomoci podnikatelským subjektům*, ale na účtu 256 – *Ostatní cenné papíry*. Zdroje k uvedeným směnečným nárokům mělo MZe vykázat na účtu 918 – *Jiné finanční fondy*.

V důsledku toho MZe ve výkazu Rozvaha nadhodnotilo zůstatky účtů 274 – *Poskytnuté přechodné výpomoci podnikatelským subjektům* a 347 – *Vypořádání přeplatků dotací a ostatních závazků se státním rozpočtem* o 44 023 180 Kč a o stejnou částku podhodnotilo zůstatky účtů 256 – *Ostatní cenné papíry* a 918 – *Jiné finanční fondy*.

- MZe vykázalo nesprávně na účtu 315 – *Pohledávky za rozpočtové příjmy* pohledávku z nájemného a souvisejících služeb za obchodní společností ve výši 24 557 078,94 Kč, ačkoliv nájemní smlouva s obchodní společností byla zrušena.

V důsledku toho MZe ve výkazu Rozvaha nadhodnotilo zůstatek účtu 315 – *Pohledávky za rozpočtové příjmy* o 24 557 078,94 Kč a o stejnou částku nadhodnotilo zůstatek účtu 965 – *Saldo příjmů a výnosů*.

- MZe vykázalo pohledávku z poskytnuté návratné finanční výpomoci na nesprávném účtu 315 – *Pohledávky za rozpočtové příjmy* a v nesprávné výši 18 964 000 Kč. Poskytnutá návratná finanční výpomoc měla být vykázána na účtu 274 – *Poskytnuté přechodné výpomoci podnikatelským subjektům* ve skutečně poskytnuté výši 18 962 807,67 Kč.

V důsledku toho MZe ve výkazu Rozvaha nadhodnotilo zůstatky účtů 315 – *Pohledávky za rozpočtové příjmy* a 965 – *Saldo příjmů a výnosů* o 18 964 000 Kč a o částku 18 962 807,67 Kč podhodnotilo zůstatky účtů 274 – *Poskytnuté přechodné výpomoci podnikatelským subjektům* a 964 – *Saldo výdajů a nákladů*.

- MZe na účtu 042 – *Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek* vykázalo nesprávně majetek ve výši 6 705 048,48 Kč, který již byl k datu ÚZ způsobilý k užívání.

V důsledku toho MZe ve výkazu Rozvaha nadhodnotilo zůstatek účtu 042 – *Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek* o 6 705 048,48 Kč a o stejnou částku podhodnotilo zůstatek účtu 021 – *Stavby*.

- MZe vykázalo nesprávně pojistné na sociální zabezpečení a pojistné na zdravotní pojištění za měsíc prosinec 2008 hrazené zaměstnanci v celkové výši 6 035 406,26 Kč na účtu 331 – *Zaměstnanci*, a ne na účtu 336 – *Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění*.

V důsledku toho MZe ve výkazu Rozvaha nadhodnotilo zůstatek účtu 331 – *Zaměstnanci* o 6 035 406,26 Kč a o stejnou částku podhodnotilo zůstatek účtu 336 – *Zúčtování s institucemi sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění*.

- MZe vykázalo nesprávně na účtu 012 – *Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje* projektové dokumentace ve výši 1 861 543 Kč, ačkoliv tyto projektové dokumentace mělo až do uvedení pořizovaného dlouhodobého hmotného majetku do stavu způsobilého k užívání vykazovat na účtu 042 – *Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek*.

V důsledku toho MZe ve výkazu Rozvaha nadhodnotilo zůstatek účtu 012 – *Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje* o 1 861 543 Kč a o stejnou částku podhodnotilo zůstatek účtu 042 – *Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek*.

- MZe nesprávně rozpočtově klasifikovalo některé výdaje na rozpočtové položce 5169 – *Nákup ostatních služeb*, ačkoliv tyto výdaje měly být zatříděny na jiné rozpočtové položky. V důsledku toho MZe ve Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu nadhodnotilo rozpočtovou položku 5169 – *Nákup ostatních služeb* o 1 554 233 Kč, podhodnotilo rozpočtovou položku 5166 – *Konzultační, poradenské a právní služby* o 1 017 955 Kč, podhodnotilo rozpočtovou položku 5164 – *Nájemné* o 522 156 Kč, podhodnotilo rozpočtovou položku 5171 – *Opravy a udržování* o 2 664 Kč, podhodnotilo rozpočtovou položku 5136 – *Knihy, učební pomůcky a tisk* o 9 693,10 Kč a podhodnotilo rozpočtovou položku 5139 – *Nákup materiálu jinde nezařazený* o 1 764,90 Kč.
- MZe vykázalo nesprávně na účtech 314 – *Poskytnuté provozní zálohy* a 378 – *Jiné pohledávky* poskytnuté peněžní záruky na CCS karty v celkové výši 1 350 200 Kč, ačkoliv mělo tyto poskytnuté záruky vykázat na účtu 316 – *Ostatní pohledávky*.

V důsledku toho MZe ve výkazu Rozvaha nadhodnotilo zůstatek účtu 314 – *Poskytnuté provozní zálohy* o 770 450 Kč, nadhodnotilo zůstatek účtu 378 – *Jiné pohledávky* o 579 750 Kč a podhodnotilo zůstatek účtu 316 – *Ostatní pohledávky* o 1 350 200 Kč.

2.2.2 Průkaznost účetnictví

MZe v roce 2008 nevedlo průkazné účetnictví ve smyslu zákona č. 563/1991 Sb.

V ustanovení § 8 odst. 4 zákona č. 563/1991 Sb. je stanoveno, že účetnictví účetní jednotky je průkazné, jestliže všechny účetní záznamy tohoto účetnictví jsou průkazné a účetní jednotka provedla inventarizaci.

MZe v roce 2008 neprovedlo inventarizaci veškerého majetku a závazků v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb., neboť:

- provedlo dokladovou inventuru některého majetku a závazků (na účtech 013 – *Software*, 018 – *Drobný dlouhodobý nehmotný majetek*, 042 – *Nedokončený dlouhodobý hmotný majetek*, 347 – *Vypořádání přeplatků dotací a ostatních závazků se státním rozpočtem*, dvou analytických účtech v rámci účtu 331 – *Zaměstnanci*, jednom analytickém účtu

v rámci účtu 336 – *Závazky ze sociálního zabezpečení a zdravotního pojištění*, jednom analytickém účtu v rámci účtu 342 – *Ostatní přímé daně*, dvou analytických účtech v rámci účtu 325 – *Ostatní závazky* a jednom analytickém účtu v rámci účtu 333 – *Ostatní závazky vůči zaměstnancům*) v účetním okruhu ústředí MZe takovým způsobem, že inventurní soupisy neobsahovaly veškeré povinné skutečnosti dle ustanovení § 30 odst. 2 zákona č. 563/1991 Sb. a neumožňovaly jednoznačné určení zjištěného majetku a závazků;

- při provedení inventury majetku vykazovaného na účtu 041 – *Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek* nezjistilo skutečný stav majetku vykazovaného na tomto účtu, resp. vykazovalo pořizovaný integrovaný informační systém v hodnotě 264 278 174,92 Kč jako službu, ačkoliv se jednalo o dlouhodobý nehmotný majetek. V důsledku toho MZe ve výkazu Rozvaha podhodnotilo zůstatek účtu 041 – *Nedokončený dlouhodobý nehmotný majetek* o 264 278 174,92 Kč a o stejnou částku podhodnotilo zůstatek účtu 901 – *Fond dlouhodobého majetku*;
- při provedení inventury majetku vykazovaného na účtu 013 – *Software* nezjistilo skutečný stav majetku vykazovaného na tomto účtu, resp. nezjistilo, že část majetku ve výši 53 529 059,36 Kč již není použitelná. V důsledku toho MZe ve výkazu Rozvaha nadhodnotilo zůstatek účtu 013 – *Software* o 53 529 059,36 Kč a o stejnou částku nadhodnotilo zůstatek účtu 901 – *Fond dlouhodobého majetku*;
- při provedení inventury majetku vykazovaného na účtu 018 – *Drobný dlouhodobý nehmotný majetek* nezjistilo skutečný stav majetku vykazovaného na tomto účtu, resp. nezjistilo, že část majetku ve výši 49 188 172,20 Kč již není použitelná. V důsledku toho MZe ve výkazu Rozvaha nadhodnotilo zůstatek účtu 018 – *Drobný dlouhodobý nehmotný majetek* o 49 188 172,20 Kč a o stejnou částku nadhodnotilo zůstatek účtu 901 – *Fond dlouhodobého majetku*;
- při provedení inventury majetku vykazovaného na účtu 263 – *Ceniny* v některých případech nezjistilo skutečný stav majetku vykazovaného na tomto účtu, resp. vykazovalo kredit do frankovacího stroje ve výši 3 154 975,95 Kč sloužící k úhradě poštovního jako službu, ačkoliv se jedná o ceninu. V důsledku toho MZe ve výkazu Rozvaha podhodnotilo zůstatek účtu 263 – *Ceniny* o 3 154 975,95 Kč a o stejnou částku podhodnotilo zůstatek účtu 964 – *Saldo výdajů a nákladů*.

3. Náležitosti ÚZ a úplnost jejího sestavení

Sestavená ÚZ obsahovala náležitosti vyžadované zákonem č. 563/1991 Sb., příloha ÚZ však nebyla sestavena v celém povinném rozsahu dle všech platných právních předpisů. Příloha ÚZ v rozporu se zákonem č. 563/1991 Sb. a vyhláškou č. 505/2002 Sb. neobsahovala zejména:

- údaje o použitých účetních metodách (způsob oceňování zásob na skladě, způsob účtování materiálu, způsob přepočtu cizích měn na českou měnu);
- informace o vykazovaných pohledávkách za dlužníky v konkursu, informace o úrocích z prodlení a informace o probíhajících soudních sporech;
- skutečnosti sledované na podrozvahových účtech (materiál ve skladech civilní ochrany, odepsané pohledávky).

4. Vnitřní kontrolní systém

Jednou z příčin zjištěných nesprávností je mj. skutečnost, že v kontrolovaném období MZe nezavedlo účinný vnitřní kontrolní systém, který by byl způsobilý včas zjišťovat, vyhodnocovat a minimalizovat rizika související s činnostmi, které jsou předmětem účetnictví, a prostřednictvím

průběžné a následné kontroly prověřit včasnost a spolehlivost informování vedoucího orgánu veřejné správy o nakládání s veřejnými prostředky, o prováděných operacích a o jejich průběžném účetním zpracování.

Mze účtuje ve čtrnácti účetních okruzích – okruh ústředí a třináct regionálních okruhů pozemkových úřadů a zemědělských agentur. V rámci účetní jednotky MZe není ve všech případech zajištěna jednotná metodika účtování mezi jednotlivými účetními okruhy i uvnitř jednoho účetního okruhu. Stejně účetní případy jsou někdy účtovány a vykazovány v rámci účetní jednotky rozdílně, a to dle uplatňovaných postupů v jednotlivých účetních okruzích (pohledávky z poskytnutých peněžních záruk na CCS karty, kredit do frankovacího stroje), případně i uvnitř jednoho účetního okruhu (některé návratné finanční výpomoci byly v okruhu ústředí vykazovány v ÚZ na účtu 274 – *Poskytnuté přechodné výpomoci podnikatelským subjektům* a některé na účtu 315 – *Pohledávky za rozpočtové příjmy*). Je proto potřebné sjednotit metodiku účtování ve všech účetních okruzích, zaměřit zvýšenou pozornost na realizaci průběžné řídicí kontroly, analyzovat (přehodnotit) rizika a určit velikost vzorku operací prověřovaných při provádění následné řídicí kontroly, a to v návaznosti na stupeň významnosti identifikovaných rizik; zvýšenou pozornost je třeba věnovat také správnosti provedení inventarizace, která by měla být jedním z klíčových prvků kontrolního systému.

5. Závěrečný účet

Závěrečný účet kapitoly 329 – MZe neobsahoval některé skutečnosti stanovené jako povinné ve vyhlášce č. 419/2001 Sb., o rozsahu, struktuře a termínech údajů předkládaných pro vypracování návrhu státního závěrečného účtu a o rozsahu a termínech sestavení návrhů závěrečných účtů kapitol státního rozpočtu, a to:

- hodnocení hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti využití prostředků vynaložených na plnění úkolů stanovených pro hodnocený rok;
- výsledky rozpočtového hospodaření v porovnání s výsledky v delší časové řadě, nejméně však pěti let, hodnocení dosažených výsledků ve vztahu k zabezpečení úkolů stanovených střednědobým výhledem;
- zdůvodnění výkyvů čerpání výdajů v jednotlivých čtvrtletích roku (zvláště za běžné a za kapitálové výdaje rozpočtu), v této souvislosti hodnocení úprav rozpočtu z hlediska termínů jejich provádění;
- výsledky vnitřních a vnějších kontrol provedených v kapitole 329 – MZe v hodnoceném roce a zaměřených na hospodaření s prostředky státního rozpočtu, přijatá opatření k odstranění zjištěných závad a zhodnocení jejich plnění;
- věcný komentář k činnosti kapitoly 329 – MZe a věcné vyhodnocení plnění priorit státního rozpočtu stanovených vládou;
- komentář k plnění specifických ukazatelů rozpočtu kapitoly 329 – MZe stanovených zákonem o státním rozpočtu;
- základní charakteristiky programů zařazených v informačním systému financování reprodukce majetku (stručnou náplň, celkovou dobu realizace, celkovou výši rozpočtovaných prostředků na realizaci programu);
- průběh tvorby příjmů kapitoly a účinnosti opatření, která byla pro jejich podporu provedena, a zdůvodnění odchylky skutečného plnění od rozpočtu;
- vyčíslení daňových a nedaňových příjmů, komentáře k těmto příjmům, předpis, inkaso, přeplatky a nedoplatky;
- hodnocení čerpání vynaložených prostředků na projekty spolufinancované z rozpočtu Evropské unie, čerpání prostředků daného roku oproti roku předcházejícímu, zhodnocení stavu implementace a zhodnocení splnění věcných záměrů programu nebo projektu;

- hodnocení hospodárnosti, efektivnosti a účelnosti vynakládání výdajů kapitol, a to ani pro rok 2008, ani pro delší časové období;
- hodnocení neinvestičních transferů poskytnutých příspěvkovým organizacím pro delší časové období;
- hodnocení výsledků hospodaření příspěvkových organizací;
- hodnocení celkového čerpání výdajů účelově určených na financování programů ve vztahu k věcným záměrům investičního rozvoje, dále závěrečný účet neobsahoval hodnocení výše prostředků čerpaných ze státního rozpočtu pro delší časové období ani analýzu plnění věcných záměrů v investiční výstavbě;
- výši nesplacených půjček a návratných finančních výpomocí;
- hodnocení účelových výdajů státního rozpočtu na výzkum a vývoj (dosažené výsledky podle jednotlivých programů, průběžné výsledky programů po celou dobu jejich realizace se zaměřením na konečný přínos a účelnost ve vztahu k cílům programu), hodnocení institucionálních výdajů na výzkum a vývoj (dosažené výsledky výzkumných záměrů průběžně za celou dobu jejich realizace a konečný přínos a účelnost ve vztahu ke stanoveným cílům);
- výčet jednotlivých výdajů na zahraniční pracovní cesty v členění zvlášť za správce kapitoly a zvlášť za přímo řízené organizační složky státu a příspěvkové organizace.

6. Promlčení pohledávky

MZe v rozporu s ustanovením § 14 odst. 5 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, nezajistilo, aby nedošlo k promlčení práv státu ve formě pohledávky za obchodní společnost ve výši 25 003 619,40 Kč.

MZe podalo na obchodní společnost žalobu o zaplacení částky 33 306 297 Kč za období od 1. července 2001 do 31. prosince 2007 z titulu nároku na vydání bezdůvodného obohacení z důvodu neoprávněného užívání nebytových prostor. Po podání této žaloby o zaplacení uvedené částky bylo zjištěno, že část bezdůvodného obohacení ve výši 25 003 619,40 Kč byla promlčena.

III. Vyhodnocení

1. Spolehlivost ÚZ

V souladu s doporučením mezinárodních kontrolních standardů INTOSAI byla nejvyšší možná míra špatné evidence, kterou uživatelé účetních výkazů mohou shledávat jako ještě přijatelnou, stanovena ve výši 2 % z hodnoty výdajů (tj. z 42 264 685,52 tis. Kč), které nejpřiměřeněji zobrazují rozsah finanční činnosti dané účetní jednotky.

Z rozsahu zjištěných celkových nesprávností v ÚZ ve výši 1 424 196 000,90 Kč a z jeho porovnání se stanovenou nejvyšší možnou mírou špatné evidence (hladinou významnosti) je zřejmé, že **účetní závěrka MZe k 31. prosinci 2008 nepodává věrný a poctivý obraz předmětu účetnictví** v souladu se zákonem č. 563/1991 Sb. a příslušnými právními předpisy platnými v ČR pro oblast účetnictví.

Tabulka č. 5 – Hladina významnosti a celková nesprávnost

(v tis. Kč)

Způsob určení hladiny významnosti	Hladina významnosti	Celková nesprávnost
2 % z výdajů vykázaných ve výši 42 264 685,52	845 293,71	1 424 196,00

2. Závěrečný účet kapitoly státního rozpočtu 329 – *Ministerstvo zemědělství*

ÚZ MZe nebyla spolehlivým podkladem pro sestavení závěrečného účtu kapitoly 329 – MZe za rok 2008. Všechny nesprávnosti zjištěné při této kontrolní akci byly v závěrečném účtu agregovány v číselných sestavách.

Celková nesprávnost v závěrečném účtu kapitoly 329 – MZe za rok 2008 byla vyčíslena ve výši 1 424 196 000,90 Kč, z toho ve výkazu Rozvaha ve výši 1 158 305 484,98 Kč a ve Výkazu pro hodnocení plnění rozpočtu ve výši 265 890 515,92 Kč. Na této celkové nesprávnosti se podílelo nadhodnocení a podhodnocení jednotlivých položek příslušných výkazů.

Vzhledem k nesprávnostem, které byly zjištěny v ÚZ kontrolované osoby, je nezbytné, aby MZe provedlo ve svém účetnictví takové opravy, které by odstranily zjištěné nedostatky.

Závěrečný účet kapitoly 329 – MZe neobsahoval některé povinné údaje stanovené ve vyhlášce č. 419/2001 Sb., jak je uvedeno v bodu 5. části II. tohoto kontrolního závěru.

Vzhledem ke všem výše uvedeným skutečnostem je nutné, aby MZe zavedlo takový kontrolní systém, který by byl způsobilý zabráňovat vzniku nesprávností, detekovat již existující nesprávnosti a realizovat postupy k jejich odstranění.

09/10

Majetek státu a peněžní prostředky určené na činnost okresních soudů a soudů s působností okresních soudů

Kontrolní akce byla zařazena do plánu kontrolní činnosti Nejvyššího kontrolního úřadu (dále jen „NKÚ“) na rok 2009 pod číslem 09/10. Kontrolní akci řídil a kontrolní závěr vypracoval člen NKÚ Ing. Zdeněk Brandt.

Cílem kontroly bylo prověřit hospodaření a nakládání s majetkem státu, se kterým jsou příslušné hospodařit okresní soudy a soudy s působností okresních soudů, a vynakládání peněžních prostředků na jejich činnost.

Kontrolovaným obdobím byly roky 2007 a 2008, v případě věcných souvislostí i období předcházející a následující. Kontrola byla prováděna od března do září 2009.

Kontrolované osoby:

Ministerstvo spravedlnosti, Krajský soud v Brně, Krajský soud v Českých Budějovicích, Krajský soud v Ostravě, Krajský soud v Plzni, Okresní soud v Českých Budějovicích, Okresní soud v Českém Krumlově, Okresní soud ve Frýdku-Místku, Okresní soud v Jihlavě, Okresní soud v Karlových Varech a Okresní soud Plzeň-město.

Námítky proti kontrolnímu protokolu, které podaly Ministerstvo spravedlnosti a Krajský soud v Brně, byly vypořádány vedoucími skupin kontrolujících rozhodnutími o námítkách. Odvolání proti rozhodnutím o námítkách nebylo podáno.

Kolegium NKÚ na XX. zasedání, konaném dne 14. prosince 2009,

schválilo usnesením č. 6/XX/2009

kontrolní závěr v tomto znění:

I. Úvod

Zákonem č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), bylo zřízeno osm krajských soudů (dále také „KS“) a 86 okresních soudů (dále také „OS“), resp. soudů s působností okresních soudů (75 okresních soudů, 10 obvodních soudů v Praze a Městský soud v Brně).

Kontrolní akce byla zaměřena na hospodaření okresních soudů. Dále bylo prověřeno řízení a kontrola okresních soudů ze strany Ministerstva spravedlnosti, které je správcem kapitoly státního rozpočtu 336 – *Ministerstvo spravedlnosti* a je ústředním orgánem státní správy pro soudy.

Kromě Ministerstva spravedlnosti jako ústředního orgánu a okresních soudů byly kontrolovány také krajské soudy, které rozepisují prostředky státního rozpočtu pro své vlastní hospodaření a hospodaření okresních soudů v jejich působnosti. Pro účely rozpočtových opatření a vystavování limitů plní vůči okresním soudům funkci správce kapitoly státního rozpočtu.

Krajské a okresní soudy jsou organizačními složkami státu, rovněž samostatnými účetními jednotkami a využívají jednotný systém účtování (IRES).

Kontrolovaný objem u okresních soudů činil 1 013,95 mil. Kč, z toho příjmy 33,64 mil. Kč, výdaje 231,10 mil. Kč a majetek v účetní hodnotě 749,21 mil. Kč.

Pozn.: Právní předpisy uváděné v tomto kontrolním závěru jsou aplikovány ve znění účinném pro kontrolované období.

II. Skutečnosti zjištěné při kontrole

1. Ministerstvo spravedlnosti

Ministerstvo spravedlnosti stanovilo vydanými instrukcemi krajským a okresním soudům pravidla pro nakládání s majetkem a pro hospodaření s peněžními prostředky státu.

Ministerstvo spravedlnosti stanovilo v měsíci lednu 2007 a 2008 závazné ukazatele příjmů a výdajů, které rozeslalo osmi krajským soudům, vrchním soudům v Praze a v Olomouci, Nejvyššímu soudu a Nejvyššímu správnímu soudu.

1.1 Příjmy

Ministerstvo spravedlnosti stanovilo v roce 2007 rozpočet příjmů pro soudy všech stupňů ve výši 97 490 tis. Kč, přestože skutečně dosažené příjmy v roce 2004 činily 250 573 tis. Kč, v roce 2005 činily 275 905 tis. Kč a v roce 2006 činily 295 460 tis. Kč. V průběhu roku nebyl rozpočet příjmů upraven žádným rozpočtovým opatřením. Skutečné příjmy v roce 2007 dosáhly výše 395 655 tis. Kč, což představovalo 405,84 % rozpočtovaných příjmů.

V roce 2008 stanovilo Ministerstvo spravedlnosti rozpočet příjmů ve výši 139 753 tis. Kč. V prosinci roku 2008 zvýšilo rozpočet příjmů rozpočtovým opatřením na 346 450 tis. Kč. Skutečné příjmy činily 518 143 tis. Kč, což představovalo 149,56 % původně rozpočtovaných příjmů.

1.2 Výdaje

Schválený rozpočet výdajů pro soudy všech stupňů v roce 2007 činil celkem 8 526 231 tis. Kč. V průběhu roku byla celková výše upravena rozpočtovými opatřeními na 9 011 824 tis. Kč.

Schválený rozpočet výdajů v roce 2008 činil 10 265 465 tis. Kč. V průběhu roku byl upraven rozpočtovými opatřeními na 10 428 767 tis. Kč.

1.2.1 Běžné výdaje

Běžné výdaje soudů včetně převodu do rezervního fondu v roce 2007 činily 8 703 831 tis. Kč a v roce 2008 činily 8 975 854 tis. Kč.

Celkový objem běžných výdajů tvořily:

- platy zaměstnanců, ostatní platby za provedenou práci, povinné pojistné placené zaměstnavatelem a přiděly do FKSP. Tyto výdaje v roce 2007 činily 78,40 % a v roce 2008 činily 75,36 %;
- ostatní věcné výdaje, které v roce 2007 činily 21,60 % a v roce 2008 činily 24,64 %.

Značnou část **ostatních věcných výdajů tvořily v roce 2007 i 2008 výdaje soudů stanovené zákonem** (mandatorní výdaje – podseskupení rozpočtových položek 519), jejichž výše přímo souvisí s rozhodovací činností soudů. V roce 2007 činily mandatorní výdaje 45,45 % a v roce 2008 činily 46,90 % čerpaných ostatních věcných výdajů.

**Tabulka č. 1 – Přehled mandatorních výdajů soudů všech stupňů
v letech 2006–2008**

(v tis. Kč)

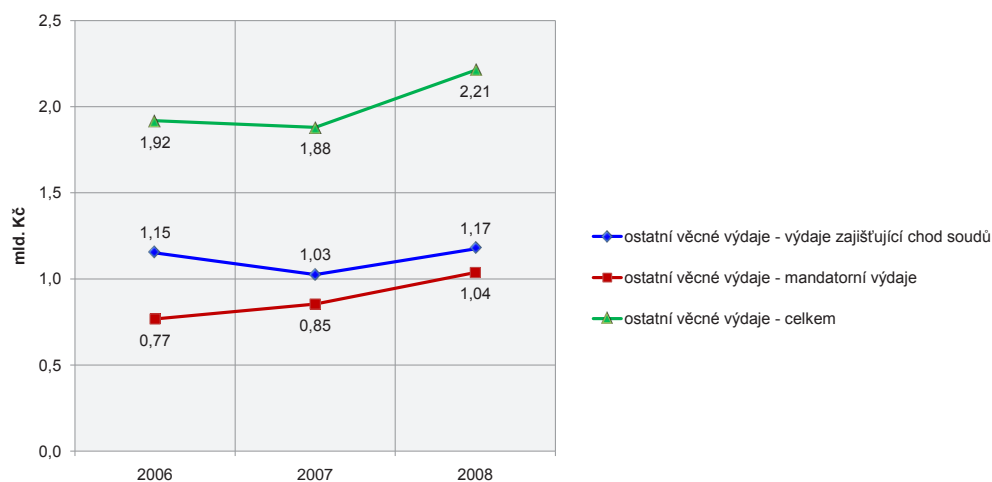
Rozpočtová položka		Skutečnost		
		2006	2007	2008
51920	Odměny ustanoveným advokátům v civilních a trestních věcech	469 730,00	522 585,60	680 601,51
51921				
51922	Odměny za znalečné a tlumočné	159 762,00	166 051,36	179 752,61
51923				
51924	Odměny notářům	34 217,00	34 016,52	36 187,97
51925	Odměny a zálohy správci podniku	5 359,00	179,94	278,31
519260	Odměny insolvenčnímu správci	0,00	0,00	1 770,96
51926	Odměny poskytnuté správci konkurzní podstaty	9 677,00	12 406,81	16 324,28
51927	Odměny poskytnuté likvidátorovi podniku	0,00	22 332,05	25 324,52
51928	Odměny exekutorům v civilním a trestním řízení	271,00	630,47	401,67
519280				
51962	Paušální náhrady soudcům	88 408,00	96 206,37	96 879,40
Celkem		767 424,00	854 409,12	1 037 521,23

Zdroj: závěrečné účty kapitoly 336 – *Ministerstvo spravedlnosti* za roky 2007 a 2008.

V roce 2007 byly mandatorní výdaje oproti roku 2006 vyšší o 86 985,12 tis. Kč. V roce 2008 došlo oproti roku 2007 k nárůstu mandatorních výdajů o 183 112,11 tis. Kč.

Tento nárůst je znázorněn v grafu č. 1 a jeho dopad je dále popsán v části 3.3.3 tohoto kontrolního závěru.

Graf č. 1 – Vývoj struktury ostatních věcných výdajů za roky 2006 až 2008

Zdroj: závěrečné účty kapitoly 336 – *Ministerstvo spravedlnosti* za roky 2007 a 2008.

1.2.2 Kapitálové výdaje

Kapitálové výdaje soudů v roce 2007 činily 416 999,38 tis. Kč a v roce 2008 činily 1 492 378,90 tis. Kč. Ve většině případů byly použity na financování akcí stavebního charakteru, z nichž k největším patřily tyto akce:

- *Justiční areál v Brně,*
- *OS Hodonín – rekonstrukce objektu Velkomoravská,*
- *OS Jihlava – justiční areál,*
- *OS Frýdek-Místek – přístavba a přestavba budovy,*
- *Nákup a rekonstrukce objektu pro pobočku KS Ostrava v Olomouci,*
- *OS Plzeň sever-jih – rekonstrukce areálu.*

Ministerstvo spravedlnosti mělo v roce 2007 nedostatek finančních prostředků na kapitálové výdaje, a proto byly splatné závazky z roku 2007 uhrazeny až na počátku roku 2008.

Jednou z příčin nedostatku finančních prostředků byl nárůst skutečných výdajů na některé akce oproti výdajům plánovaným. Tato skutečnost se projevila i u kontrolovaných akcí *OS Frýdek-Místek – přístavba a přestavba budovy* a *OS Jihlava – justiční areál* (viz bod 3.3.1 tohoto kontrolního závěru).

1.2.3 Financování programů

V období let 2007 až 2008 spravovalo Ministerstvo spravedlnosti čtyři programy určené na rozvoj a obnovu materiálně-technické základny systému řízení Ministerstva spravedlnosti a regionálních složek justice. Všechny čtyři programy sloužily i k zajištění činnosti krajských a okresních soudů.

2. Krajské soudy

Krajské soudy sestavily návrhy rozpočtů pro roky 2007 a 2008 podle předepsaného podseskupení rozpočtových položek. Po obdržení schválených závazných ukazatelů od Ministerstva spravedlnosti provedly rozpis závazných ukazatelů rozpočtu na příslušné okresní soudy a na vlastní činnost. Financování nezbytných potřeb okresních soudů a zejména úhrady narůstajících mandatorních výdajů byly zajišťovány tak, že krajské soudy i Ministerstvo spravedlnosti přijímaly rozpočtová opatření, jimiž byl rozpočet navyšován.

Krajské soudy vyhodnocovaly finanční a účetní výkazy, které předkládaly okresní soudy společně s komentářem k plnění rozpočtu, a prováděly sumarizaci výkazů neuhrazených závazků a výkazů pohledávek. Sumáře zasílaly Ministerstvu spravedlnosti.

Krajské soudy postupovaly při nakládání s majetkem a při hospodaření s peněžními prostředky státu podle instrukcí Ministerstva spravedlnosti a o předepsaných postupech informovaly příslušné okresní soudy.

Krajské soudy prováděly veřejnosprávní kontroly příslušných okresních soudů podle ročních plánů kontrol. V roce 2007 a 2008 provedly krajské soudy veřejnosprávní kontroly mj. u okresních soudů v Českých Budějovicích, v Českém Krumlově, ve Frýdku-Místku, v Karlových Varech a u Okresního soudu Plzeň-město. Při těchto kontrolách nebyly shledány nedostatky zjištěné kontrolou NKÚ a uvedené v bodech 3.2, 3.3 a 3.4 tohoto kontrolního závěru.

3. Okresní soudy

3.1 Stanovení rozpočtu

Po obdržení závazných ukazatelů rozpočtu od krajských soudů na roky 2007 a 2008 provedly kontrolované okresní soudy rozpis rozpočtu na jednotlivé rozpočtové položky v souladu s platnou rozpočtovou skladbou podle přílohy B k vyhlášce č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě. Okresní soudy vedly chronologickou evidenci rozpočtových opatření vlastních i příslušných krajských soudů. Okresní soudy předkládaly měsíčně příslušným krajským soudům finanční a účetní výkazy společně s komentářem k hodnocení plnění státního rozpočtu. V kontrolovaném období dodržely všechny závazné ukazatele rozpočtu.

3.1.1 Rozpočet příjmů

Krajské soudy stanovily pro roky 2007 a 2008 okresním soudům rozpočty příjmů ve stejné výši jako v letech 2004 až 2006 bez ohledu na skutečné příjmy dosažené v předchozím období. V roce 2007 nebyl rozpočet příjmů upraven žádným rozpočtovým opatřením a jeho splnění se pohybovalo u kontrolovaných soudů od 241 % do 428 %. V roce 2008 upravily krajské soudy rozpočet příjmů na základě rozpočtového opatření Ministerstva spravedlnosti a jeho splnění bylo okresními soudy vykázáno ve výši od 102 % do 138 %.

Tabulka č. 2 – Celkové příjmy kontrolovaných okresních soudů (v tis. Kč)

Okresní soudy	2007				2008			
	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutečnost	Plnění (v %)	Schválený rozpočet	Upravený rozpočet	Skutečnost	Plnění (v %)
České Budějovice	2 400,00	2 400,00	5 772,76	240,53	2 400,00	5 633,00	7 118,06	126,36
Český Krumlov	570,00	570,00	2 255,71	395,74	570,00	1 756,00	2 415,38	137,55
Frýdek-Místek	2 254,00	2 254,00	8 565,56	380,02	2 330,00	7 368,00	10 005,69	135,80
Jihlava	500,00	500,00	1 847,71	369,54	500,00	2 200,00	2 338,64	106,30
Karlovy Vary	1 400,00	1 400,00	4 091,46	292,25	1 400,00	4 200,00	4 287,27	102,80
Pízeň-město	1 530,00	1 530,00	6 541,54	427,55	1 530,00	5 930,00	6 150,40	103,72
Celkem	8 654,00	8 654,00	29 074,74	335,97	8 730,00	27 087,00	32 315,44	119,30

Zdroj: rozborů hospodaření okresních soudů za roky 2007 a 2008.

3.1.2 Rozpočet výdajů

Okresní soudy měly v roce 2007 a 2008 nedostatek finančních prostředků zejména na ostatní věcné výdaje. Z důvodu zajištění běžného provozu soudu byly okresní soudy nuceny provádět rozpočtová opatření, která zahrnovala úpravy velkého množství rozpočtových položek (až 177 změn mezi položkami v jednom roce u jednoho okresního soudu). V průběhu roku 2007 a 2008 byl po vyčerpání možnosti přesunů v rámci položek rozpočet výdajů kontrolovaných okresních soudů navyšován rozpočtovými opatřeními krajských soudů. Průměrné navýšení rozpočtu běžných výdajů u kontrolovaných okresních soudů v roce 2007 činilo 9 691 tis. Kč a v roce 2008 činilo 6 014 tis. Kč.

Kontrolou stanovení rozpočtu, provádění jeho změn a hodnocení plnění rozpočtu okresních soudů byl zjištěn následující nedostatek:

- Okresní soud v Českých Budějovicích nepostupoval v souladu s ustanoveními § 23 odst. 2 a § 25 odst. 10 zákona č. 218/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů (rozpočtová pravidla), když do své chronologické evidence rozpočtových opatření za rok 2008 nezaevidoval jedno rozpočtové opatření v celkové výši 93 320 Kč ze dne 31. 12. 2008.

3.2 Příjmy a správa pohledávek

Příjmy okresních soudů tvořily náhrady nákladů soudních řízení (93 % z příjmů), příjmy z prodeje majetku, příjmy z pronájmu a příjmy z úroků.

Výše příjmů z náhrad nákladů soudních řízení byla závislá na úhradě pohledávek, které vznikly z rozhodovací činnosti soudů a byly příjmem kapitoly 336 – *Ministerstvo spravedlnosti*. Z celkového objemu těchto pohledávek spravovaných kontrolovanými okresními soudy bylo v roce 2007 uhrazeno 9,41 % a v roce 2008 11,08 %.

Tabulka č. 3 – Podíl uhrazených pohledávek na jejich celkovém objemu (v tis. Kč)

OS	2007			2008		
	Celkový objem	Úhrada	% úhrady	Celkový objem	Úhrada	% úhrady
České Budějovice	43 633,68	4 639,29	10,63	48 244,91	5 622,79	11,65
Český Krumlov	10 193,10	1 626,76	15,96	11 102,55	1 892,89	17,05
Jihlava	12 913,85	1 710,34	13,24	11 208,60	2 163,46	19,30
Karlovy Vary	60 895,82	3 877,69	6,37	51 882,12	4 100,02	7,90
Plzeň-město	80 039,15	7 695,08	9,61	70 829,60	7 628,64	10,77
Celkem	207 675,60	19 549,16	9,41	193 267,78	21 407,80	11,08

Zdroj: výkazy pohledávek soudů za období od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2007 a od 1. 1. 2008 do 31. 12. 2008.

Kontrolou vybraného vzorku bylo zjištěno, že převážná část pohledávek byla velmi obtížně vymahatelná, neboť dlužníci se nacházeli ve výkonu trestu, byli nezaměstnaní a neměli stálý příjem, nevlastnili žádný majetek nebo byli nezvěstní. Při vymáhání pohledávek použily okresní soudy všechny zákonné možnosti vymáhání.

Kontrolou pohledávek bylo zjištěno neprůkazné a neúplné účetnictví v následujících případech:

- Okresní soud v Jihlavě nepostupoval v souladu s ustanoveními § 8 odst. 1 a odst. 4, § 11 odst. 1, § 33a odst. 1 písm. a), § 35 odst. 4 zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, neboť ve 45 případech při převodu finanční hotovosti z pokladny do banky v úhrnné výši 658 123 Kč postupoval tak, že mezi dnem výdeje finanční hotovosti z pokladny (dle data na výdajovém pokladním dokladu) a dnem složení hotovosti na České poště, s. p., (dle data na složenkách) existoval časový nesoulad až 6 dnů. Po tuto dobu nebyly finanční prostředky vedeny v účetnictví.
- Okresní soud v Českém Krumlově nedodržel ustanovení § 8 odst. 1 a 3, § 29 a § 30 odst. 1 písm. b) zákona č. 563/1991 Sb., neboť v roce 2007 účetně nezrealizoval odpis pohledávky ve výši 37 149 Kč, u níž byl schválen odpis schvalovací doložkou ze dne 4. 4. 2007. Tuto skutečnost nezjistil při inventarizaci pohledávek k 31. 12. 2007 ani k 31. 12. 2008. Odpis pohledávky z účetnictví provedl Okresní soud v Českém Krumlově až na základě kontroly NKÚ dne 31. 7. 2009.

3.3 Výdaje

3.3.1 Financování programů

Kontrolou bylo prověřeno 11 akcí realizovaných v letech 2007 a 2008 okresními soudy v rámci programů:

- 236 110 – *Rozvoj a obnova materiálně technické základny regionálních složek justice,*
- 136 010 – *Rozvoj a obnova materiálně technické základny systému řízení ministerstva spravedlnosti.*

Předmětem akcí bylo doplnění a obměna techniky, údržba a opravy majetku, rekonstrukce střechy a fasády, nákupy služebních vozidel, telefonní ústředny, rentgenů pro kontrolu zavazadel, obměna prvků sítě LAN a vybudování stravovacího provozu. Většina akcí byla malého rozsahu s náklady pod 2 mil. Kč.

Kontrolou akcí byl zjištěn následující nedostatek:

- Okresní soud v Jihlavě nezajistil využití pořízeného majetku – konkrétně stravovacího provozu. Nedodržel ustanovení *Podmínek čerpání prostředků státního rozpočtu*, které byly součástí stanovení výdajů na financování akce organizační složky státu. Stravovací provoz, na který byly vynaloženy prostředky státního rozpočtu ve výši 1,69 mil. Kč, neplnil do doby ukončení kontroly svůj účel. Ministerstvo spravedlnosti jako správce programu nepředložilo nevhodnému vynaložení finančních prostředků ze státního rozpočtu, protože nemělo vhodně nastavené parametry a závazné ukazatele, jejichž prostřednictvím by zabezpečilo skutečné využití pořízeného stravovacího provozu.

Kontrolovány byly i dvě velké akce realizované v rámci programu 236 110 – *Rozvoj a obnova materiálně technické základny regionálních složek justice*. **U obou akcí došlo k nárůstu výdajů oproti plánovaným výdajům dle rozhodnutí o registraci akce v informačním systému ISPROFIN:**

- *OS Frýdek-Místek – přístavba a přestavba budovy* – jednalo se o přestavbu stávající soudní budovy a přístavbu samostatného křídla. Celkové výdaje 87,73 mil. Kč (dle závěrečného vyhodnocení akce) byly o 19,13 mil. Kč vyšší než výdaje schválené rozhodnutím o registraci akce. Důvodem nárůstu výdajů byly chybně uvedené jednotky obestavěného prostoru v investičním záměru, který byl podkladem pro stanovení těchto výdajů. Do výdajů nebyly zahrnuty náklady na pořízení elektronického zabezpečovacího systému, na vybavení interiérů a na zabezpečení a přípravu akce. Okresní soud ve Frýdku-Místku zdůvodnil cenové odchylky od dříve schváleného rozhodnutí o registraci akce a požádal Ministerstvo spravedlnosti o změnu rozhodujících projektových parametrů.

Dle závěrečného vyhodnocení akce činil obestavěný prostor novostavby 10 569 m³, s náklady na 1 m³ ve výši 5 708 Kč, a obestavěný prostor rekonstrukce 1 939 m³, s náklady na 1 m³ ve výši 4 103 Kč.

- *OS Jihlava – justiční areál* – jednalo se o rekonstrukci objektu bývalé nemocnice a o přístavbu nové budovy s celkovými výdaji dle závěrečného vyhodnocení akce 267,59 mil. Kč. U této akce původně realizované Okresním soudem v Jihlavě byl po zrušení zadávacího řízení investorem Krajský soud v Brně.

Rozhodnutím o registraci akce v informačním systému ISPROFIN byly schváleny výdaje na akci ve výši 142,60 mil. Kč, stanovené na základě studie využitelnosti objektů a pozemků pro umístění OS v Jihlavě. Cena dodávky stavby dle smlouvy o dílo uzavřené s vybraným uchazečem o veřejnou zakázku činila 201,30 mil. Kč. Důvodem dalšího navýšení byly náklady na vybudování systému zabezpečení, náklady na výběr zhotovitele interiérů

a náklady na zajištění technického dozoru investora v souhrnné výši 40,80 mil. Kč, které nebyly zahrnuty do výdajů uvedených v žádosti o registraci akce. Konečné navýšení nákladů ve výši 25,49 mil. Kč bylo provedeno na základě uzavřeného dodatku č. 2 ke smlouvě o dílo na dodávku stavby, kterým byl rozšířen předmět díla o vícepráce a méněpráce. Celkový nárůst výdajů na akci oproti rozhodnutí o registraci akce v informačním systému ISPROFIN činil 124,99 mil. Kč.

Dle závěrečného vyhodnocení akce činil obestavěný prostor novostavby 12 400 m³, s náklady na 1 m³ ve výši 5 592 Kč, a obestavěný prostor rekonstrukce 34 950 m³, s náklady na 1 m³ ve výši 4 936 Kč.

Ministerstvo spravedlnosti jako správce programu vydalo u kontrolovaných akcí rozhodnutí o účasti státního rozpočtu na financování akce, resp. stanovení výdajů na financování akce, ve výši požadovaných navýšených výdajů.

Z důvodu nedostatku finančních prostředků v kapitole 336 – *Ministerstvo spravedlnosti* sjednal:

- Krajský soud v Brně s dodavatelem stavby pozdější splatnost faktur. Dodávky prací v úhrnné výši 92 mil. Kč z období leden až duben 2007 uhradil v lednu 2008. V tomto případě nedošlo k navýšení výdajů na akci;
- Okresní soud ve Frýdku-Místku se zhotovitelem díla úvěr na dofinancování akce. V souvislosti s realizací stavebních prací došlo k navýšení nákladů akce o zaplacené úroky zhotoviteli díla ve výši 0,60 mil. Kč.

Kontrolou akcí byly zjištěny následující nedostatky:

- Okresní soud v Jihlavě nepostupoval podle ustanovení § 49 odst. 9 zákona č. 199/1994 Sb., o zadávání veřejných zakázek, neboť uzavřel smlouvu o dílo na zpracování projektové dokumentace na akci *OS Jihlava – justiční areál* s uchazečem, kterého měl vyloučit z důvodu podání neúplné nabídky (neprokázání kvalifikačních předpokladů).
- Okresní soud ve Frýdku-Místku nepostupoval podle ustanovení § 25 odst. 1 písm. a) a odst. 4 písm. a) zákona č. 563/1991 Sb., neboť nadhodnotil cenu pořízeného majetku o výdaje na zhotovení vícetisků zadávací projektové dokumentace ve výši 100 tis. Kč, přičemž cenu vícetisků uhradili uchazeči o veřejné zakázky při převzetí projektové dokumentace.
- Okresní soud v Jihlavě nepostupoval v souladu s ustanovením § 25 odst. 4 písm. a) zákona č. 563/1991 Sb., neboť nezahrnul do pořizovací ceny stavby výdaje na projektové dokumentace stavby v celkové výši 4,51 mil. Kč, ale zaúčtoval je jako samostatný dlouhodobý hmotný majetek.

3.3.2 Účelnost a hospodárnost vybraných běžných výdajů a správnost jejich zaúčtování

Okresní soudy vynaložily přidělené finanční prostředky mj. na zajištění běžného provozu soudu. Jednalo se o výdaje na energie, materiálové výdaje, výdaje na opravy a údržbu, cestovné, autoprovaz a nákup ostatních služeb.

Kontrolou správnosti zaúčtování bylo zjištěno neprůkazné vedení účetnictví:

- Okresní soud v Jihlavě nepostupoval v souladu s ustanoveními § 8 odst. 1 a 4, § 33a zákona č. 563/1991 Sb., když zvolil takové postupy, které nezajistily průkaznost zaúčtování úhrad výdajů v průběhu měsíce. Jednalo se o výdaje hrazené v hotovosti z pokladny, v úhrnné výši 442 535 Kč, za nákup pohonných hmot, materiálů, oprav a údržby, za proplacení cestovného a nákup ostatních služeb a hmotného majetku. Například při účtování záloh na pohonné hmoty byl na počátku měsíce účtován dvojitý výdej z pokladny – pohledávka vůči zaměstnanci

a současně převod prostředků ve výši zálohy z pokladny na bankovní účet, který však nebyl proveden. V závěru měsíce byla dle účetního záznamu záloha zaměstnancem v plné výši vrácena do pokladny a současně byl zaúčtován převod prostředků z bankovního účtu do pokladny, přestože tento převod nebyl proveden.

3.3.3 Mandatorní výdaje

U okresních soudů došlo v kontrolovaném období k nárůstu mandatorních výdajů. Okresní soudy v Jihlavě, v Karlových Varech a Okresní soud Plzeň-město prováděly přesuny finančních prostředků z mandatorních výdajů na úhradu jiných běžných výdajů nutných pro zabezpečení chodu okresních soudů.

V důsledku nedostatku finančních prostředků nehradily okresní soudy v Jihlavě, v Českém Krumlově, ve Frýdku-Místku, v Karlových Varech a Okresní soud Plzeň-město mandatorní výdaje ve lhůtě splatnosti, např. u Okresního soudu v Jihlavě docházelo mezi vznikem nároku a úhradou ke značným časovým prodávám, které v roce 2008 dosahovaly až 138 dnů.

Ze strany věřitelů dosud nebyly vůči kontrolovaným okresním soudům uplatněny žádné sankce za pozdní plnění splatných závazků.

3.4 Majetek

U kontrolovaných okresních soudů bylo prověřeno hospodaření s majetkem (evidence, inventarizace, nakládání s majetkem, účelnost a hospodárnost při jeho využívání) a byly zjištěny následující nedostatky:

- Okresní soud v Českých Budějovicích uzavřel smlouvu o nájmu nebytových prostor na dobu 10 let, ačkoliv mu zákonná úprava povoluje uzavřít takovou smlouvu nejdéle na 8 let (§ 27 odst. 2 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích).
- Okresní soud v Českých Budějovicích a Okresní soud v Českém Krumlově porušily ustanovení § 6 odst. 3 a § 29 odst. 1 zákona č. 563/1991 Sb., protože neprovedly k 31. 12. 2007 inventarizaci veškerého majetku. Na podrozvahových účtech nesledovaly majetek zapůjčený od Ministerstva spravedlnosti v celkové hodnotě 605 543 Kč (Okresní soud v Českých Budějovicích), resp. 259 550 Kč (Okresní soud v Českém Krumlově). Oba okresní soudy převzaly majetek v roce 2007 na základě předávacího protokolu a na příslušné účty majetku jej zaúčtovaly v roce 2008 až po podepsání zápisů o převodu příslušnosti hospodařit s majetkem státu.
- Okresní soud v Jihlavě nepostupoval v souladu s ustanoveními § 4 odst. 8 zákona č. 563/1991 Sb. a § 8 odst. 3 a odst. 6 vyhlášky č. 505/2002 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, pro účetní jednotky, které jsou územními samosprávnými celky, příspěvkovými organizacemi, státními fondy a organizačními složkami státu, neboť zařadil na účet 022 – *Samostatné movité věci a soubory movitých věcí* a na účet 028 – *Drobný dlouhodobý hmotný majetek* majetek v úhrnné výši 6 678 730 Kč, jehož ocenění svým charakterem nesplňovalo požadavky pro zaúčtování na daných položkách.

Na účet 022 byl zařazen majetek ve výši 4 368 600 Kč, z toho majetek ve výši 3 652 135 Kč měl být zařazen na účet 028 a majetek ve výši 716 465 Kč měl být veden na podrozvahovém účtu. Rovněž byl na účet 028 chybně zařazen majetek ve výši 2 310 129 Kč, který měl být veden na podrozvahovém účtu.

III. Shrnutí

Kontrolovaný objem finančních prostředků činil 1 013,95 mil. Kč, z toho příjmy 33,64 mil. Kč, výdaje 231,10 mil. Kč a majetek 749,21 mil. Kč. Nedostatky zjištěné při kontrole hospodaření a nakládání s majetkem u vybraného vzorku okresních soudů neměly zásadní finanční dopad na jejich hospodaření. V kontrolovaném období dodržely okresní soudy všechny závazné ukazatele rozpočtu.

Příjmy okresních soudů tvořily z 93% uhrazené náhrady nákladů soudních řízení. U kontrolovaných okresních soudů činil podíl uhrazených pohledávek (náhrad nákladů soudních řízení) v průměru pouze 10,25% z celkového objemu spravovaných pohledávek.

Okresní soudy měly nedostatek prostředků na úhradu ostatních věcných výdajů, které byly v některých případech hrazeny po lhůtě splatnosti. Ze strany věřitelů však nebyly vůči kontrolovaným okresním soudům za zpoždění plateb dosud uplatněny žádné sankce.

Při kontrole dvou stavebních akcí byl zjištěn značný nárůst výdajů oproti plánovaným výdajům uvedeným v rozhodnutí o registraci akce v informačním systému ISPROFIN. Důvodem bylo podhodnocení výše výdajů uvedených v investičních záměrech. V obou případech se jednalo o přestavbu, resp. rekonstrukci, budovy a přístavbu nové soudní budovy. Na obě akce byly vynaloženy jednotkové náklady ve srovnatelné výši.

Věstník Nejvyššího kontrolního úřadu
Ročník XVII (2009)

Vydavatel:

Nejvyšší kontrolní úřad, Jankovcova 2, 170 04 PRAHA 7

Redakce:

Odbor komunikace NKÚ; tel.: 233 045 156, fax: 233 044 156

E-mail: vestnik@nku.cz

Vychází čtvrtletně

Částka za IV. čtvrtletí 2009 vyšla dne 30. prosince 2009

ISSN 1210-9703 (Print)

ISSN 1804-0608 (On-line)